

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2

มีนาคม - เมษายน 2507

วารสารห้องสมุด

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒

มกราคม-เมษายน ๒๕๐๓

T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

NEWS FROM AMERICAN LIBRARY ASSOCIATION		๑๘๕
วิวัฒนาการของห้องสมุดในประเทศไทย	 สุธธิลักษณ์ อัมพันวงศ์	๑๘๖
ความรุ่งโรจน์รุ่งใจในบทกวีของเชคสเปียร์	 คุณ ประภาวดี	๒๐๓
HOW TO GET THE BEST SERVICE FROM		
YOUR LOCAL BOOK SUPPLIER FOR BOOKS AND		
MAGAZINES	 W. Dallas Broeck	๒๑๐
ห้องสมุดประจำรัฐ	 สุข พงษ์สถิตย์	๒๑๔
นิทานสำหรับเด็ก	 ลมุล รัตติกาน	๒๒๕
การประหารชีวิตแบบ “อิชิโกะ-ซูเมะ”	 ม็อค โจย่า	๒๓๕
SOME NOTES ON BOOKDESIGN	 J. Van Couwelaar	๒๔๒
BOOK REVIEW	 A Correspondent	๒๕๒
แนะนำ “น้ำตาดาว”	 ส.ป.ล.	๒๕๓
บรรณารักษ์ไทยไปมาเลเซีย		๒๕๗
ใคร ? อะไร ? ที่ไหน ?		๒๖๓
บรรณาธิการแถลง		๒๖๖

T.L.A. BULLETIN

Volume 8, No 2

March-April B.E. 2507 (1964)

CONTENTS

News from A.L.A.	185
Evolution of the library in Thailand	<i>Soothilak Ampanwong</i> 191
Impression from Shakespeare's plays	<i>C. Prabhavivat</i> 203
How to get the best service from	
Your local book supplier for books and Magazines	<i>W. Dallas Broeck</i> 21
The State library	<i>Sook Pongsatidya</i> 21
Children Story	<i>Lamoon Ratakorn</i> 22
Ishiko - Zume	<i>Mock Joya</i> 23
Some notes on bookdesign	<i>Joop Van Couwelaar</i> 24
Book review	<i>A correspondent</i> 25
An interesting novel	<i>S.P.S.</i> 25
A Trip of Thai librarians to Malaysia	2
Who? What? Where?	2
Editor's Note	2

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ :-

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์

ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายกระจำน มั่นญาติ

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ

น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง

น.ส. บุญเจือ อองประดิษฐ์

นางแม่นมาต ชวลิต

น.ส. อุทัย ทุติยโพธิ์

น.ส. จารุวรรณ ชาลิตโต

น.ส. ดุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์

นางดิเรกนทร์ ช่างโซติ

ม.ร.ว. จีรวัดน์ จักรพันธ์

นายคุณ ประภาดิวัฒน์

นายตรุน พดศิริ

นายถน ชรรค์เพชร

นายทวี มุขระโกษา

น.ส. ดมุต รัตตากร

น.ส. ศิริทอง ดีหาพงษ์

นายสุข พงษ์ดัดถีย

นายบุญจิตต์ ชูทรงเดช

กองบรรณาธิการฝ่ายธุรการ

นายบุญหยด พันธเพ็ญ

นายชุมพล สุทธิบุญย์

นายประยุทธ์ ดัดดีมงคล

น.ส. นิตวรรณ อินทะเคระ

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายกระจำน มั่นญาติ
สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บริเวณมหาวิทยาลัย บรรณิเวศ พระนคร
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนตานิ บางลำภู พระนคร

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนใดตอนหนึ่งไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

T.L.A. Bulletin

Official Bi-monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Nai Krachang Manyati

Editorial Staff

Nangsao Runjuan Intarakamhang

Nangsao Boonchua Ongkapradit

Nang Maenmas Chavalit

Nangsao Uthai Thutiyapothi

Nangsao Charuwan Jalito

Nangsao Suthilak Ampanwongs

Nang Sirin Chuangchote

M.R. Chiravadhana Chakrabandh

Nai Chun Prabhavivadhana

Nai Daroon Balasiri

Nai Thom Kanpetch

Nai Tawee Mukatarakosa

Nangsao Lamoon Ratakorn

Nangsao Srithong Sihapongs

Nai Sook Pongsatidya

Nai Boonehit Choosongdej

Managing Staff

Nai Boonyod Panpeng

Nai Choompol Sookvibul

Nai Prayoot Sawasdimongkol

Nangsao Nilawan Indagaha

Owner : Thai Library Association, Mahamakut Rajvidyalaya
Bovoraniwes, Bangkok, Thailand.

Printed at Mongkol Press, Bangkok.

รายนามคณะกรรมการประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๘

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายก

นางแม่นิ่มมาส ชวลิต

อุปนายก

นายสุข พงษ์สถิตย์

เลขานุการ

นางสาวรสฯ วงศ์ยังอยู่

เหรัญญิก

นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

บรรณารักษ์

นางสาวศรีทอง สี่หาพงศ์

ปลัด

นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

นายทะเบียน

นางนิตยา อุทามาตย์

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

นางสาวจรรววรรณ ชาลิโต

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

นางสาวรัญจวน อินทรกำแหง

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

นายกระจำจ มั่นญาติ

ประธานแผนกจัดหาทุน

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประธานแผนกจัดพิมพ์

นายเอื้อ บุษปะเกษ หงสกุล

ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด

นางศศิวงศ์ ปิงตระกูล

ประธานแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ

นางสาวสุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์

ประธานแผนกศูนย์รวมบัตร

นางสิรินทร์ ช่างโชติ

กรรมการ

นางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง

กรรมการ

นางสาวบุญเจือ องค์กรประดิษฐ์

กรรมการ

นายถม ชรรค์เพชร

กรรมการ

นางมาเรีย เหล่าสุนทร

กรรมการ

นางสาวลมุล รัตตากร

กรรมการ

นายฉุน ประภาวิวัฒน์

กรรมการ

นางวิบูลเพ็ญ จัยปาดิ

กรรมการ

นายตรี อมาตยกุล

กรรมการ

นางทัศนียา กัลยาณมิตร

Office Bearers of the T.L.A. 1964

President	:	Mrs. Maenmas Chavalit
Vice President	:	Mr. Sook Pongsatidya
Secretary	:	Miss Rasa Wong young yu
Treasurer	:	Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	:	Miss Srithong Sihapongsa
Chief of Reception Committee	:	Mrs. Kulasap Kesmankit
Registrar	:	Mrs. Nitaya Jutamart
Chief of Foreign Relations	:	Miss Uthai Thutiyapoth
Chief of Library Trainings	:	Miss Charuwan Jalito
Chief of Public Relations	:	Miss Runjuan Intarakumhang
Editor of the T.L.A. Bulletin	:	Mr. Krachang Manyati
Chief of Fund Raising	:	Dr. Damrong Bejrablaya
Chief of the Publication	:	Mr. Eua Busapakes Hongsakul
Chief of Library Clinic	:	Mrs. Sasiwongs Puengtrakul
Chief of Bibliography	:	Miss Suthilak Ampanwongs
Chief of Union Catalog	:	Mrs. Sirin Chuangchote
Member	:	Miss Nilwan Pinthong
Member	:	Miss Boonchua Ongkapradit
Member	:	Mr. Thom Kanpetch
Member	:	Mrs. Maria Laosoonthorn
Member	:	Miss Lamool Ratakorn
Member	:	Mr. Choon Prabhavivadhana
Member	:	Mrs. Vibulpen Chaipani
Member	:	Mr. Tri Amatayakul
Member	:	Mrs. Tusneeya Kulayanamit

กิจกรรมต่าง ๆ

ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑. แผนกวิเทศสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ เชื่อมความสัมพันธ์กับบรรณารักษ์ทั่วโลก ขอความร่วมมืองานด้านห้องสมุดของไทย
๒. แผนกเผยแพร่วิชาการ อบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ จัดให้มีชมรมและกิจกรรมในต่างจังหวัด
๓. แผนกประชาสัมพันธ์ จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ อภิปราย ปาฐกถา กิจกรรม และทำภาพยนตร์แนะนำการใช้ห้องสมุดตลอดจนติดต่อหนังสือพิมพ์
๔. แผนกจัดพิมพ์ จัดทำหนังสือวิชาบรรณารักษศาสตร์และพิมพ์ให้มากขึ้น และทำหนังสือเพื่อเสนอรายชื่อหนังสือใหม่
๕. แผนกหาทุน จัดหาทุนใช้จ่าย และทุนสะสม
๖. แผนกนิเทศห้องสมุด ส่งเสริมการจัดห้องสมุด ณ ที่ต่าง ๆ ทั้งช่วยเหลือและแนะนำ
๗. แผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ จัดทำรายชื่อหนังสือ วารสาร และเอกสารทั้งในและนอกประเทศ
๘. แผนกศูนย์รวมบัตร เพื่อรวบรวมรายชื่อบรรดาหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดต่าง ๆ ทั่วประเทศ
๙. แผนกบรรณารักษ์ จัดหาหนังสือวิชาบรรณารักษศาสตร์ และหนังสือที่ใช้ในการอบรมคนควา ตลอดจนจัดห้องสมุดของสมาคม
๑๐. แผนกปฏิคม เป็นสื่อให้สมาชิกได้พบปะสังสรรค์สัมพันธ์กัน
๑๑. แผนกวารสาร เผยแพร่ความรู้วิชาการในเรื่องหนังสือและห้องสมุดและแจ้งข่าวสารให้สมาชิกได้ทราบงานห้องสมุดของเพื่อนบรรณารักษ์ด้วยกัน
๑๒. แผนกทะเบียน เพื่อทราบจำนวนสมาชิกของสมาคมว่ามีผู้ใดอยู่ที่ใด

กิจกรรมพิเศษ

๑. การจัดทำหนังสือ เพื่อจัดพิมพ์หนังสืออ่านสำหรับเด็กให้มากขึ้น
๒. การจัดสร้างอุปกรณ์ครุภัณฑ์ห้องสมุด เพื่อให้ความสะดวกห้องสมุดต่าง ๆ ตามแบบมาตรฐานและราคาเยา
๓. การทำบัตรรายการ เพื่อสะดวกแก่บรรณารักษ์ได้ทราบจำนวน และรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ
๔. การส่งเสริมการอ่านและห้องสมุดในภาคใต้ เพื่อช่วยส่งเสริมการอ่านและห้องสมุดใน ๔ จังหวัดภาคใต้

T.L.A. Activities

Various divisions of T.L.A. take up the following duties :—

1. **Foreign Relation Division** - to contact foreign agencies and organizations governmental and non-governmental in order to exchange opinions and experiences, to gain friendship with librarians abroad.
2. **Library Education Division** - to help library workers in acquiring and improving knowledge in library science by organizing workshops or seminars whenever needed.
3. **Public Relation Division** - to promote the use of books and libraries among the public; to make people aware of the needs in books and libraries.
4. **Publication Division** - to publish text-books in library science, and other kind of goods which will facilitate librarians in their work such as library manuals, library directions.
5. **Fund Raising Division** - to raise fund for libraries in need.
6. **Library Clinic Division** : to help re-organize libraries already in existence but not yet systematically organized.
7. **Bibliography Division** - to compile bibliographies and book lists needed by libraries.
8. **Union Catalog Division** - to set up a union catalog of collections of materials in libraries in Bangkok.
9. **Reception Division** - to arrange, whenever it is suitable, for informal meetings among librarians; to help foreign librarian visitors in Thailand.
10. **Library Division** - to acquire and organize books in library science and other library tools for use of the members of the association.
11. **Registration Division** - to keep record of the members of the association.
12. **Library Journal Division** - to edit and issue T.L.A. Bulletin, official journal of T.L.A., and to issue newsletters.

Other Activities

1. Promote and publish childrens' books.
2. Produce library furnitures, and equipments.
3. Produce library printed catalog cards.
4. Making survey of interest in reading Thai books among Malay-speaking Thai people in the southern provinces, and help promoting library services in these areas.

NEWS AMERICAN LIBRARY ASSOCIATION

50 East Huron Street

Chicago, Illinois 60611

Telephone (312) 944-6780

From: Charles Carner

Public Relations Officer

For immediate release

A field survey of the use of the Dewey Decimal Classification (DDC) in selected countries outside of the United States was announced at the 1964 Midwinter meeting of the American Library Association. The purpose of this survey, which will begin in the Spring of 1964, is to promote library work by increasing the usefulness of the DDC to libraries and their users in these countries. It is sponsored by the American Library Association and the Forest Press, Inc., publishers of the DDC.

Countries to be covered by the survey include Ceylon, Ghana, Greece, India, Indonesia, Israel, Korea, Lebanon, Malaysia, Nigeria, South Africa, Taiwan, Thailand, Turkey, and Vietnam.

The results of the survey will be submitted for study to the DDC Editorial Office, the Editorial Policy Committee (representing Forest Press, the Library of Congress and the American Library Association) and experts as needed, with a view to devising ways in which the DDC can be modified or supplemented within the economic feasibilities and without reducing its present usefulness, but with an increase of usefulness to other users.

Directing the survey and acting as surveyor in the Orient will be Dr. Sarah K. Vann. Dr. Vann is graduate of Georgia State College for Women, and holds an A.B. in library science from the University of North Carolina, an A.M. in library science from the University of Michigan, and a Ph.D. from the University of Chicago.

Graduate Library School. Her book, **Training For Librarianiship; or, Education for Librarianiship Prior to the Williamson Report in 1923**, received the Scarecrow Press Award in 1962. Dr. Vann has taught cataloging and classification at the Carnegie Library School in Pittsburgh, Columbia University School of Library Service, the University of California School of Librarianship at Berkeley, and the University of Texas Graduate School Library Science. In 1961-62 she served as the ALA/ Rockefeller Foundation consultant to the University of the Philippines to assist in the planning of a graduate library school program. In addition, she has visited libraries in many of the countries to be covered in the survey. In 1962 she made a special study of the use of the DDC in Texas (the results will shortly be published), and has also engaged in research on Melvil Dewey and classification. She is a former Chairman of the Cataloging and Classification Section of the American Library Association a former Chairman of the Joint Committee on Library Work as a Career, and presently represents cataloging and classification on the ALA Panel on Unesco.

Conducting the survey in the country of the Middle East and Africa will be Pauline Seely. Miss Seely is a graduate of Vassar College, and holds a B.S. degree from the University of Illinois Graduate School of Library Service and a M.A. from Columbia University School of Library Service. She is currently Director of Technical Service at the Denver, Colo., Public Library. Other professional positions which she has held include cataloger and reviser at the Queens Borough (N.Y.) Public Library, and first assistant Catalog Division, Los Angeles (Calif.) County Public Library. Miss Seely was chairman of the Public Libraries Subcommittee of the Special Advisory Committee on the Decimal Classification (15th edition) and has been a member of the Decimal Classification Editorial Policy Committee since 1959. Among her published writings are: "Classification Problems," **Library Journal**, January 1, 1946; "Use of DC Number on LD Cards in the Denver Public Library" **Journal of Cataloging and Classification**, Winter 1951; "Dewey Decimal Classification: relocations in Edition 15 and Criteria for Edition 16." **Journal of Cataloging and Classification**, January 1954; "Dewey 16th Edition—A Method for Its Adoption" **Library Resources and Technical Services**, Spring 1962 "ALA Filing Rules" **Library Resources and Technical Services**, Winter 1964.

The project will be administered by a steering committee consisting of the following: Edwin B. Colburn, Vice President and Chief of indexing Survices, The H.W. Wilson Company, chairmrn, representing the Decimal Classification Editorial Policy Committee; Jack Dalton, Dean, Columbia University School of Library Service representing the Forest Press; Rutheford Rogers, Deputy Librarian of Congress representing Library of Congress; Mrs. Grace T. Stevenson, Deputy Executive Director, American Library Association, representing the American Association; Raynard C. Swank, Dean, University of California School of Librarianship, representing the ALA International Relations Committee

Break loose from your daily routine. Enrich your experiences. If you are an office worker, indulge in manual labor occasionally. Try writing an article or a radio script. Doing these things will give you new points of view for use in your regular work.

for Successful Living

By Ernest Dichter, Ph.D.

K. M.

(คำแปล)

ข่าว

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน

50 ถนนอีสต์ยอร์คอน

ชิคาโก รัฐอิลลินอยส์ 60611

โทรศัพท์ (312) 944 - 6780

จาก : ซาลส์ คาร์เนอร์

ประชาสัมพันธ์

ในการประชุมของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เมื่อถึงฤดูหนาว พ.ศ. ๒๕๐๗ ที่ปดกลองว่า จะสำรวจเรื่องการแยกประเภทหนังสือตามแบบทศนิยมดิวอี้ (DDC) วัตถุประสงค์ในการสำรวจเรื่องนี้เพื่อส่งเสริมงานห้องสมุดในประเทศต่าง ๆ โดยมีมุ่งหมายให้การใช้ (DDC) ประโยชน์แก่ห้องสมุดต่าง ๆ ยิ่งขึ้น ทั้งจะได้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้ห้องสมุดนั้น ๆ ยิ่งขึ้นด้วย การสำรวจนี้จะเริ่มต้นในฤดูใบไม้ผลิ ๒๕๐๗ สมาคมห้องสมุดอเมริกันและบริษัทฟอร์เรสต์เปอร์ส (DDC) จะออกค่าใช้จ่าย โดยรับเป็นเจ้าของเรื่องร่วมกัน

ประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในข่ายการสำรวจ ได้แก่ ลักซา คานาดา กรีซ อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิตาลี เลบานอน มาเลเซีย ไนจีเรีย ปากีสถาน อัฟริกาใต้ ไต้หวัน ไทย ตุรกี เวียดนาม

เมื่อสำรวจได้ความอย่างใดบ้าง ก็จะส่งให้ผู้รู้ไปศึกษาต่อไป ผู้รู้ได้แก่ ฝ่ายบริการ (DDC) โสตนนิ่ง คณะกรรมการนโยบายบรรณารักษ์อีกโสดหนึ่ง (มีผู้แทนบริษัทฟอร์เรสต์เปอร์ส ผู้แทนห้องสมุดกองเกรส และผู้แทนสมาคมห้องสมุดอเมริกัน) และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ อีก ช่วยพิจารณาด้วย ทั้งนี้เพื่อหาทางปรับปรุงการแยกประเภทหนังสือตามแบบทศนิยมดิวอี้ ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น เพราะในสภาพที่ห้องสมุดมีเงินจำกัด ก็จำเป็นต้องหาทางปรับปรุง DDC ให้ใช้การได้โดยได้ประโยชน์เท่าเดิม หรือได้ประโยชน์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ในภาคตะวันออก ดร. แครทท์ เค แวนน์ จะเป็นผู้อำนวยการ ดูแลเรื่องการสำรวจนี้ ดร. แวนน์ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสตรี แห่งรัฐจอร์เจียและได้รับปริญญา A.B. ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยนอร์ทคาโรไลนา ได้ปริญญา A.M. บรรณารักษศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน และได้รับปริญญา Ph.D. จากมหาวิทยาลัยชิคาโก แผนกบรรณารักษศาสตร์ หนังสือที่ ดร. แวนน์ เขียนขึ้นเล่มหนึ่งมีชื่อว่า การอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือ การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ก่อนรายงาน วิลเลียม สัน ใน ๑๙๒๓ หนังสือเล่มนี้ได้รับรางวัล Scarecrow Press Award ใน ค.ศ. ๑๙๖๒ ดร. แวนน์เคยสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เกี่ยวกับจัดหมวดหมู่และจำแนกประเภทหนังสือ (Cataloging และ Classification) ณ Carnegie Library School เมืองพิตสเบิร์ก มหาวิทยาลัยโคลัมเบียแผนกบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ แผนกบรรณารักษศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเทกซัส แผนกศึกษาชั้นปริญญาโท วิชาบรรณารักษศาสตร์ ใน ค.ศ. ๑๙๖๑-๒ เป็นที่ปรึกษามหาวิทยาลัยฟลิปปีนส์ ในฐานะผู้แทนสมาคมห้องสมุดอเมริกัน และมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ทั้งนี้เพื่อช่วยวางแผนการศึกษา วิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นปริญญาโทให้มหาวิทยาลัยนั้น ดร. แวนน์ ได้เคยไปเยือนห้องสมุดหลายแห่งในประเทศต่าง ๆ ใน ค.ศ. ๑๙๖๒ ได้เคยสำรวจเรื่องการใช้ D D C ในรัฐเทกซัส ผลการสำรวจจะได้ตีพิมพ์ในเร็ว ๆ นี้ และได้ทำการวิจัยเมสวลิดิวส์ และการจัดจำแนกประเภทหนังสือแบบเมสวลิดิวส์ ดร. แวนน์ เป็นอดีตประธานฝ่ายจัดจำแนกประเภทหนังสือของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เป็นอดีตประธานคณะกรรมการร่วม ว่าด้วยการประกอบอาชีพเป็นบรรณารักษ์ และในปัจจุบันเป็นกรรมการสมาคมห้องสมุดอเมริกัน จัดจำแนกประเภทหนังสือแห่งองค์การศึกษาวิทยาาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ

ส่วนการสำรวจในประเทศต่าง ๆ แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแอฟริกันนั้น จะมี พลลีน ซีลี เป็นผู้อำนวยการ มิส ซีลี ศึกษาจากวิสซาร์คอลเลจ และได้ปริญญา B.S. จากมหาวิทยาลัยยอลลินอยส์ แผนกบรรณารักษศาสตร์ ได้ M.A. จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย แผนกบรรณารักษศาสตร์ ปัจจุบันเธอเป็นผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการห้องสมุดประชาชนที่เมืองเคนเวอร์ รัฐโคโลราโด ทั้งเคยเป็นผู้จัดจำแนกประเภทหนังสือและผู้ปรับปรุง (บัตรรายการ) ห้องสมุดประชาชนที่แขวงควินส์ นิวยอร์ก กับเคยเป็นผู้ช่วยคนที่หนึ่ง แผนกแคตตาลอก ห้องสมุดประชาชน เมืองลอสแอนเจลิส แคลิฟอร์เนียด้วย มิส ซีลี เคยเป็นประธานของอนุกรรมการห้องสมุดประชาชน ซึ่งอยู่ในคณะ

กรรมการพิเศษว่าด้วยการแนะนำการจัดจำแนกประเภทหนังสือตามหลักศนิยม ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๑ และได้เข้าเป็นกรรมการ Decimal Classification Editorial Policy Committee ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๑ เป็นต้นมา เรื่องที่เคยตีพิมพ์ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ : “ปัญหาการจัดจำแนกประเภทหนังสือ” วารสารห้องสมุด มกราคม ๑, ๑๙๕๖ “การใช้ตัวเลข D C ในบัตร L C ในห้องสมุดประชาชน เดนเวอร์” วารสารว่าด้วยการจัดจำแนกประเภทหนังสือ ฉบับฤดูหนาว ๑๙๕๑ : “การจัดจำแนกประเภทหนังสือแบบศนิยมดิวอี้ จัดตำแหน่งใหม่ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑๕ และหลักเกณฑ์ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑๖” วารสารว่าด้วยการจัดจำแนกหนังสือ มกราคม ๑๙๕๔ ; “คิวฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๖-วิธีนำมาใช้” แหล่งบรรณวัสดุและบริการวิชาการ ฉบับฤดูใบไม้ผลิ ๑๙๖๒ : “หลักเกณฑ์ในการทำงานสารบรรณของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน” แหล่งบรรณวัสดุ และบริการวิชาการ ฉบับฤดูหนาว ๑๙๖๔

การสำรวจดังกล่าวแล้วจะดำเนินการโดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน (คอยกั้วาดหนังสือ หรือแนะนำ) ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ เอ็ดวิน บีคอลเบิร์น, รองเพรสซิเดน และหัวหน้าฝ่ายบรรณานุกรม และประธานกรรมการบริษัทเอช ดับเบิลยู วิลสัน ท่านผู้จะเป็นผู้แทนคณะกรรมการ Decimal Classification Editorial Policy Committee ; แจ็ค คัลตัน คณะแผนกบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เป็นผู้แทนบริษัทฟอเรสต์เพรส ; รูเชอร์ ฟอว์โรเจอร์สรองบรรณารักษ์ แห่งห้องสมุดคองเกรส เป็นผู้แทนห้องสมุดคองเกรส ; นางเกรซ ที่สเวนสัน รองผู้อำนวยการบริหารแห่งสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เป็นผู้แทนสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ; เรย์นาร์ด ซี สวังก์ คณะบดีแผนกบรรณารักษศาสตร์มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เป็นผู้แทนคณะกรรมการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์นานาชาติของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน

△ △ △

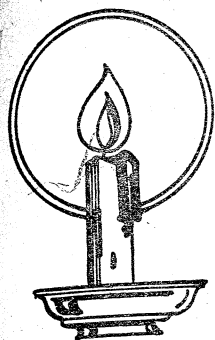
บทกวี ของ ซามิมันเซ

อนิจจังแห่งชีวิต

ชีวิตเปรียบประดุจเรือน้อย ล่องลอยไปในท้องทะเล แล้วสาปสูญไปในฟองคลื่น

ยามรุ่งอรุณ

วารสาร จาก-ญี่ปุ่น

วิวัฒนาการของห้องสมุดในประเทศไทย

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์

สมัยสุโขทัย

เข้าใจกันว่าห้องสมุดได้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เพราะปรากฏว่าพระบรมมหาราชวังมีหอไตรยั้งค์ที่ ๕ ของราชวงศ์พระร่วงทรงรวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาไว้เป็นจำนวนมาก และทรงศึกษาพระไตรปิฎกจากหนังสือที่ทรงรวบรวมไว้นั้นจนแตกฉาน ถึงกับทรงพระราชนิพนธ์หนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาที่เป็นที่รู้จักกันมาจนทุกวันนี้ คือ “ไตรภูมิพระร่วง” สมัยกรุงศรีอยุธยา

ปรากฏหลักฐานว่ามีห้องสมุดเกิดขึ้นแล้ว คือ “หอหลวง” เป็นที่สะสมตำราและตัวบทกฎหมายที่ประกาศใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยาหอหลวงถูกพม่าเผาเสียเมื่อคราวเสียกรุงใน พ.ศ. ๒๓๑๐ หนังสือต่าง ๆ สูญหายไปมาก

หอไตร เป็นห้องสมุดของวัด เก็บรักษาหนังสือทางพุทธศาสนาในปัจจุบันยังคงมีอยู่ตามวัดต่าง ๆ

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๑ ถึง รัชกาลที่ ๖)

๑. หอพระมณเฑียรธรรม รัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าให้สร้างขึ้นเพื่อจัดเป็นหอพระไตรปิฎกของหลวงชั้นในพระบรมมหาราชวัง เรียกว่า หอพระมณเฑียรธรรม แต่ถูกไฟไหม้เสียเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๑ จึงโปรดให้สร้างขึ้นใหม่ในนามเดิม

๒. จารึกพระเชตุพน วัดพระเชตุพนสร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑ สร้างเป็นอาคารใหญ่กว่าวัดอื่น ๆ รัชกาลที่ ๓ ทรงปฏิสังขรณ์โดยมีพระราชประสงค์จะให้เป็นที่เก็บรวบรวมเลือกสรรตำราหีบตำราต่าง ๆ มาตรวจตราแก้ไขใช้ของเดิมบ้าง และประชุมผู้รู้หลักวิชานั้น ๆ แต่งขึ้นใหม่บ้าง แล้วโปรดให้

จารึกความรู้เหล่านั้นลงบนแผ่นศิลาประดับไว้ในบริเวณวัดพระเชตุพน มีรูปเขียนและรูปปั้นประกอบตำราเหล่านั้น เรื่องที่จารึกไว้มีหลายอย่าง แบ่งออกเป็นหมวดประวัติวัด หมวดวรรณคดี หมวดสุภาษิต หมวดทำเนียบ และหมวดอนามัย ผู้ใดสนใจต้องการศึกษาวิชาใดก็ทำการศึกษาค้นคว้าความรู้จากจารึกนั้น ๆ ไป จึงอาจกล่าวได้ว่า วัดพระเชตุพนเป็น “ห้องสมุดประชาชน” แห่งแรกของเมืองไทย หรือเป็น “มหาวิทยาลัยสำหรับประชาชน”

๓. หอสมุดวชิรญาณ รัชกาลที่ ๕ พร้อมด้วยพระประยูรญาติได้ทรงบริจาคทรัพย์ทำส่วนพระองค์จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นวามรตมมาจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มาจัดตั้งเป็นหอสมุดเพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระราชทานนามว่า “หอสมุดวชิรญาณ” ซึ่งเป็นรากฐานของหอสมุดแห่งชาติในสมัยต่อมา

๔. หอพุทธศาสนสังกะ รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าให้ตั้งหอสมุดขึ้นในวัดเบญจมบพิตร เพื่อรวบรวมหนังสือต่าง ๆ เกี่ยวกับพุทธศาสนา เรียกว่า “หอพุทธศาสนสังกะ” เมื่อ

พ.ศ. ๒๔๔๓

๕. หอสมุดแห่งชาติ รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้รวมหอสมุด ๓ แห่ง คือ หอพุทธมณฑลพิธีธรรม หอสมุดวชิรญาณ และหอพุทธศาสนสังกะ เข้าเป็นหอสมุดเดียวกัน จัดตั้งเป็นหอสมุดสำหรับพระนคร แต่เดิมพระราชทานนามว่า “หอพระสมุดวชิรญาณ” มุ่งหมายให้เป็นหอสมุดแห่งชาติสำหรับให้ประชาชนค้นคว้าหาความรู้ อาคารในปัจจุบันเปิดใช้ในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๔ ก่อนหน้านั้นอยู่ในพระบรมมหาราชวัง แต่เดิมเมื่อแรกเข้าในอาคารนั้นมีหนังสืออยู่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ เล่ม ส่วนมากเป็นหนังสือภาษาไทยกับหนังสือบาลีสันสกฤต และหนังสือต่างประเทศมีอยู่ไม่มากนัก

ครั้นเมื่อสมเด็จพระยา ดำรงราชานุภาพทรงดำรง ตำแหน่งนายกหอพระ สมุดสำหรับพระนคร ทรงปรับปรุงขยายงานขึ้น ทรงหาบรรณารักษ์ชาวต่างประเทศมาประจำ บรรณารักษ์ชาวต่างประเทศที่มีชื่อเสียงคือ George Coedès สมัยที่ทรงอำนวยการอยู่มีหนังสือในหอพระสมุดประมาณ ๗๔,๐๐๐ เล่ม ต่อมารัชกาลที่ ๗ ได้พระราชทานหนังสือส่วนพระองค์ของรัชกาลที่ ๖ พร้อมทั้งหนังสือทั้งหมดให้แก่หอพระสมุดสำหรับพระนครเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ สมเด็จพระยา ดำรงราชานุภาพจึงโปรดให้แยกหอสมุดออกเป็น ๒ หอ คือ

หอสมุดวชิรญาณ เก็บต้นฉบับตัวเขียน หนังสือจารในใบลาน ศิลาจารึก และตู้

ลายทอง

หอสมุดวชิรราช รวบรวมหนังสือพิมพ์ไว้ทั้งหมด

ห้องสมุดแผนใหม่ในเมืองไทย

ห้องสมุดสำนักข่าวสารอเมริกัน (ศาลาอเมริกัน)

แม้หอสมุดแห่งชาติจะได้มีประวัติย้อนหลังไปไกล แต่ก็มิได้ทำหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนเพื่อการศึกษาโดยทั่วไป จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๐ ห้องสมุดของสำนักข่าวสารอเมริกันซึ่งบัดนี้เรียกว่า "ศาลาอเมริกัน" ได้มาตั้งขึ้นในเมืองไทย ห้องสมุดนี้แม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ของชาวอเมริกัน และมีหนังสือส่วนมากเกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่ก็มิได้มีการจัดอย่างทันสมัย เช่น การจัดหนังสือไว้บนหิ้งเปิด มีห้องอ่านหนังสือ มีหนังสืออ้างอิงสำหรับค้นคว้า มีหนังสือสำหรับเด็ก และโสตทัศนวัสดุ และยังได้จัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาค้นคว้า แก่นักศึกษา และประชาชนไทยโดยทั่วไป เข้าศึกษาได้ทุกโอกาสโดยเสรี นับว่าได้ประโยชน์แก่การศึกษา เป็นอันมาก นอกจากนี้ผู้ที่สนใจการจัดห้องสมุด ก็มักจะต้องไปดูแบบอย่างหรือขอฝึกงานในห้องสมุดนั้น ซึ่งนับเป็นห้องสมุดแผนใหม่แห่งแรกในเมืองไทย

ห้องสอนวิชาจัดห้องสมุดในเมืองไทย

พัฒนาการ ห้องสมุดในเมืองไทย มีจุดเริ่มต้น มาจาก การสอนวิชา จัดห้องสมุด ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยมูลนิธิฟูลไบรท์ได้ส่งศาสตราจารย์ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ชาวอเมริกันมาทำการสอนวิชาจัดห้องสมุดแก่ผู้ทำงานห้องสมุดและผู้สนใจ นับเป็นครั้งแรกที่คนไทยได้ตระหนักว่าการจัดห้องสมุดนับเป็นวิชาการที่เป็นศาสตร์ที่จะต้องศึกษา จึงจะทำหน้าที่บรรณารักษ์ได้อย่างสมบูรณ์ ศาสตราจารย์คนแรกที่มาทำการสอนคือ Dr. Frances Lander Spain หลักสูตรประกอบด้วยวิชาจัดห้องสมุดพื้นฐาน ๖ วิชา ผู้เรียนต้องใช้เวลาเรียน ๒ ปี โดยเรียนในตอนเย็นประมาณวิชาละ ๔ สัปดาห์ และเมื่อเรียนจบได้ประกาศนียบัตรวิชาจัดห้องสมุดจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ Dr. Spain เดินทางกลับแล้ว มูลนิธิฟูลไบรท์ก็ได้ส่งศาสตราจารย์มาทำการสอนอีกปีละ ๑ คน เป็นเวลาอีก ๔ ปี มีผู้สำเร็จการศึกษาวิชาจัดห้องสมุด ๗๗ คน ซึ่งต่างก็รับแรงลงมือปรับปรุงห้องสมุดที่ตนทำงานอยู่ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

การสอนวิชาจัดห้องสมุด ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนอกจากมีผลกระตุ้นให้บรรณารักษ์ทำการปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยแล้ว ยังเป็นครั้งแรกที่บรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ ได้มาพบปะกันและได้ร่วมมือกันจัดตั้ง "ชมรมบรรณารักษ์" ขึ้น ซึ่งต่อมาได้ขยายกิจการเป็น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ให้แพร่หลาย ช่วยยกฐานะบรรณารักษ์และช่วยการปรับปรุงห้องสมุดโดยทั่วไป สมาคมได้ดำเนินงานเป็นปีๆ มาจนทุกวันนี้ โดยได้รับการอุดหนุนในด้านการเงินจากมูลนิธิอาเซีย

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลังจากที่มีผู้เรียน สำเร็จวิชา ห้องสมุดชั้น ประกาศนียบัตรจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีผู้เรียกร้องใคร่จะได้รับการศึกษาวิชา จัดห้องสมุดใน ชั้นที่สูงขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้สนองความต้องการโดยจัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์ และได้เปิดการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นอนุปริญา เมื่อปีการศึกษา ๒๔๙๔ เมื่อเริ่มแรกผู้เข้าเรียนจะต้องวุฒิได้รับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยจึงจะเข้าเรียนได้ หลักสูตรการเรียนมีกำหนด ๑ ปี ผู้ที่เรียนสำเร็จได้รับอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเรียนเสียใหม่นอกจากผู้มีวุฒิได้รับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยแล้ว ผู้ที่เรียนจบชั้นปีที่ ๒ หรือได้รับอนุปริญญาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็สมัครเข้าเรียนได้ ผู้ที่มีวุฒิเทียบเท่าอนุปริญญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ้าต้องการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นอนุปริญา จะต้องสอบเทียบความรู้ชั้นปีที่ ๒ ของคณะอักษรศาสตร์เสียก่อน จึงจะมาสมัครเข้าเรียนได้

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ คณะอักษรศาสตร์ได้กำหนดวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาในหลักสูตรชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔ เลือกเรียนได้ ผู้ที่เรียนสำเร็จก็จะได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต และสามารถปฏิบัติงานในห้องสมุดได้เช่นเดียวกัน

ในปีการศึกษา ๒๕๐๗ คณะอักษรศาสตร์จะได้เปิดทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นปริญาโทขึ้น ผู้ที่จะสมัครเข้าเรียนได้จะต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาตรีและอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ ที่ได้คะแนนรวมร้อยละ ๗๐ หรือผู้ที่ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิตที่เลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในชั้นปีที่ ๓,๔ ที่ได้คะแนนรวมร้อยละ ๗๐

จึงนับว่าวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้แพร่หลายไปเป็นอันมาก ผู้ที่เรียนสำเร็จจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ต่างก็ไปทำงานตามห้องสมุดต่าง ๆ และหลายคนได้ไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ต่อ ณ ต่างประเทศ กิจการห้องสมุดจึงได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

เป็นห้องสมุดประเภทแรก ที่เกิดขึ้นจากผลการสอนวิชาจัดห้องสมุด ของศาสตราจารย์อเมริกันของมูลนิธิฟูลไบรท์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้สนับสนุนให้ บรรณารักษ์ไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ต่อ ณ ต่างประเทศ และได้สร้างอาคารห้องสมุดขึ้นใหม่ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้มี สัญญากับมหาวิทยาลัยอินเดียมาปรับปรุงห้องสมุดโดยสร้างอาคารใหม่ เป็นอาคารห้องสมุด ที่ทันสมัยเหมาะสม กับเป็นห้องสมุดอย่างแท้จริง และได้จัดส่งบรรณารักษ์อเมริกันมาช่วยดำเนินการจัดจนเป็นที่เรียบร้อย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยอินเดียยังได้ขยายความช่วยเหลือไปยังคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้ทุนไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ สหรัฐอเมริกาอีกหลายทุน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ต่างก็พยายาม จัดห้องสมุด ให้ทันสมัยและ ขยายบริการแก่นิสิตและอาจารย์มากขึ้น มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้จัดให้มีการสอนวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุดแก่นิสิตชั้นปีที่ ๑ อีกด้วย ในปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีบรรณารักษ์และผู้ช่วยที่ สำเร็จการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์มาแล้วทั้งนั้นเป็นผู้ดำเนินงาน

ห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชนเพิ่งเริ่มกิจการเมื่อไม่นานมานี้ คือเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น ได้พิจารณาเห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งที่จะให้ความรู้แก่ประชาชน จึงได้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยให้กองการศึกษาผู้ใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบงาน แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นการดำเนินงานจัดห้องสมุดจึงชงักอยู่ จนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลง จึงได้มีการพิจารณากันใหม่ และได้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ จังหวัดต่าง ๆ รวม ๑๗ แห่ง โดยใช้เงินงบประมาณประเภทค่าใช้สอยดำเนินงานต่อมาได้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนเพิ่มขึ้นโดยลำดับในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการให้กระทรวงมหาดไทยร่วมมือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน โดยให้กระทรวง

มหาดไทยช่วยเหลือหาสถานที่กระทรวงศึกษาธิการหาค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
ศึกษาผู้ใหญ่ได้โอนมาสังกัดกรมสามัญศึกษา

และในปีนั้นกองการ

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการส่งเสริมกิจการห้องสมุด
ประชาชนขึ้น มีอธิบดีกรมสามัญศึกษาเป็นประธาน และได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นอีกหลายคณะ แต่ต่อ
มากคณะกรรมการนี้ก็สลายตัว

ห้องสมุดประชาชนของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ห้องสมุดประชาชนจังหวัด
๒. ห้องสมุดประชาชนอำเภอ
๓. ห้องสมุดเคลื่อนที่

จำนวนห้องสมุดประชาชนทั้งหมดในขณะนั้นมี ๓๐๘ แห่ง ส่วนมากยังเป็นเพียงห้องสมุดเล็ก ๆ ใน
จังหวัดพระนครมีเพียง ๔ แห่ง คือ

๑. ห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ อำเภอพระนคร
๒. ห้องสมุดประชาชนวัดราชสิงขร อำเภอยานนาวา
๓. ห้องสมุดประชาชนวัดจักรวรรดิ อำเภอสัมพันธวงศ์
๔. ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีนบุรี

นอกนั้นเป็นห้องสมุดประชาชนในต่างจังหวัด

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนมี ๓ ประการ คือ

๑. เผยแพร่ความรู้ โดยการให้อ่านและค้นคว้าหนังสือและตำรา รูปภาพและ
วัสดุที่ให้ความรู้ในห้องสมุด

๒. ส่งเสริมการรู้หนังสือ และปลูกฝังนิสัยของประชาชนให้รักการอ่านหนังสือ
ค้นคว้าและหาความรู้จากการอ่านหนังสือ

๓. อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้วยวิธีอื่นตามโอกาส เช่น ปาฐกถา โส
หัตนศึกษา ดนตรี การสนทนาสโมสร พิพิธภัณฑ และกีฬา เป็นต้น

ห้องสมุดประชาชนโดยทั่วไปอยู่ในสถานที่เจริญกว่าห้องสมุดประเภทอื่น อาคารเ
ียบแคบ สร้างไม่ถูกแบบแผนห้องสมุด ไม่ดึงดูดให้คนเข้าไปใช้ วัสดุอุปกรณ์หนังสือยังมีจำนวนน้
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนมากมีฐานะเป็นลูกจ้างไม่ใช่ว่าราชการ ฝนความรู้น้อยและไม่มีความดีทางบรรร

วิทยาศาสตร์ แต่ได้รับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นครั้งแรกโดยความร่วมมือของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นอกจากห้องสมุดประชาชนของกระทรวงศึกษาธิการ ยังมีห้องสมุดประชาชนเทศบาล นครกรุงเทพ ฯ อีกแห่งหนึ่งอยู่ในบริเวณสวนลุมพินี เปิดให้ประชาชนใช้เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔

หอสมุดแห่งชาติ

รัฐบาลได้มองเห็นความสำคัญของหอสมุดแห่งชาติ จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากรกระทรวงศึกษาธิการขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๐๔ ยกฐานะหอสมุดแห่งชาติและแบ่งงานออกเป็น ๓ แผนก คือ—

๑. แผนกหนังสือตัวพิมพ์
๒. แผนกหนังสือตัวเขียนและจารึก
๓. แผนกหอสมุด

เนื่องจากหอสมุดแห่งชาติมีสภาพที่คับแคบและไม่ถูกแบบแผนอาคารห้องสมุด และวิธีการจัดยังล้าสมัยการให้บริการยังไม่ได้ผล จำนวนคนอ่านหนังสือและทำการค้นคว้ามีมากขึ้น เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ในการจัดห้องสมุด รัฐบาลได้ตระหนักความจริงเหล่านี้ จึงได้ขอร้องให้องค์การยูเนสโกส่งผู้เชี่ยวชาญทางห้องสมุดมาช่วยวางโครงการปรับปรุงให้ ผู้เชี่ยวชาญผู้นี้ คือ Dr. Morris A. Gelfand ชาวอเมริกัน เป็นศาสตราจารย์และบรรณารักษ์ของควีนคอลเลจ นิวยอร์ก มาช่วยให้คำแนะนำเป็นเวลา ๔ เดือน ในปี พ.ศ. ๒๔๐๕ Dr. Gelfand ได้เขียนโครงการปรับปรุงหอสมุดแห่งชาติโดยละเอียด เป็นโครงการที่จะกระทำในระยะ ๕ ปี เริ่มต้นจากการจัดระเบียบแผนงาน หอสมุดแห่งชาติขึ้นใหม่ หัวหน้ากองหอสมุดแห่งชาติควรมีวุฒิและหน้าที่อย่างไร รองหัวหน้า และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศที่ควรต้องขอมาช่วยตามโครงการ วิธีการรวบรวมหนังสือและการขยายบริการ การปรับปรุง พ.ร.บ. การพิมพ์ให้เข้มงวดกวดขันขึ้น

ในปัจจุบันรัฐบาลได้อนุมัติเงิน ๓๐ ล้านบาท สำหรับสร้างอาคารหอสมุดแห่งชาติขึ้นใหม่ เป็นอาคารห้องสมุดที่ทันสมัยที่ท้าวสุทรี และโครงการของ Dr. Gelfand ในการปรับปรุงหอสมุดแห่งชาตินี้ จะได้เริ่มปฏิบัติตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๐๖—๒๕๑๐ ก่อนที่จะย้ายไปยังอาคารใหม่ ซึ่งคาดว่าจะสร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๐

ห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนได้เริ่มทำการปรับปรุงกิจการเป็นลำดับเมื่อกรมวิสามัญศึกษาได้จัดให้ศึกษานิเทศน์ฝ่ายห้องสมุดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ มีหน้าที่ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียน และนำการจัดตั้งและดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จัดการอบรมทำเอกสารช่วยแก้ไขข้อปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ครูบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดและส่วนที่เกี่ยวกับฐานะของบรรณารักษ์ ประสานควเข้าใจระหว่างผู้บริหารงานศึกษา ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ ไปเยี่ยมเยียนและสำรวจสภาพห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ อยู่เสมอ

โครงการส่งเสริมการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

โครงการส่งเสริมการศึกษานี้มี ๒ โครงการ คือ โครงการ ค.พ.ศ. (โครงการพัฒนาการศึกษา) และโครงการ พ.ศ.ภ. (โครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค) ทั้งสองโครงการมีสให้กิจการห้องสมุดโรงเรียนเจริญก้าวหน้าขึ้น

๑. โครงการ ค.พ.ศ. โครงการนี้ได้รับเงินช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟ ได้แบ่งภาคการศึกษาออกเป็น ๑๒ ภาค คือ นครปฐม ยะลา สงขลา ภูเก็ต ราชนบุรี ลพบุรี พิษณุโลก หนองบัวลำภู อุดร อุบลราชธานี นครราชสีมา และ ฉะเชิงเทรา แต่ละภาคมีจังหวัดต่าง ๆ อยู่ในเขต และจัดตั้งโรงเรียนประจำเขตขึ้น ๔ แห่ง เป็นโรงเรียนของกรมการฝึกหัดครู ๒ แห่ง ของกรมวิสามัญศึกษา ๒ แห่ง กรมสามัญศึกษา ๒ แห่ง กรมอาชีวศึกษา ๒ แห่ง และศูนย์พัฒนาการศึกษา ๑ แห่ง ณ ศูนย์พัฒนาการมีศึกษานิเทศน์ภาคประจำให้ความช่วยเหลือและแนะนำโรงเรียนประจำเขต โรงเรียนเหล่านี้มุ่งหมายให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างทั้งสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และวิธีสอน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ในภาคการศึกษานั้น ๆ และในจังหวัดใกล้เคียง โครงการนี้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน

๒. โครงการ พ.ศ.ภ. เป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่จะขยายการศึกษาไปยังจังหวัดต่าง ๆ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการนี้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แต่งตั้งขึ้น เมื่อ

ตุลาคม ๒๕๐๕ แต่เพิ่งเริ่มจัดให้มีการประชุมเป็นครั้งแรกเดือนมกราคม ๒๕๐๖ การประชุมจึงเดือนละครั้ง

คณะกรรมการประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธาน

อธิบดีกรมวิชาการ เป็นรองประธาน

เลขาธิการกรมทุกกรมในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ

หัวหน้ากองหอสมุดแห่งชาติ เป็นกรรมการ

ผู้แทนสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

บุคคลที่ทำงานห้องสมุดประจำกรมต่างๆในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ

ผู้แทนครูสภา ๒ คน

อาจารย์รณัญจน อินทรกำแหง เป็นเลขาธิการคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีทั้งสิ้น ๒๔ คน

ผลงานที่คณะกรรมการนี้จัดทำมาแล้ว คือ

๑. เสนอให้มีการจัดห้องสมุดตัวอย่างขึ้น กรมต่างๆได้เสนอชื่อโรงเรียนที่จัดให้มีห้องสมุดตัวอย่าง รวม ๑๔ แห่ง คือ เป็นโรงเรียนในส่วนกลาง ๑๓ แห่ง ในส่วนภูมิภาค ๑ แห่ง คือ

กรมสามัญศึกษา

ธนบุรี ๓. โรงเรียนวัดบางปะกอก

๒. โรงเรียนโชนิศาตย์โมศ

พระนคร ๑. โรงเรียนวัดโสมนัส

๒. โรงเรียนวัดชนะสงคราม

กรมวิสามัญศึกษา

โรงเรียนรัฐบาล ๑. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

๒. โรงเรียนเบญจมราชาลัย

โรงเรียนราษฎร์ ๑. โรงเรียนราชินี

๒. โรงเรียนเซ็นต์โยเซฟ

๓. โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

๔. โรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา

กรรมการฝึกหัดครู ๑. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

กรมอาชีวศึกษา ๑. โรงเรียนการช่างอินทราชัย

๒. โรงเรียนการช่างสตรีพระนครใต้

และโรงเรียนในส่วนภูมิภาค คือ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จังหวัดอยุธยา

๒. จัดตั้งอนุกรรมการขึ้น ๒ คณะ คือ

ก. อนุกรรมการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน

ประกอบด้วย อาจารย์รัญจวน อินทรกำแหง เป็นประธาน

อาจารย์แมนมาส ชวลิต เป็นรองประธาน

บุคคลอื่น ๆ ที่ทำงานห้องสมุดในกระทรวงศึกษาธิการและหัวหน้าแผนก

สมุด เป็นกรรมการ รวม ๙ คน

อนุกรรมการคณะนี้ได้ทำการสำรวจห้องสมุดโรงเรียนตัวอย่าง ๑๓ แห่ง เพื่อเสนอให้ทำการปรับ
เป็นระดับ ๆ (ของห้องสมุด)

ข. อนุกรรมการปรับปรุงหอสมุดแห่งชาติ

ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมศิลปากร เป็นประธาน

นายบวร ชีมากร เป็นกรรมการ

นายสุส พงษ์สฤติย์(วงศาสน์) เป็นกรรมการ

อาจารย์แมนมาส ชวลิต เป็นกรรมการ

อาจารย์รัญจวน อินทรกำแหง เป็นกรรมการ

๓. จัดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ชุด ป.กศ.

นับว่ากิจการห้องสมุดโรงเรียนก้าวหน้าไปมาก ห้องสมุดที่นับเป็นห้อง

โรงเรียนตัวอย่างได้มี อาทิ เช่น โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนวัดราชาธิวาส โรงเรียน

เบญจมาชาลัย โรงเรียนสตรีวิทยา และโรงเรียนวัดระฆัง เป็นต้น

Summary of the Evolution of the Library in Thailand

Sukothai Period: This should be the beginning period for the library in Thailand. King Maha Thammaraja LiThai, the fifth King of Pra Ruang dynasty, collected a great deal of books on Buddhism: he studied Buddhist bibles and wrote the famous "Trai Bhum Pra Ruang"

Sir Ayuthya period : Hoh Luong was the national academic and law library. The library was burnt in 1767 by the Burmese, many books lost damaged. Hoh Trai, the wat or temple library, collecting Buddhist books. The libraries as such are situated at various temples at present.

Ratanakosin Period (Rama I to Rama VI)

1. Hoh Pra Monthiratham, Rama I
2. Charuk wat Pra Chetupon, Rama I
3. Hoh Samud Vachirayan, Rama V
4. Hoh Buddha Sasana Sungaha, Rama V
5. The National Library, Rama V

Progress of Contemporary Libraries in Thailand

USIS Thailand, established in 1947, Progressive, up - to-date, having open shelves and comfortable reading rooms, and reading and reference materials; audio-visual aids also available: Programmes and activities being arranged for educational promotion. This library is the first progressive library in Thailand.

The Library Course in Thailand Originated

In 1951 at Chulalongkorn University: lecturers specialized in librarianship

were sent by the Fulbright Foundation. Since then the Thai librarians were stimulated to improve local libraries: the library club was established, and developed into the Thai Library Association in 1954. Libraries and librarianship in Thailand are now being promoted, This Association receives subsidized funds from Asia Foundation.

There is a library course, at present, at Chulalongkorn University.

University and college Libraries are now promoted

Public Libraries

In 1949, public libraries were established in various towns by the ministry of education. More public libraries and mobile units have been developed afterward.

The National Library, Improvement is being made and the new building is now under the construction.

School Libraries are promoted, the library supervisors closely advise school librarians and cooperate with administrators and teachers.

The Ministry of Education's Projects for Educational Development

1. The General Education Development receiving financial aid from UNESCO
2. The Regional Education Development Project REDPHE : to decentralize education throughout the country

The Committee for the Libraries Promotion and Cooperation has improved some school libraries as models; there are two subcommittees, one to promote school libraries and another for the national library. Training courses in librarianship are arranged regularly.

ความรุ่งโรจน์จริงใจในบทกวี ของเชกสเปียร์

โดย นายฉุน ประภาวิวัฒน์

กรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ
(บรรยายทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๐๗
เวลา ๒๐.๓๐ น.)

ผู้จัด ท่านผู้ฟังที่เคารพ

ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจาก กรรมการฝ่าย
วัฒนธรรมของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการ
ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประ
ชาติของประเทศให้มาบรรยายในคืนนี้

การกระจายเสียงบทความเรื่อง “ความ
รุ่งโรจน์จริงใจในบทกวีของเชกสเปียร์” ผู้บรรยาย
มีเจตนารมณ์จะให้เป็นการสอดคล้องกับงาน
ฉลองครบรอบ ๔๐๐ ปีของมหาจินตกวีวิลเลียม
เชกสเปียร์ ซึ่งงานนี้ได้กระทำกันแพร่หลายทั
วไปในโลกเวลานี้ คือในประเภทต่าง ๆ กัน
เพราะว่าวิลเลียมเชกสเปียร์ เป็นจินตกวีผู้มีชื่
อปรากฏทั่วไปในโลกเวลานี้ ไม่เฉพาะแต่ใน
ประชาชนอังกฤษ อันเป็นชาติของเขาเองเท่านั้น
แต่ชนชาติอื่น ๆ ทั่วไปในยุโรปอีกด้วย ซึ่งต่างก็

ยอมรับนับถือกันทั่วไปว่า เชกสเปียร์เป็นกวีคน
สำคัญยิ่งยวดคนหนึ่งของโลก

งานฉลองครบรอบ ๔๐๐ ปีของเชกสเปียร์
ทำกันทั่วโลก เริ่มแต่ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๗ เป็น
ต้นไป และจะนานถึง ๑ ปี ส่วนในประเทศไทยนั้น
การฉลองได้ริเริ่มจัดขึ้นโดย British
Council หรือนัยหนึ่งสภาการศึกษาและวัฒนธรรม
ของประเทศอังกฤษ โดยความร่วมมือของคณะ
กรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์
และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติของประเทศ
ไทยซึ่งได้ทำพิธีเปิด การฉลองขึ้นที่ตึกหอประชุม
วัฒนธรรมเมื่อ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๗ โดยมี
นิทรรศการเกี่ยวกับชีวประวัติ กิจกรรม และ
วรรณกรรมชั้นต่าง ๆ ของเชกสเปียร์ ทั้งงานแปล
เป็นภาษาไทย ตั้งแสดงให้ผู้คนทั่วไปได้ชมด้วย

เวลานงานนิทรรศการ เกี่ยวกับภาพชีวิตประ
วัติและวรรณกรรม ของเชกสเปียร์ ยังคงตั้งไว้ให้
คนชมอยู่ ณ ดิкусูนย์วัสดุการศึกษาจนถึงสิ้นเดือน
สิงหาคม

ท่านผู้ฟังที่เคารพ เพื่อให้สมกับบรรยากาศ
แห่งการฉลอง และสอดคล้องกับกิจกรรมแห่งการ
ครบรอบ ๔๐๐ ปีของเชกสเปียร์ เป็นการสม
ควรที่จะนำเสนอ “ความรุ่งโรจน์และจรรยาใน
บทกวีของเชกสเปียร์” ซึ่งบทกวีดังกล่าวนี้มาจาก
บทละครของเชกสเปียร์ ๓ เรื่อง ซึ่งพระบาทสม
เด็จพระมหาธีรราชเจ้ารัชกาลที่ ๖ ทรงแปลขึ้น
ไว้เป็น ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และไพเราะ
เพราะพริ้ง นับว่าเป็นวรรณกรรมที่ใคร ๆ
จะยึดถือเป็นแบบอย่างในการแปลได้ เพราะ
ด้วยคำสำนวนความถูกต้อง ความจับใจไพเราะ
และการเลือกสรรใช้คำ มีลักษณะจะหาທີ
มิได้

ทำไมข้าพเจ้า จึงนำเสนอแสดงบทกลอน ในเรื่อง
ละครของเชกสเปียร์ หวังว่าเพราะว่าเรื่องละคร
ของเชกสเปียร์นั้น นอกจากเป็นเรื่องสำหรับเล่น
ออกโรงให้คนดูแล้ว เขายังยกย่องกันว่าเป็น
หนังสือที่ควรอ่าน โดยที่เป็นแบบอย่างอันดีแห่ง
จินตกวีนิพนธ์ เต็มไปด้วยโวหารอันกล้าและถ้อย
คำร่าอย่างสละสลวย โดยมากเป็นภาพ
อังกฤษชนิดที่เรียกว่า “กลอนเปล่า” หรือ
“Blank Verse” คือไม่มีสัมผัส เป็นแต่จำกั

บรรทัดลง ๑๐ พยางค์ แต่บางแห่งก็มีกลอน
อยู่ และบางแห่งก็มีร้อยแก้วสอดแทรกไว้ด้วย

เชกสเปียร์เกิดที่ตำบลสแตรตฟอร์ด
แม่น้ำเอวอน เมื่อเล็กได้เรียนหนังสืออยู่

Grammar School เหมือนกับเด็กทั่ว ๆ

Grammar School นั้น เป็นโรงเรียนที่มี
สูตรหนักไปในด้านวิชาการ เน้นความสำคัญ
ของภาษาต่างประเทศ สมัยนั้นโรงเรียนชนิด
มีการสอนให้เขียนอ่าน และพูดภาษาละตินดี
เชกสเปียร์ได้ใช้ภาษาอัน เป็นประโยชน์ใน
เขียนบทละครของเขาในสมัยต่อมา

เชกสเปียร์เป็นทั้งกวี ตัวละคร และนัก
บทละครพร้อมเสร็จอยู่ในตัว บทละครที่เขา
ขึ้นจึงไพเราะ และเหมาะสมที่จะใช้แสดงได้
โดยไม่ลำสมัย บทละครโศกนาฏกรรม

เชกสเปียร์แฝงปรัชญาชีวิตไว้อย่างลึกซึ้ง ลักษณะ
นิสัยของตัวละครก็ดูสมจริง คือตัวละครมีทั้ง
ดีและส่วนเสียอย่างที่มนุษย์ธรรมดาจะพึงมี
คืออย่างเลิกลอย หรือเสียจนหาดีไม่ได้เสีย

ส่วนบทละครสุขนาฏกรรมนั้นก็เป็นเรื่องสนุก
การวิพากษ์วิจารณ์สังคมไว้อย่างคมคาย ตัว
ทุกตัวมีลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็น

ประเภทฉลาดหรือโง่ ล้วนแต่น่าสนใจ
ด้วยเหตุนี้ บทละครของเชกสเปียร์จึงมีความ
ใหญ่และมีลักษณะเป็นสากล ได้รับความยก
ย่องทุกกาลสมัย

ถ้อยคำของ เชกสเปียร์ ในบทละคร ของเขา นั้นพูดได้ว่าเป็นอมตะ คือไม่ตาย ซึ่งเราท่านจะ นำเอาไปยกกล่าวได้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น ในการสนทนาพาที สุนทรพจน์ และในการประพันธ์การเขียน เพราะว่ามีคำคม ประชญา และ ไวยากรณ์ ทั่ว ๆ ไป ประทับใจเคล้าระคนอยู่ในถ้อยคำสำนวนของเชกสเปียร์อย่างกว้างขวางพร้อมมูล ไม่ว่าถ้อยคำนั้น ๆ จะเป็นบทร้อยกลอง หรือ ร้อยแก้วก็ตาม

ดังจะขอยกให้เห็นเป็นการสนับสนุน ดังนี้

“อันว่าความกรุณาปราณี

จะมีใครบังคับก็หาไม่

หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ

จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน

เป็นสิ่งที่สองชั้น พลันปลื้มใจ

แห่งผู้รับและผู้ให้สมถวิล

เป็นกำลังเลิศพล้งอันทั้งสิ้น

เจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระกรุณา

ประคูลทรงวรภารณสุนทรสวัสดิ์

เรื่องจรัสยิ่งมกุฎสุดสง่า

พระแสงทรงดำรงซึ่งอาชญา

เหนือประชาพลกนิกร

ประทับพระวรเศวตเศษฎ์

ที่สถิตอานาปาสนโมสร

แต่การุณยธรรมสุนทร

งามอนกว่าพระแสงอันแรงฤทธิ์

เสด็ยรในหฤทัยพระราชา

เป็นคุณของเทวาผู้มหิทธิ

และราชาเทียมเทพอมฤต

ยามบพิตเผยแผ่พระกรุณา”

กลอนนี้เป็นตอนที่เปอร์เซีย นางเอกของ

เรื่อง ผู้ซึ่งปลอมตนเป็นผู้พิพากษามาพิจารณาคดี ช่วยสหายของสามีนาง กล่าวแก่ไชลือก ขาววิย ผู้เป็นโจทก์ว่า จริงอยู่ ตามรูปคดีนั้นจำเลยจะต้องแพ้ และศาล ก็จะบังคับ ให้เป็นไป ตาม สัญญา แต่ว่าในโลกที่เราอยู่กันทุกวันนี้ มีอำนาจอยู่อย่างหนึ่ง คืออำนาจแห่งความกรุณาปราณี อันเป็นธรรมชาติความรู้สึกของมนุษย์เอง ซึ่งหลังไหลมาจากหัวใจโดยไม่มีใครบังคับ โจทก์จะไม่มีใจสร้างสมอารมณ์อันนี้บ้างหรือ ? แต่โจทก์ก็ยืนยันว่า “ข้าขอถือกฎหมายและเป็นใหญ่ ขอเต็มตามสัญญาทุกสิ่งไป”

ตามความรู้สึกของผู้บรรยาย เห็นว่าเนื้อหา ของกลอนบทนี้เป็น ประณิธานสูงส่ง เป็นพรหมวิหาร เป็นมนุษยธรรม ซึ่งเราท่านทั้งหลายพึงปลุกฝังลงไว้ให้เป็นคุณธรรมของเรา และกลอนบทนี้นับได้ว่ามีลักษณะยอดเยี่ยมในกระบวนส่วนดีในบทละครเรื่อง “เวนิสวานิช” ของเชกสเปียร์

อันความรักนั้น ไม่ใช่ เป็น สิ่งที่ เรียกว่า ทฤษฎี แต่หากเป็นการปฏิบัติ และเป็นอารมณ์ ของแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ผู้ชายบางคนรัก

ผู้หญิงสวย บางคนรักกิจกรรมารยาท บางคนรัก
ความดีในตัวหญิง และหลายสิ่งหลายอย่างต่าง ๆ
กัน จะดีอันใดเป็นบันทึกฐานหาได้ไม่ ใน
เรื่องความรักของมนุษย์นี้ เชกสเปียร์กล่าวไว้
เป็นปรัชญาอย่างน่าฟัง ดังนี้

“ความเอื้อความรัก
เริ่มสมัครกันขึ้น ณ หนไหน ?
เริ่มเพาะเหมาะกลางหว่างหัวใจ
หรือเริ่มในสมองตรงจงดี
แรกจะเกิดเป็นใจใครรับรู้บ้าง ?
อย่าอำพรางตอบสำนวนให้ควรที่
ใครดนมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงรด
ผู้ใดมีคำตอบชอบใจเอ๋ย”

เชกสเปียร์เป็นนักคิด และช่างสังเกตว่า
บรรยากาศในธรรมชาตินั้น ชักนำมนุษย์ให้มี
อารมณ์ไปตามธรรมชาติได้ต่างกัน อาทิ การ
ฟังดนตรีนั้น ฟังกลางคืนเพราะกว่ากลางวัน
เพราะสงัดไม่จ้อแจ้ว และความมืดแห่งราตรี
บีบอารมณ์มนุษย์ให้รู้สึกชุ่มชื้นดื่มด่ำ ในบรรยากาศ
เช่นนั้นเหมือนกับเทวกรรมอัมฤตย์ ดังกลอน
บทหนึ่งของเชกสเปียร์ในเรื่องเวนิสวานิช

“ดูแสงเดือนส่องแจ่มแอร่มขาว
ราวอนเนนหญ้าสำศรี
มาเกิดเรานั่งลงที่ตรงนี้

ให้ดนตรีสู่โสตปราโมทย์ใจ
ความสงัดแห่งราตรีนี้แสนเหมาะ

สำหรับเพลงไพเราะเสนาะโส
นังเกิดเชื้อสีกาผู้ยาใจ
ดูทองผ่านภัลย์แสนงามอน
ประดับด้วยดาราณานาเนก
อีกก่อนเมฆรากับทองฟ่องสลอน
ดาวทุกดวงที่เห็นคเนจร
ราวอมรร้อนพลางทางขับร้อง
กล่อมทวยเทพบุตรสุดสนิท
อมฤตรู้ดนตรีดีทั้งผอง
แต่มนุษย์มีอาภินขับร้อง
เพราะกายเราเหมือนกองดินกำบัง”
และเชกสเปียร์ช่างฉลาดมากหลาย

ความคิดว่า บุคคลที่ไม่ชอบดนตรีนั้นมักจะ
บุคคลใจดำอำมหิตซึ่งไม่ควรไว้ใจ ดังได้ประ
ไว้ในเวนิสวานิชว่า

“ชนใดไม่มีดนตรีการ
ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก
อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ
เขานั้นเหมาะคิดขบถอัปลักษณ์
หรืออุบายมุ่งร้ายฉมังนัก
มโนหนักมีดมีวเหมือนราตรี
ราวรกรคนเช่นกล่าวมานี้
ไม่ควรใครไว้ใจในโลกนี้
เจ้าฟังดนตรีเกิดขึ้นใจ”

ในบทละครของ เชกสเปียร์นั้น มีคำ
เป็นอันมาก ซึ่งยากที่เราท่านจะคิดขึ้นได้

คนรู้งโรจน์จรงใจในบทกวีของเชกสเปียร์

เมื่อได้อ่านบทกวีของเชกสเปียร์เข้า จึงสำนึกขึ้น
ได้ เป็นสิ่งที่น่าคิดและน่าฟังเสียจริง ๆ ดังที่เชกส
เปียร์ได้กล่าวไว้ในโรเมโอและจูเลียตว่า

By any other name a rose is still a
rose และพระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรง
แปลไว้อย่าง กระต๊อดดี เหมาะเจาะ และ ไพเราะ
เพราะพริ้งว่า

“นามนั้นสำคัญไฉน ที่เราเรียกกุหลาบนั้น
แม้เรียกว่าอย่างอื่น ก็หอมร่นอยู่เหมือนกัน”
พูดถึงบทกวีผู้หญิง ก็อีกเหมือนกัน
เชกสเปียร์ใช้โวหารได้ดีเป็นเลิศ ผู้บรรยายคิด
ว่า ไม่ว่าผู้หญิงคนใดได้ยินโรเมโอเกี่ยจูเลียต
ตอนที่เห็นจูเลียตยืนอยู่ที่หน้าต่างและตนอยู่เบื้อง-
ล่างต่อไปนี้ ก็จะต้องรู้สึกตื่นเต้นประทับใจโดยไม่
ต้องสงสัย เชกสเปียร์แต่งไว้ว่า

ข้าก่อน นั้นแสงใดสว่างจากช่องแสง
นั้นบุรพาแน่และจูเลียตคือตะวัน
ขึ้นเกิดตะวันงาม ปราโมจนาแห่งดวงจันทร์
ซึ่งไช้อยู่มาครันและผิวเผือดเพราะตรอมใจ
เชกสเปียร์มีบทปลอบใจให้รักความสันโดษ
และความสุขสงบ คือพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
ณ บัดจุบัน ต่อไปนี้เป็นบทของเจ้านครซึ่งถูก
เนรเทศด้วยความไม่เป็นธรรม ให้ไปเป็นอยู่ใน
ของเรื่อง “ตามใจท่าน”

“ความยากเข็นนี้เห็นว่าดีแท้
แม้ค้างคาน่าซังเป็นที่สุด
และพิษร้าย ใครเห็นก็ซากหูด

ยังมีพลอยผุดบนหัวมัน
และฐานะของเราที่นี้ไซ้
ซึ่งห่างไกลผู้คนเที่ยวผายผัน

อ่านเห็นภาพยักลอนสรรพในลำธาร
อีกแลเห็นคติในศิลา

ทุก ๆ สิ่งโสภานักหนาท่าน”

บทที่ ๆ ในกวีของเชกสเปียร์มีอยู่มากหลาย
ยาก ที่จะ นำมา บรรยายได้ ครอบคลุม ใน เวลาอัน
จำกัด ที่ข้าพเจ้าเอาจามานี้ก็เลือกสรรแต่ที่สำคัญ ๆ
และเป็นบทกลอนที่ข้าพเจ้าชอบและ อ่านไว้ตั้งแต่
ยังเป็นหนุ่ม และใน สดุดท้าย ปลายบท ความนี้
ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนำเสนอแสดงข้อคิดในปรัชญาแห่ง
ชีวิตซึ่งเชกสเปียร์ได้ประพันธ์ไว้อย่างเด่น และดี
และมีอะไรให้เป็นที่ บทเรียนแก่ คนทั่วไป ไม่น้อย
เกี่ยวกับมนุษยศึกษา ดังกลอนในเรื่องตามใจ
ท่านนี้

“ทั่วโลกเปรียบเหมือนโรงละครใหญ่
ชายหญิงไซ้เปรียบตัวละครนั้น
ต่างมียามเข้าออกอยู่เหมือนกัน
คนหนึ่งนั้นย่อมเล่นตัวนานา
แบ่งเป็นเจ็ดปางอย่างนี้ไซ้
หนึ่งลูกอ่อนนอนให้อยู่จำ ๆ
ในวงแขนพี่เลี้ยงกล่อมเกลี้ยงมา

จนกว่าสามารถอาจเลี้ยงตน
 สองคือเด็กนักเรียนแรกเขียนอ่าน
 ก็ยอมผ่านไปพลางทางพำบัน
 หน้าแจ่มแจ่มปานพระสุริย
 ไปโรงเรียนชอบกลราวหอยคลาน
 สามคือหนุ่มรักสมรเฝ้าถอนใจ
 ราวเตาไฟที่เพลิงเร้าเริงผลาญ
 แต่งเพลงยาวชมชนงเจ้านคราญ
 สั้ทหาร เสียงดังตึงตังไป
 และหมวดเขรากล้ายเสียเหลือจะรัก
 เกียรติศักดิ์ มักวิวาทปราดเข้าใส่
 ถลันหาเกียรติยศแม้ที่ใน
 ปากบั่นใหญ่ไม่พรันหวนวิญญา
 หัวลูกขุนผู้ใหญ่ไ้เต็มพุง
 จนท้องตุงตัววันทวันนักหนา
 ตาขมิง หมวดเขรเข้าตำรา
 ข่านาญในกติกาประเพณี
 ต่อลงมาถึงปางคำรบหก
 เป็นตลกซุบแท้แก่เต็มที

ใส่แว่นตาคาดกะเป่าเซาฤดี
 ฤๅดินที่เคยใช้เมื่อเยาว์วัย
 ก็หย่อนย่นร่นหลวมสรวมซาเหี่ยว
 เสียงเคยหัวกลับเรียวลงไปได้
 ราวเสียงเด็ก ยามสนทนาไป
 เสียงนั้นไซ้ไร้แห่งแทบหอบหืดครัน
 ปางสุดท้าย ที่หมายจบประวัติ
 อันเห็นชัดกลับเป็นเด็กอีกแน่นอน
 มีแต่หลงลืมไป อีกไร้พ้น
 ไร้ตา ไร้รสสรพ์ ไร้หัวไป'

ท่านผู้ฟังที่เคารพ ที่ได้ฟังมาแล้วหมด
 นี้ ท่านคงจะปลงใจเห็นพ้องแล้วว่า เซกสเว
 เป็นจินตกวีผู้ยิ่งใหญ่โดยไม่ต้องสงสัย เพราะ
 แสดงสมรรถนะให้เห็นอย่างเด่นชัดในบทประ
 ของเขา ซึ่งให้ทั้งความรื่นรมย์ใจและข้อคิด
 ปรัชญาของชีวิตแก่เราเป็นอย่างดี จึงเหมาะ
 สมแล้วที่มีการเฉลิมฉลอง ๔๐๐ ปีของเซกสเว
 และก็เป็นที่น่ายินดี ที่ประเทศไทยก็ได้มีส่วน
 ในการนี้ด้วย.

Impression from SHAKESPEARE's Plays

This article by Mr. C Prabhavivat was broadcast through the broadcasting station of Thailand on May 14, 1964, The summary is as follows :

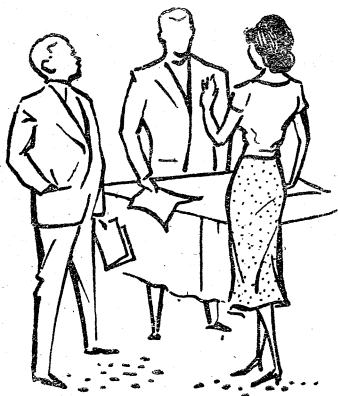
This year is the 400 th anniversary of Shakespeare's birth and the world widely celebrates this anniversary. In Thailand the celebration has been arranged by the British Council and the Thai National Commission for Unesco. The opening ceremony was on April 23, 1964, at the cultural auditorium.

Shakespeare's exhibition is at the educational material centre, Ministry of Education. The exhibition concerns Shakespeare's biography, his plays and poems.

Mr. Prabhavivat emphasises the point that Shakespeare is a poet, a player, and a playwright. These three dimension make his plays immortal. His tragedies are great and deeply philosophical. His characters are real and lively. His comedies are whimsical, sarcastic and witty. His plays are therefore great and have never been out of date. Shakespeare is always quoted in many instances a conversation, an address, an essay or a piece of literary work. Shakespeare impresses us forever by his wit and philosophy, both in prose and poetry.

Mr. Prabhavivat concludes that Shakespeare is the rare poet and great playwright of all times.

HOW TO GET THE BEST SERVICE FROM YOUR LOCAL BOOK SUPPLIER FOR BOOKS AND MAGAZINES

AND

HOW THE PUBLISHER CAN HELP YOUR LIBRARY

By

W. Dallas Ten Broeck

It is only natural that the library is concerned with getting as many books as possible out of the funds available for the purchasing of new books.

Asking For Annual Quotations From Local Booksellers:

Many librarians send a circular inquiry before their financial year begins to local booksellers of their choice asking these dealers what will be their terms of supply for books and magazines and further, whether these terms will differ according to the country from which the books or magazines are supplied. (eg. sometimes the bookseller will give a larger discount for books bought from Britain as compared from America, or vice versa.)

Bookseller Efficiency:

When answers are received from the booksellers the librarian is faced not only with decision based on economics but with the factor of the efficiency with which a bookseller serves the librarian. (There are cases when a bookseller will quote a good discount to the librarian but will delay in sending forward orders or be poorly equipped to handle the vast variety of books which a librarian needs, therefore the librarian must make sure that the bookseller who gives the lowest quotation also is able to give the most satisfactory service.)

Credit:

Most booksellers Will give a library credit for at least 30 days after the actual supply of books to it, but the librarian must remember that the bookseller has to pay the publishers promptly and very often cannot afford to wait for more than these 30 days to receive the librarian's payment, (Most booksellers complain that libraries unduly delay in making payments for periods sometimes up to 3 months, 6 months, and occasionally 9 months, or a year.) I would suggest that if a librarian knows that such delays are likely to occur he should tell the bookseller to expect them since the bookseller would have to make his own financial arrangements for the exceptionally long time he has to pay 8% or 9% to the banks for such financing.

Discounts :

Many booksellers value the business that the librarin gives them because it is quite large, and some booksellers may offer discounts which may extend up to 16 %. This means that the booksellers is giving the librarian a very good portion of his profit. A publisher gives a big bookseller between 20% and 33-1/3% discount off the published price. Occasionally some publishers refuse to give the booksellers any discount, in which case the library would be forced to pay the bookseller for his trouble and the postal charges, his may amount to 15-20% over the published price. The bookseller has to pay postage, packing, and insurance charges which amount to approximately 7-10 % of the price of the book. If in addition to this the bookseller also gives the library a discount of around 10% you will see that the bookseller has offered the librarin most of his profit and is working on an extremely narrow margin.

Assistance Which The Librarian can give The Bookseller:

The bookseller can be helped by the library in making his orders if the librarian

would always put the publisher's name after the title and author. (It takes a time for any bookseller to trace down the publisher's name if it is not given, and would delay forwarding the library's order.) Since most libraries want a large number of books you can see that this research work is very lengthy. Generally when order library knows the name of the publisher and it is very simple to include it on the order. It would be of actual help to the bookseller if the librarian could group the books wanted according to the publisher--this would also save time and effort and speed the forwarding of the order.

Library Service Equipment:

A bookseller will be well equipped for library service if he has the following reference books:

1. All magazine publishers' catalogs and major wholesale subscription catalogs.
2. Books in Print by R.R. Bowker.
3. Cumulative Book Index at least 4 years by R.R. Bowker.
4. Subscribe to Publishers' Weekly-U.S.A.
5. Whittaker's Cumulative Index last 5 years--England
6. Current subscription to British Bookseller
7. Current issue of Willing Pressguide U.K.
8. Current issue of Ulrich's Periodicals Guide U.S.A.

Most publishers try to keep the libraries supplied with up to date information on their new books and at least once a year they send a complete catalog to the libraries of their publications so that it will be available for reference in the library.

Most publishers are willing to send more than one catalog or more than one notice of new books if the library asks them to do this as a regular service.

The reason for this is that many libraries have arrangements with professors or heads

faculties to circulate these extra copies of catalogs and leaflets to those who are most likely to be interested in them. Very often these persons will tell the librarian which books they need for reference or study and this is of great assistance to the librarians in building up their orders.

Publishers will be very happy to send such publicity material directly to the faculty heads or professors who have a special interest in such information and receiving it, if the librarian would ask them to do so this may help the librarian in eliminating the necessity for doing the circulation work above referred to. The publisher always aims to be of the utmost possible assistance to the librarian.

Buying Direct From Publishers :

Some publishers will agree to supply their books direct to the libraries and may offer a discount of around 10% to 15%. But not all publishers will agree to this since they are concerned with the matter of receiving payment within about 30 days, and they prefer to have such business come to them through those booksellers who are located around the library.

In those cases where the publisher sells directly to the library, and the above mentioned discount of 10% to 15% is given, the publisher will charge packing, postage, and insurance which well may amount to 10% so that the library receives the books at the net published price generally speaking. If a local bookseller is able to make a similar offer it is usually to the library's advantage to buy through that bookseller for in addition, the bookseller usually serves as a clearing house for orders to many publishers and this saves in correspondence and accounting in the library because they have only to deal with a single source of supply, namely, the local bookseller and thus save on administrative costs, postage and bank charges inside the library, which would amount to at least another 10% to 15% of the cost of books so purchased.

Dealer-Library Plan Standing Orders:

As a matter of special assistance to libraries most important publishers will be happy to arrange through the library's local booksupplier to send newly published book directly to the library on an approval basis. The local book supplier will then send the library a bill for such books sent on approval. Naturally such an assistance works well when the library has adequate funds for the purchase of new books and the acceptance of such books sent on approval is at least 80% to 90%.

To ensure that rejections are not very great the library should be very specific as to what categories of books are wanted under this scheme, for example: subjects—what level of books are needed, that is reference, college texts, high school texts etc., low level or high level.

Magazine Subscriptions:

Magazine subscriptions must always be paid for in advance for a year's subscription. The local dealer has to send the money along with the order to the publisher to the publisher who then starts mailing the magazines for the period ordered for. This is one service that has to be paid for in advance, and generally speaking the bookseller is unable to give credit for this service, as well as being unable to wait until the "first" or the "last" copy is delivered before payment is made to him. He must always be paid in advance when an order is placed for a renewal subscription as also mentioned above, for a new one.

The discount that a dealer earns on magazine subscriptions is very low. Between 5% and 15%, and he is therefore unable to give any discount on this service.

A well equipped subscription agent should be able to give up-to-date quotations, and to place one order within a week of receiving it from you airmail, subject to Government exchange regulation. Many publishers frequently change subscription rates without notice.

and no agent can guarantee that the rate quoted will not be changed by the publisher before the subscription reaches them. In that case the librarian is called upon to pay an additional amount on the subscription when a bill is received from the agent who has already paid the amount on behalf of the librarian and it should be paid.

If the library subscribes to a large number of periodicals, it is economical to order these through the local subscription agency who will bear the large cost of airmails and bank charges, and the administrative costs of placing the order with the publishers. However, he cannot be held responsible for delivery of copies which come by post, but he will transmit any complaint by airmail to the publishers.

It is inevitable that difficulties arise between the librarian and the bookseller, but these can usually be resolved if some of the above facts are kept in mind. In countries that are half a world away from the source of supply the delay between placing an order and receiving the books or the magazines well may amount around three months under normal circumstances by sea mail. Even if a book or a magazine be ordered by airmail the period of delay may well extend to a month before it is received.

In closing, I might add that I do hope that these notes may prove to be of some use. Naturally each may have his own methods and may out of experience solved some of these difficulties in a better way. I would be very happy if you would tell me about them, as I am always anxious to learn something newer and better. If there is anything that is vague or incomplete in what I have written above, I will be happy to amplify. I am sure that you will find your local dealer to be the person best equipped to serve you, and hope that these notes will enable you to better understand both his difficulties and his capacities.

(เรื่องย่อ)

มิสเตอร์ W. Dallas Tenbroeck เขียนเรื่องว่า บรรณารักษ์ จะได้รับบริการที่ดีที่สุดจากร้านขายหนังสือและแมกกาซีนในท้องถิ่นได้อย่างไร และผู้พิมพ์หนังสือจะช่วยห้องสมุดได้มากแค่ไหน เขากล่าวว่า เป็นธรรมดาที่ห้องสมุดจะต้องหาทางซื้อหนังสือให้ได้มากที่สุด ในวงเงินที่มีอยู่

วิธีที่จะให้ได้ประโยชน์สูงสุดในเรื่องนี้ ก็มีอยู่หลายทางประกอบกัน เช่นเขียนจดหมายเวียนไปตามร้านขายหนังสือ ในต้นปีงบประมาณจะได้ทราบว่าร้านขายหนังสือเหล่านั้นมีบริการส่วนลดต่างกันอย่างไรบ้าง บางทีร้านหนึ่งอาจลดหนังสือบางอย่างมากกว่าร้านอื่น หรือลดราคาหนังสือจากต่างประเทศหนึ่งมากกว่าหนังสือของประเทศอื่น ๆ เป็นต้น เมื่อทราบเรื่องส่วนลดแล้ว บรรณารักษ์ก็ควรพิจารณาดูบริการอื่น ๆ ด้วย เช่นจะได้หนังสือเร็วหรือช้า เป็นที่พอใจหรือไม่

ส่วนการให้เชื่อเงินนั้น ร้านต่าง ๆ มักขายเงินเชื่อได้เพียง ๓๐ วัน ถ้าบรรณารักษ์จะให้ช้ากว่านั้น ก็ควรจะบอกล่วงหน้า

บรรณารักษ์จะช่วยผู้ขายหนังสือได้โดย เขียนชื่อผู้พิมพ์หนังสือไว้ ต่อจากหนังสือที่สั่งซื้อ และถ้าจัดรายชื่อหนังสือของบริษัทพิมพ์เดียวกันไว้ด้วยกันก็จะยิ่งสะดวกขึ้น

ผู้ขายหนังสือเองก็ควรมีแคตตาล็อก หรืออินเด็กซ์ หรือข่าวสารเกี่ยวกับวัสดุสิ่งพิมพ์ใหม่ที่พิมพ์ขึ้นใหม่ ดังนั้นผู้ขายก็จะช่วยบรรณารักษ์ได้มากในการซื้อหนังสือผู้พิมพ์ส่วนมากก็ได้พยายามข่าวให้บรรณารักษ์ทราบทุกปี ว่าตนได้พิมพ์อะไรขึ้นใหม่บ้าง และยินดีส่งให้คนอื่น ๆ 1 ศาสตราจารย์ ฆลาด้วย ถ้าบรรณารักษ์ขอไป

การซื้อโดยตรงจากผู้พิมพ์ อาจทำได้โดยให้ลดราคาหนังสือ แต่บางทีมักไม่เกินไปกว่าซื้อจากร้านขายหนังสือในท้องถิ่น บางทีก็ต้องเสียค่าส่งค่าห่อ การซื้อในราคาปาน ๆ กันนี้ก็ควรจะซื้อจากร้านขายหนังสือ หรือเอเยนต์ในท้องถิ่นจะสะดวกกว่า

บริการพิเศษ บางทีผู้พิมพ์อาจส่งหนังสือใหม่ ๆ ให้บรรณารักษ์ดูว่าชอบที่จะสั่งซื้อหรือไม่ แต่การเช่นนี้จะเป็นผลดีได้ บรรณารักษ์ก็ควรจะระบุประเภทหนังสือที่ขอให้ส่งมาให้เลือก

ระบุว่าจัดอยู่ในหัวข้อวิชาอะไร ระดับไหนหรือว่าเป็นหนังสืออุเทศ หรือแบบเรียนชั้นวิทยาลัย
ชั้นมัธยมปลาย หรือชั้นต่ำ ถ้าเขาส่งมาให้สัก ๑๐๐ เล่ม พอใจและส่งซื้อราว ๆ ๕๐-๖๐ เล่ม
เขาก็พอใจแล้ว และฝ่ายผู้ขายก็จะส่งบิลมาเก็บเงินค่าหนังสือที่บรรดาเร็กซ์เห็นชอบ

การส่งแมกกาซีน ต้องจ่ายเงินล่วงหน้าพร้อมกับใบสั่ง และมักไม่ได้ลดราคาอย่างใด
และราคาก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ หากผู้พิมพ์เปลี่ยนราคาไปในบั้นนี้ถ้าส่งซื้อมากมายหลายฉบับ
(หลายชื่อ) ก็ควรสั่งซื้อจากเอเยนต์ในท้องถิ่น ซึ่งคงจะได้ถูกลงบ้าง เพราะเอเยนต์ย่อมจะรับส่ง
หนังสือได้ถูกกว่า เพราะรับส่งคราวละมาก ๆ

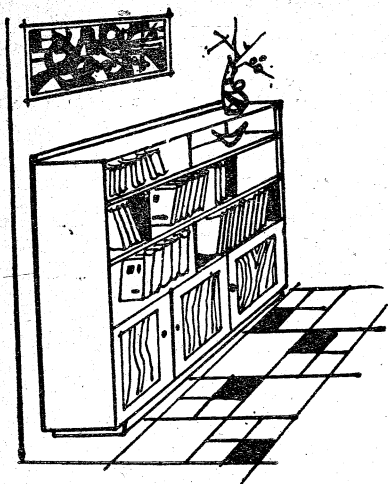

เพื่อที่จะปลุกความตื่นตัวให้บังเกิดขึ้นในหมู่ประชากรของชาติ บุคคลพวกแรกที่จะต้อง
ปลุกก็คือสตรี เพราะเมื่อใดที่สตรีเกิดความตื่นตัวแล้ว คนอื่น ๆ ในครัวเรือนก็จะตื่นตัวตามด้วยต่อจาก
นั้นก็จะเป็นความตื่นตัวของคนในหมู่บ้าน และในที่สุดก็ของประชาชนพลเมืองทั่วทั้งประเทศ

เนห์รู

จาก อินเดียวารสารเล่ม ๑ ฉบับที่ ๓

กรกฎาคม ๒๕๐๕

ห้องสมุดประจำรัฐ

สُب พงษ์สถิตย์

๑. คำนำ ในประเทศไทยมีห้องสมุดประชาชนจังหวัดอยู่ ๗๑ แห่ง แต่ละจังหวัดก็มีกรรมการห้องสมุด ประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๕๐ รัฐ แต่ละรัฐก็มีห้องสมุดประจำรัฐ และให้การดำเนินงานให้เป็นผลดี ก็มีคณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายห้องสมุด เพื่อให้บรรณารักษ์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำดำเนินงานด้านวิชาชีพไปตามนโยบายนั้น ในสหรัฐอเมริกาคณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้แต่งตั้งบรรณารักษ์ ฉะนั้นถ้ากล่าวถึงคณะกรรมการห้องสมุด หมายถึงห้องสมุดประจำรัฐ

เพื่อที่จะศึกษาว่า เขาดำเนินการห้องสมุดประจำรัฐของเขาอย่างไรบ้าง เราจะลองยกตัวอย่างมาศึกษาเพียงรัฐเดียวก่อน คือรัฐมอนทานา

ในเมืองหลวงประจำรัฐ อันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการมลรัฐและหน่วยราชการสำคัญต่างของรัฐนั้น โดยมากมักจะมีห้องสมุดประจำรัฐตั้งอยู่ และในเมืองหลวงนี้เอง ก็มีห้องสมุดประชาชนประจำเมืองดำเนินงานโดยเทศบาลเมืองนั้นเคียงคู่กันไปด้วย นี่ก็ส่วนที่แตกต่างจากการดำเนินงานห้องสมุดในเมืองที่ตั้งจังหวัดในประเทศเรา แต่ถ้าจะเปรียบกับจังหวัดพระนครแล้วก็ไม่แตกต่างเท่านัก เพราะจังหวัดพระนครมีห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์เป็นห้องสมุดจังหวัด และห้องสมุดประชาชนลุมพินี เป็นห้องสมุดเทศบาล

ที่ว่าในเมืองหลวงประจำรัฐ โดยมากมีห้องสมุดประจำรัฐตั้งอยู่นั้น ข้อนี้นอกจากนี้ รัฐมอนทานาที่เราจะกล่าวถึงนี้ เพราะเมืองหลวงของรัฐมอนทานาคือเมือง เฮเลนา (Helena) ห้องสมุดประจำรัฐอยู่ที่เมืองมิสซูลา แต่ที่ว่าทำไมจึงมาตั้งอยู่ที่เมืองมิสซูลา ก็คงจะได้ทราบต่อไป

๒. ประวัติ หอสมุดประจํารัฐมอนตานาหรือคณะกรรมการหอสมุดประจํารัฐมอน-

(The Montana State Library Commission) เดิมทีเดียวเรียกชื่อว่าคณะกรรมการเผยแพร่หอสมุด ที่มีอยู่ได้และดำเนินงานมาได้ก็ด้วยเพราะความขยันขันแข็งมองเห็นกาลไกลของคณะบรรณารักษ์และบุคคลอื่นได้ร่วมงานกันโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อให้หน่วยงานนี้ได้ตั้งโดยกฎหมายผ่านสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ

ในปี ๑๘๙๕ สภาก็ได้ออกกฎหมายให้จัดตั้งหอสมุดเคลื่อนที่ (Travelling Library) ในครั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายจากสภาเพื่อหาช่องทางดำเนินงาน จึงมีคณะบุคคลกลุ่มหนึ่งเสนอให้หอสมุดประจํารัฐให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงินและการดำเนินงาน แต่สมัยนั้นสมาคมหอสมุดเองก็อ่อนแอมาก มีงบประมาณของสมาคมเองเพียงปีละ ๓๕ ดอลลาร์ จึงดำเนินการอะไรไม่ได้

ต่อมาในปี ๑๑๒๙ สภานิติบัญญัติแห่งรัฐได้ผ่านกฎหมายให้จัดตั้งหอสมุดประจํารัฐขึ้น เรียกกันเสมอว่า คณะกรรมการหอสมุดประจํารัฐขึ้น แต่ครั้งนั้นก็เหมือนกัน คือไม่ให้งบประมาณ เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ในปี ๑๙๔๕ ผู้ว่าการมลรัฐโดยคำแนะนำของคณะกรรมการปรับปรุงหน่วยงานมีความเห็นว่าควรยกเลิกเรื่องคณะกรรมการหอสมุดประจํารัฐออกจากกฎหมาย แต่สมาคมหอสมุดแห่งมอนตานาได้พยายามขัดขวางไว้อย่างเต็มความสามารถ และก็ประสบผลสำเร็จ คือให้คงไว้ตามเดิมและคราวนี้สภานิติบัญญัติได้จัดสรรงบประมาณให้ด้วย และงบประมาณที่ได้ก็มากพอ พอที่คณะกรรมการได้จัดบรรจบบรรณารักษ์หนึ่งคน เป็นเจ้าหน้าที่ประจำทำการบริหารงานให้เป็นไปตามที่บ่งไว้ในกฎหมายแห่งรัฐมอนตานา คือมีหอสมุดประจํารัฐมอนตานา

สำหรับเรื่องสถานที่ ทางหอสมุดมหาวิทยาลัยประจํารัฐมอนตานาได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่โดยไม่คิดมูลค่า และด้วยเหตุนี้เองหน่วยงานนี้จึงอยู่ที่เมืองมิสซูลา เพราะมหาวิทยาลัยประจำอยู่ที่เมืองมิสซูลา ต่อมาเมื่องานได้ขยายกว้างออกไป ก็ต้องการสถานที่กว้างขวางยิ่งขึ้น และได้เงินค่าเช่าสถานที่ ซึ่งได้ตามกฎหมายบริการหอสมุด (Library Services Act) ของสหรัฐอเมริกาได้พยายามอีกครั้งหนึ่ง ที่จะหาสถานที่ที่เมืองเฮเลนา แต่ก็ไม่สำเร็จอีก ก็ยังอยู่ต่อไปอยู่ที่เมืองมิสซูลาต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้

คณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐได้เริ่มให้ความช่วยเหลือห้องสมุดต่าง ๆ ในรัฐตั้งแต่ครั้งนั้นเรื่อยมา และมาเมื่อปี ๑๙๕๖ รัฐบาลสหรัฐกลางได้ออกกฎหมายบริการห้องสมุด งานค้างก็ยิ่งขยายกว้างออกไป จึงมีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้น

คำว่าคณะกรรมการห้องสมุดในที่นี้มีความหมายเป็นสองนัย ความหมายที่หนึ่งหมายถึงห้องสมุดประจำรัฐมอนตานา ความหมายที่สองหมายถึงคณะกรรมการห้องสมุด ความหมายอย่างใช้เฉพาะรัฐมอนตานาและบางรัฐเท่านั้น รัฐอื่นเช่น รัฐวอชิงตันห้องสมุดประจำรัฐเรียกว่า (State Library) ไม่เหมือนมอนตานาที่เรียกห้องสมุดประจำรัฐว่า State Library Commission

เรื่องเช่นนี้สำหรับอเมริกาจะเห็นว่าไม่แปลกเลย เพราะทุกอย่างหาเหมือนกันทีเดียว ยกตามแบบเสรีประชาธิปไตยของเขา อย่างบรรณารักษ์ประจำรัฐ (State Librarian) มีห้องสมุดประจำรัฐก็มี ไม่มีห้องสมุดประจำรัฐมีแต่บรรณารักษ์ประจำรัฐก็มี เช่น ในรัฐวอชิงตัน เมืองหลวงคือโอลิมเปีย เป็นห้องสมุดที่ใหญ่ สวยงาม มีบรรณารักษ์ห้องสมุดประจำรัฐ (State Librarian)

แต่ที่มลรัฐไอโอวา มีเมืองหลวงอยู่ที่ไฮโนลลู มีบรรณารักษ์ประจำรัฐ (State Librarian) แต่ไม่มีห้องสมุดประจำรัฐ เพราะเขาถือว่าห้องสมุดประชาชนแห่งชาไวของเทศบาลเมืองไฮโนนั้นแหละ ทำหน้าที่เก็บหนังสือเอกสารในนามห้องสมุดประจำรัฐ บรรณารักษ์ประจำรัฐ (State Librarian) จึงทำงานอยู่ที่กรมการศึกษาประจำรัฐกับเลขานุการเท่านั้น ทำหน้าที่ผู้ตรวจการศึกษานานเทศก์ทางห้องสมุด จึงขอเรียกว่าบรรณารักษ์ไม่มีห้องสมุด

๓. กฎหมาย กฎหมายที่ว่าด้วยห้องสมุดประจำรัฐมอนตานา (The State Library of Montana) อยู่ในประมวลกฎหมายบรรพ ๔๔ บทที่ ๑ ซึ่งพอจะคัดตอนนำมากล่าวโดยย่อดังนี้

๔๔-๑๒๗ (๑๔๗๕.๑) การจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด (State Library Commission Created) คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นให้เรียกว่าคณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐ คณะกรรมการประกอบด้วยบรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัยประจำรัฐเป็นประธาน อธิบดีกรมการศึกษาประจำรัฐ กรรมการโดยตำแหน่ง และอีกสามคนแต่งตั้งโดยผู้ว่าการมลรัฐ ให้อยู่ในตำแหน่ง หนึ่งปี สองปี และสามปี ตามลำดับ เมื่อครบกำหนดต่อไปแต่ละปีก็จะตั้งแทนปีละ ๑ คน ให้อยู่ในตำแหน่ง สมาชิกคณะกรรมการนี้ไม่มีเงินเดือนแต่จะได้ค่าใช้จ่ายและค่าเดินทางตามความจำเป็น และที่จ่าย

๔๔-๑๒๘ (๑๕๗๕-๒) การบรรจุบรรณารักษ์และผู้ช่วย (Employment of Librarian and assistants) คณะกรรมการเป็นผู้บรรจุบรรณารักษ์ให้เป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานและบรรณารักษ์ต้องเป็นผู้จบการศึกษาจากโรงเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ทางการรับรอง ต้องไม่เป็นคณะกรรมการ โดยให้เงินเดือนตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ให้ดำเนินงานตามที่คณะกรรมการวางนโยบายไว้ นั้นเป็นวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

คณะกรรมการอาจจะจ้างเจ้าหน้าที่อื่นหรือผู้ช่วยได้พอเหมาะแก่งานตามสมควร นอกจากเงินเดือนแล้ว ถ้วยบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่อื่นไปราชการ ก็ให้ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางจากสำนักงานคณะกรรมการด้วย

๔๔-๑๒๙ (๑๕๗๕.๓) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ (powers and duties of the commission) งานของคณะกรรมการได้แก่การให้ความช่วยเหลือและแนะนำแก่ห้องสมุดทั้งหมดในรัฐและแก่ทุกชุมชนในรัฐซึ่งขอจัดตั้งห้องสมุดขึ้น ให้ได้จัดตั้งขึ้นโดยวิธีเหมาะสมที่สุด และบริหารห้องสมุดเหล่านั้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือส่งเสริมการจัดตั้งห้องสมุด ให้ความช่วยเหลือจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่ คณะกรรมการยังทำหน้าที่เป็นกรรมการกำหนดคุณวุฒิในวิชาชีพและการสอบเทียบความรู้ และตามความในมาตรา ๔๔-๒๐๓ ซึ่งมีว่า ทุกปีรวบรวมสถิติจากห้องสมุดทุกแห่งในรัฐ ทำรายงานต่าง ๆ แสดงสภาพฐานะห้องสมุด การเพิ่ม การพัฒนา และให้ตัวเลขความเป็นจริงต่าง ๆ ที่จะเป็นอย่างอื่นจะเกิดประโยชน์ คณะกรรมการต้องรวบรวมรายงานประจำปีเสนอโดยตรงต่อผู้ว่าการมรัฐในวันหรือก่อนวันต้นเดือนมกราคม รายงานนี้ต้องแสดงงานของคณะกรรมการและงานของห้องสมุดทุกแห่งในรัฐตามที่ได้รับจากที่เหล่านั้นด้วย

๔๔-๑๓๐ การให้อำนาจคณะกรรมการรับและจัดสรรเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาลสหรัฐและองค์การอื่น (Authorization of Commission to accept and administer funds or property from federal government and other agencies) คณะกรรมการมีหน้าที่เป็นหน่วยงานห้องสมุดประจำรัฐ จึงให้อำนาจที่จะรับและจัดสรรเงินหรือทรัพย์สินที่ให้โดยองค์การต่าง ๆ จากรัฐบาลหรือเอกชน เพื่อกิจการห้องสมุดในรัฐ รวมทั้งจากรัฐบาลสหรัฐในส่วนทุนหรือทรัพย์สินที่ได้กสิกรให้รัฐ

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยการประชุมสมัยที่ ๓๗ ของสภานิติบัญญัติ ปี ๑๙๖๑)

สภานิติบัญญัติสมัยที่ ๓๗ ได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับชื่อหน่วยงาน ชื่อเปลี่ยนจาก คณะกรรมการเผยแพร่งานห้องสมุดประจำรัฐมอนตানা (Montana State Library Extension Commission) เป็น คณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐมอนตানা (Montana State Library Commission) และเปลี่ยนตำแหน่งจากเลขานุการ (Secretary) เป็น บรรณารักษ์ (Librarian)

นอกจากนั้นก็มีการแก้ไขข้อความเล็กน้อยที่ข้อความไม่ตรงกัน เช่น ขณะเดินทางไปราชการเจ้าหน้าที่จะได้รับค่าใช้จ่ายจริง แก้ไขใหม่เป็น ให้ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามระเบียบราชการ

๔. บริการ คณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐมอนตানা (หรือนัยหนึ่งห้องสมุดประจำรัฐมอนตানা) เพื่อดำเนินการในด้านห้องสมุดตามความในมาตรา ๔๔-๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแห่งมอนตانا รับผิดชอบด้านให้การช่วยเหลือแนะนำแก่ห้องสมุดทั้งหมดในรัฐ แก่ทุกชุมชนในรัฐ ที่ขอจัดตั้งห้องสมุด ให้ได้จัดตั้งขึ้นโดยวิธีที่เหมาะสมที่สุด และบริหารห้องสมุดเหล่านั้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือส่งเสริมการจัดตั้งห้องสมุด ให้การช่วยเหลือจัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่

เพื่อให้ได้ผลตามความรับผิดชอบดังกล่าว ห้องสมุดประจำรัฐมีหน้าที่พอจะสรุปได้ ๓ ข้อดังนี้

๑. จัดดำเนินงานห้องสมุดประจำรัฐให้มีหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ที่ได้เลือกแล้วเป็นอย่างดี และจัดทำรายการเพื่อสะดวกแก่การใช้ หนังสือเหล่านี้อาจจะส่งไปยังห้องสมุดประชาชนเพื่อเพิ่มเติมที่มีอยู่ หรือส่งไปยังบุคคลผู้ไม่อยู่ในรัศมีทำการของห้องสมุดประชาชนแห่งใด ส่งไปยังห้องสมุดโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุดประชาชน และส่งไปยังสถาบันอื่นแห่งรัฐ เป็นศูนย์กลางการยืมระหว่างห้องสมุดต่อห้องสมุด เป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและวิจัยให้แก่ห้องสมุดประชาชนทุกแห่งในรัฐ และเป็นศูนย์กลางสำหรับห้องสมุดสำหรับทุกคนในรัฐที่ขาดบริการห้องสมุดประชาชน ให้บริการหนังสือแก่คนตาบอดในรัฐมอนตানা โดยรับผ่านห้องสมุดสำหรับคนตาบอดประจำเขตที่ห้องสมุดประชาชนซีแอตเติล มลรัฐวอชิงตัน บริการด้านหนังสือและบริการอ้างอิง จัดให้แก่ข้าราชการแห่งรัฐด้วย บริการดังกล่าวนี้ปัจจุบันทำในวงจำกัด เพราะห้องสมุดประจำรัฐยังไม่มีอยู่ที่เฮเลนาอันเป็นเมืองหลวงที่ตั้งที่ทำการรัฐบาลประจำรัฐ

๒. ในการช่วยเหลือจัดให้ห้องสมุดต่าง ๆ ประสานงานกันเข้าเพื่อให้บริการได้ในวงกว้าง เป็นศูนย์กลางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องห้องสมุด และหาทางพัฒนาห้องสมุดให้ดีขึ้น โดยการให้ข่าวสารการเคลื่อนไหวทางห้องสมุดแก่ห้องสมุดต่าง ๆ หรือแก่ผู้ดำเนินงานห้องสมุดนั้น ๆ ให้คำแนะนำและการช่วยเหลือแก่บรรณารักษ์และกรรมการห้องสมุดในห้องสมุดประชาชนที่ตั้งด้วยเงินภาษี ๖๓ แห่ง อันมีสาขาอีก ๓๖ สาขา รวมทั้งสมาคมและสโมสรห้องสมุดอีก ๑๕ แห่ง บริการดังกล่าวอาจจะโดยการไปเยี่ยมให้คำแนะนำ จัดประชุมอบรม ให้เอกสาร จัดบริการศูนย์ผลิตบัตรกลาง การให้คำตอบติดต่อกทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ และให้ทุนซื้อหนังสือห้องสมุดและอุปกรณ์ห้องสมุดตามกฎหมายบริการห้องสมุด

๓. ส่งเสริมให้มีการให้การอุดหนุนกิจการห้องสมุดโดยภาษีประจำท้องถิ่น สำหรับดินที่ขาดห้องสมุด ส่งเสริมช่วยเหลือชักชวนให้พลเมืองเข้าร่วมรับบริการจากห้องสมุด

ห้องสมุดประจำรัฐมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย เพื่อ.—

- ทำหน้าที่กรรมการกำหนดคุณวุฒิหรือมาตรฐานวิชาชีพและสอบเทียบความรู้ในรัฐ
- รับและจัดสรรเงินและทรัพย์สินจากรัฐบาลสหรัฐและองค์การต่าง ๆ
- รับและรวบรวมสถิติจากห้องสมุดทุกแห่งในรัฐ
- ทำรายงานประจำปีส่งตรงผู้ว่าการมลรัฐเกี่ยวกับสถิติการงานและคณะกรรมการ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่คิดว่าควรดำเนินการต่อไปหรือจัดตามเหมาะสม

องค์การแห่งรัฐหน่วยนี้ ยังทำหน้าที่ช่วยเหลือเป็นศูนย์กลางบรรจงาน เช่น รับใบสมัครและทำบัญชีตำแหน่งว่างในห้องสมุดทุกแห่งในรัฐ คณะกรรมการเป็น “ธนาคารหนังสือ — Book Bank” แห่งรัฐ เช่นหนังสือฉบับซ้ำที่อยู่ในสภาพดีอาจจะส่งไปยังห้องสมุดประจำเพื่อแลกเปลี่ยนกับหนังสืออื่นใดในห้องสมุดอื่นในรัฐได้

๕. กฎหมายบริการห้องสมุด กฎหมายห้องสมุดที่จะกล่าวดังต่อไปนี้ เป็นกฎหมายรัฐบาลสหรัฐกลาง ผ่านรัฐสภาสมัยการประชุมครั้งที่ ๘๔ บังคับใช้เป็นกฎหมาย เมื่อ ๑๙ มิถุนายน ๑๙๕๖ คณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐมอนตานา (ห้องสมุดประจำรัฐมอนตานา) ได้รับงบประมาณตามกฎหมายครั้งแรกเมื่อ ๑๘ มีนาคม ๑๙๕๗ กฎหมายบริการห้องสมุด (Library Service Act) จะหมดอายุบังคับใช้ในปี ๑๙๖๑ แต่ก็ได้รับมติขยายเวลาต่อไปอีก ๕ ปี

เงินอุดหนุนรัฐบาลสหรัฐกลางที่ให้ออมให้ห้องสมุดประจำรัฐเป็นฝ่ายจัดการจัดสรร แต่
ละรัฐจะต้องเสนอโครงการประจำปีที่จะใช้เงินทุนนี้ เพื่อขยายและพัฒนาบริการห้องสมุดในเมืองที่
มีพลเมืองต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และทุกรัฐต้องรายงานผลและการใช้จ่าย

เงินทุนรัฐบาลกลางอนุมัติให้จ่ายสองอย่าง อย่างหนึ่งทุกรัฐได้รับเท่ากัน ปีละ ๔๐,๐๐๐
ดอลลาร์ อย่างที่สองให้ตามส่วนพลเมืองแห่งรัฐตามอัตราส่วนท้องถิ่นเทียบกับรัฐบาลกลาง

แต่ละรัฐจะต้องสมทบทุนตามอัตราส่วนรายได้ต่อคนของรัฐเทียบกับรายได้รายหัวของชาติ
ถ้าคิดแล้วปี ๑๙๖๔ มอนตานาจะต้องสมทบทุนนี้ ๕๕.๐๒ สหรัฐ; ๔๔.๙๔ ประจำรัฐ

มอนตานาได้สมทบทุนตามงบประมาณห้องสมุดประจำรัฐ กับงบประมาณห้องสมุดท้องถิ่น
อีกสี่แห่งตามเดิม ไม่ได้เสนออะไรใหม่เพื่อเพิ่มเงินจากรัฐบาลกลางสหรัฐ แต่ปี ๑๙๖๔ ตามอัตรา
๕๕.๐๒ : ๔๔.๙๔ รัฐก็จะได้เงินจากรัฐบาลกลางสหรัฐจำนวน ๗๒,๙๓๒. — ดอลลาร์

วัตถุประสงค์และนโยบายทั่วไปสำหรับโครงการห้องสมุดรัฐมอนตานาตามกฎหมายบริการ
ห้องสมุด ก็คือสาริตให้เห็นคุณประโยชน์สหพันธ์ห้องสมุด (Federation of libraries) ในอาณา
บริเวณรัฐมอนตานา

มาตรฐานในการพิจารณาจัดตั้งสหพันธ์ห้องสมุดเพื่อสาริต คือ.—

- เงินภาษีที่จะสนับสนุนสืบต่อไปหลังจากการสาริตสิ้นสุดลง
- ความสนใจและความขยันขันแข็งของบรรณารักษ์ กรรมการห้องสมุด
- เทศมนตรีหรือคณะข้าราชการตลอดจนประชาชนในดินนั้น
- ความสามารถและประสิทธิภาพของผู้นำทางห้องสมุดในดินนั้น

โครงการสาริตแต่ละแห่งใช้เวลาเพียง ๒ ปี มีการวางแผนการสั่งซื้อ การผลิตบัตรและ
แยกหมู่หนังสือและวัสดุอื่น การประชาสัมพันธ์ การใช้โสตทัศนวัสดุ การศึกษาผู้ใหญ่ การใช้
ห้องสมุดเคลื่อนที่ แนะนำวิธีการให้ทุกแห่งมีหนังสือเพิ่มและการเพิ่มบริการให้กว้างขวางจากกา
ประสานงานกัน การฝึกอบรมบรรณารักษ์จากสหพันธ์ห้องสมุดต่าง ๆ จะได้จัดให้มีขึ้นเป็นประจำ
(สำหรับสหรัฐนี้คำว่าสหพันธ์ห้องสมุดตรงกับคำว่าห้องสมุดภาค — Regional Libraries นั้นเอง)

สหพันธ์ห้องสมุดที่มีอยู่แล้ว ๓ แห่ง และที่จะจัดให้มีในโอกาสหน้าอาจจะแตกต่างกัน
ในด้านหน่วยงานและวิธีการตลอดจนเงินอุดหนุน แต่หลักสำคัญในการจัดรวมห้องสมุดที่มีอยู่แล้ว
เป็นสหพันธ์มี

๑. พลเมืองมีนิสัยใจคอคล้ายคลึงกัน
๒. ความสะอาดในการขนส่งและคมนาคม
๓. ระยะทางการติดต่อ
๔. ผู้นำทางวิชาชีพที่ศูนย์สหพันธ์

โครงการสำคัญ ของรัฐมอนตานา ก็เพื่อเพิ่ม ความเข้ม แข็งให้แก่ คณะกรรมการห้องสมุด (ห้องสมุดประจำรัฐ) ทางเจ้าหน้าที่ หนังสือ วัสดุห้องสมุด อุปกรณ์และการจัดเช่าอาคารสถานที่ ใหม่ เพื่อให้หน่วยงานนี้รับบทบาทการเป็นผู้นำ ในการส่งเสริมห้องสมุดที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และ พัฒนาให้ประสานงานกันให้เป็นระบบห้องสมุดใหญ่เพื่อบริการอันดีขึ้นทั่วรัฐ บริการ (ข้อ ๔) ดัง กล่าวนี้ เฉพาะที่สนับสนุนโดยเงินตามกฎหมายบริการห้องสมุด

๖. วิธีใช้ห้องสมุดประจำรัฐ การยืมหนังสือและวัสดุห้องสมุด ให้แจ้งทางจดหมาย หรืออื่นใดต่อคณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐมอนตานา ทางคณะกรรมการห้องสมุด (ห้องสมุดประจำรัฐ) จะดำเนินการให้ยืมหนังสือโดยตรงกับผู้นั้น หรือตอบคำถามการอ้างอิงโดยตรง ทั้งนี้ถ้าผู้นั้น ชาติบริการห้องสมุดประชาชน

ถ้าผู้นั้นอยู่ในรัศมีทำการห้องสมุดประชาชน ให้ส่งคำขอผ่านห้องสมุดประชาชนซึ่ง ตนสังกัดอยู่ ถ้าสิ่งที่ต้องการไม่มีในห้องสมุดท้องถิ่น ห้องสมุดประจำรัฐจะส่งให้ผู้นั้นผ่านห้องสมุด ท้องถิ่น ห้องสมุดประจำรัฐจะส่งให้ผู้นั้นผ่านห้องสมุดประชาชนตามคำขอที่ส่งผ่านห้องสมุดประชาชน แห่งนั้น ๆ ทั้งนี้ห้องสมุดประชาชนที่ผู้นั้นสังกัดต้องยินดีให้ความร่วมมือเพื่อการนี้

ห้องสมุดประจำรัฐเป็นศูนย์-กลางการยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary loan) สำหรับห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง คำขอยืมอย่างต้องผ่านห้องสมุดประชาชนที่ตนสังกัดก่อน แล้วส่ง ไปยังห้องสมุดประจำรัฐ

วารสาร ทุกชนิดห้ามยืม บทความจากวารสาร ถ้าต้องการจะบริการในรูปการถ่าย ภาพอัตราแผ่นละ ๑๕ เซนต์ และถ้าหากต่อไปค่าต้นทุนถูกลงเพราะมีเครื่องมือดีขึ้น อัตรานี้จะลดลงอีก

การแนะนำปรึกษา ถ้าห้องสมุดแห่งใดสนใจปรับปรุงบริการห้องสมุดอาจจะแจ้งให้ ทราบโดยทางจดหมายโดยตรง หรือถ้าชาติบริการห้องสมุดในชุมชนนั้น ขอให้ถามมาใหม่ว่าทำอย่างไร

จึงจะมีบริการ ทางห้องสมุดประจำรัฐจะส่งคำตอบหรืออนุสารไปให้ หรือนัดหมายไปเยี่ยมให้ปรึกษาโดยเร็วเท่าที่จะทำได้ ทางห้องสมุดประจำรัฐพร้อมอยู่เสมอที่จะไปปรากฏตัวตามคำเชิญ คณะหรือชุมชนที่ขอมา

ห้องสมุดประจำรัฐรับภาระการจัดบริการหนังสือสำหรับคนตาบอด โดยได้ตกลงห้องสมุดประชาชนซีแอตเติลแล้วว่า จะส่งให้โดยตรงตามคำขอ บริการนี้จะไม่คิดมูลค่าเลยสำหรับตาบอดที่รับรองแล้วเป็นทางการ

การรับรอง ก็คือการไปให้นายแพทย์ตรวจและออกใบรับรองให้ บริการดังกล่าวก็ให้ส่งผ่านห้องสมุดประชาชนที่ตนสังกัดอยู่ เมื่อสมัครและได้รับการตรวจสอบหลักฐานแล้ว ผู้จะได้รับเครื่องเล่นแผ่นเสียงและบัญชีรายชื่อหนังสือซึ่งต้องการจะขอมาฟัง เมื่อเลือกแล้วต่อไปก็ความจำนงไปยังห้องสมุดประชาชนซีแอตเติลได้เลย

ห้องสมุดประชาชนในเมืองใหญ่อาจจะมีแผ่นเสียงสรุปข่าวสำหรับคนตาบอด แต่เมื่อที่ผู้นั้นอยู่ไม่มีห้องสมุดดังกล่าว แต่ประสงค์บริการ ก็จะจัดติดต่อให้ (ขอจากกระทรวงสวัสดิการ

บริการแก่โรงเรียน จัดบริการห้องสมุดประชาชนแก่โรงเรียนเฉพาะโรงเรียนที่ห้องสมุดประชาชน คำขอบริการต้องแจ้งว่า หนังสือสำหรับประถม มัธยม หรือทุกชั้น หนังสือให้ยืมระยะสามเดือน ขอให้ครูประจำชั้นรวบรวมการขอแทนที่จะให้นักเรียนแต่ละคนขอมา ต้องการหนังสือวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ ขอให้แจ้งให้ละเอียดเพื่อสะดวกในการจัด และการยืมในลักษณะหลังนี้มีกำหนดเพียงหนึ่งเดือน ห้องสมุดประจำรัฐไม่บริการหนังสือแบบเรียน หรือแบบเรียนในการสอน แต่มีหนังสือดีให้อ่านได้อย่างกว้างขวางทุกระดับความรู้และอายุ

หนังสือประกอบการเรียนทางไปรษณีย์ ย่อมอยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบโรงเรียนที่ทำการสอน ห้องสมุดประจำรัฐไม่ซื้อแบบเรียนเฉพาะหมู่คณะดังกล่าว แต่ก็ไม่มีนโยบายที่จะจัดวัสดุอ่านเพิ่มเติมสำหรับผู้ศึกษาอยู่กับมหาวิทยาลัยประจำรัฐมอนตานา ทางมหาวิทยาลัยจัดหนังสือให้เองตามความต้องการแต่ละคน แต่ถ้าจะอ่านหนังสือทั่วไปไม่เฉพาะแล้ว ขอจากห้องสมุดประจำรัฐได้ โดยผ่านทางห้องสมุดประชาชนตนสังกัด

การยืมข้ามรัฐ การยืมระหว่างห้องสมุดจะกระทำได้โดยผ่านห้องสมุดประจำรัฐ ห้องสมุดประชาชนของผู้นั้น ห้องสมุดประจำรัฐมอนตานาจะไม่ติดต่อโดยตรงกับบุคคลรัฐอื่น โดยผ่านห้องสมุด

การยืมภาพยนตร์ สหกรณ์ห้องสมุดภาพยนตร์อยู่ที่เมืองเกรตฟอลส์ บริการนี้ให้แก่
ห้องสมุดที่ร่วมสหการ และเสียค่าใช้จ่ายส่วนเฉลี่ย คณะกรรมการห้องสมุดประจำรัฐกำลังพยายาม
หาทางที่จะให้ทุกห้องสมุดได้รับบริการ โดยคณะกรรมการอุดหนุนด้านการเงิน

นิทรรศการ หนังสือสำหรับแสดงหรือจัดนิทรรศการมีอยู่พร้อมเสมอที่ห้องสมุดประจำรัฐ
ห้องสมุดประจำรัฐร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดอเมริกันจัดนิทรรศการหนังสือเด็กเคลื่อนที่โดยรับหนังสือ
ตัวอย่างจากสำนักพิมพ์ ๒๓ แห่ง นิทรรศการอาจจะจัดแบบวิชาชีพชั้น หรือหนังสือเด็กทั่วไปก็ได้
นอกจากนี้ยังมี หนังสือ ขวมนอนตานาแต่ง หนังสือประวัติมอนตานา ยืมไปแสดงได้ตาม
โอกาสอันควร.

เราทุกคนรู้วันเกิด

แต่ไม่มีใครรู้วันตาย

ถ้าเรานึกว่าเรายังไม่ตาย

ก็เป็นความประมาทส่วนหนึ่ง

การสร้างจิตใจให้เป็นกุศล

เป็นการไม่ประมาท

ถึงเวลาตายก็จะตายได้อย่างสงบสบาย

อย่าตายอย่างคนมีบาป

เมื่อเกิดแล้วก็ต้องตายด้วยกันทุกคน

จากหนังสือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

โดย ท. เลียงพิบูลย์

เรื่องที่ ๒๖ มัจจุราชเอื้อมไม่ถึง

The State Library

This article tells about the Montana State Library at Missoula, its history, and how the library is carried on.

History The library commission worked hard for the establishment, of the library. In 1899 the travelling library was given 35 dollars. In 1929 the State Executive Board passed the law for the establishment of the State Library Commission. In 1945, the budget for the Library was enough to enlarge the library service and hire permanent staff members.

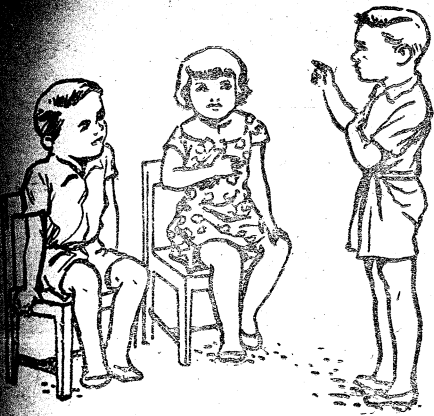
The Library was at first attached to the University of Montana's Library. By the Library Service Act in 1956, the library's budget was extended. Acquisition for the site was made. The library is situated in Missoula until the present time.

The writer extracts legal articles concerning the State library Commission, the employment of Librarian and assistants, powers and duties of the commission, authorization of commission to accept and administer funds or property from federal government and other agencies. Then he explains about the library's service and the Library Service Act.

ความรักเกิดจากความถูกใจ ถ้าชั้จะไม่ถูกใจเข้าเท่าไร ความรักก็จะลดลงมากกว่านั้น
ความรักที่ยั่งยืนที่จริงเป็นความจำเป็นและความซื่อสัตย์ต่อตนเองเสียมากเหมือนกัน

ก.ม.

บ้านผีสิง

นิทานเกาหลี

เล่าโดย ลมุล รัตตากร

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในเมืองเชอลูซึ่งเป็นเมืองหลวงของเกาหลี (สมัยนั้นยังไม่มีเกาหลีเหนือเกาหลีใต้อย่างทุกวันนี้) มีชายคนหนึ่งชื่อ ยีจาง ยีจางจะเป็นพระเอกของเรื่องนี้ แต่ลักษณะนิสัยของเขา อาจแปลกกว่าพระเอกของเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยที่ยีจางเป็นคนเกียจคร้านที่สุด และยากจนที่สุด จะมีดีอยู่สักนิด ก็ตรงเป็นคนที่มีเพื่อนมากที่สุดในเมืองเชอลูนี้ เวลาสิ่งที่ยีจางปรารถนาอย่างที่สุด คือต้องการมีบ้านสักหลังหนึ่งพอ “คุ้มหัว” ได้ จะเป็นกระท่อมโกโรโกโสอะไรก็ช่างไม่เลือกเลย เพราะขณะนี้ เขาต้องอาศัยบ้านเพื่อนคนนั้นคนนั้นนอน บ้างก็อาศัยศาลาวัด สุดแท้แต่จะหาได้เพื่อแก้ขัดไปคืนหนึ่ง ๆ และเนื่องจากयीจางไม่ค่อยชอบทำงาน จึงทำ ๆ หยุด ๆ ทำงานเท่าไรก็ไม่มีเงินติดกระเป๋ากันแล้วจนรอด ยีจางมีเพื่อนมากดังที่กล่าวแล้ว เพื่อนคนนั้นคนนั้นจึงคอยเอใจใส่ช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ทุกคนทราบดีว่า สิ่งที่ยีจางปรารถนามากที่สุดคือบ้าน ต่างก็คอยสืบเสาะหาว่ามีบ้านที่ไหนใครเขาให้เช่าราคาถูกหรือไม่ก็ให้อยู่ฟรีโดยไม่ต้องจ่ายเงินเลยบ้าง ในที่สุดเพื่อนคนหนึ่งของเขา ก็แนะนำว่า

“นี่นะयीจาง ข้าไปสืบมาได้ความว่า นอกเมืองของเรา มีบ้านหลังใหญ่มากอยู่หลังหนึ่ง เป็นบ้านโบราณนะ เขาวามีผีคู่ชะมัดเลย แต่ถ้าใครกล้าอยู่ละก็ เข้าไปอยู่ได้เลยโดยไม่ต้องบอกใคร แล้วเพื่อนก็จะมีบ้านสมปรารถนา แต่ต้องไม่ลืมว่ามีผีนะ”

“บ้านรี? วิเศษจริง เอาเถอะน่า ผีก็ผีเถอะ ข้าไม่หวั่นเลย ข้าตัวคนเดียว จะไปอยู่ในบ้านใหญ่นั้นได้อย่างไรถ้าไม่มีเพื่อน อย่างน้อยก็จะได้คบกับผีเอาไว้เป็นเพื่อนแก้เหงาได้บ้าง” ยีจางบอกเพื่อน เขาดีใจมากที่จะมีบ้านของตัวเองเสียที เล่นเอาเพื่อนคนนั้นอ้าปากค้างในความคิดอันฉงนฉงายแปลกของयीจางที่จะคบกับผี

ในวันนั้น ยิศาจจึงไปดูบ้านนั้นตามทิศทางที่เพื่อนของเขาบอกให้ แต่เพื่อนของเขาติดธุระ ประกอบกับไม่อยากจะเข้าไปใกล้บ้านผีสิงนั้น จึงขอตัวไม่ไปกับยิศาจ

บ้านผีสิง ตามที่ชาวบ้านแถบนั้นเขาเรียกกันนั้น เป็นบ้านขนาดใหญ่ มีประตูชั้นนอกแข็งแรง แต่ไม่ได้ใส่กุญแจไว้ มีบริเวณสวนหน้าบ้านกว้าง สองข้างทางมีทำท้าวเคยมีต้นไม้สวย ๆ งาม ๆ ปลูกเรียงรายอยู่ทั่วไป หน้าบ้านมีซุ้มใหญ่ มีไม้ประเพณีไม้เลื้อยขึ้นอยู่คร่อมไปหมด เขาเกาะประตูบ้าน ๒-๓ ครั้ง ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่มีคนอยู่ เขาผลักประตูออกไปเบา ๆ ประตูบ้านก็เปิดออกอย่างง่ายดาย เขาแทบสลัดด้วยกลิ่นอันที่อบอวล ตามพื้นและทุก ๆ ส่วนในห้องมีฝุ่นจับที่พื้นหนาตะแสดงว่าไม่เคยได้รับการขัดกวาดมาเป็นเวลาหลายปี ฝุ่นที่พื้นเรียบละเอียด ไม่มีฝุ่นเท่าใด ๆ ได้เคยเหยียบย่ำมาถึงเลย ที่กรอบประตูตอนบน มีโยแมลงมุมซึ่งอยู่อย่างสง่าราวกับเป็นเจ้าของบ้านหลังนี้เสียเอง ยิศาจกวาดตาดูโดยรอบ มองไปทางไหนก็มีแต่ฝุ่น เขาอยากได้ใครสักคนมาช่วยเขาทำความสะอาดบ้านนี้ แต่ก็ยังนึกไม่ออกว่าจะชวนใครมา เขาปิดประตูบ้านไว้อย่างเก่า และเดินเลยไปหลังบ้าน ที่นั่น มีโรงครัวค่อนข้างใหญ่ เชื่อมกับตัวบ้านใหญ่โดยมีทางเท้ากว้างราววาเศษ มีหลังคาปกคลุมทางเท่านั้นโดยตลอด ในครัวก็มีฝุ่นหนาตะเช่นเดียวกับตัวบ้าน ยิศาจนึกถึงน้องชายสองคนของเขา ซึ่งอยู่ในชนบทชั้นมาได้ ฮู กับ ฮ้อ กำลังเป็นหนุ่มฉกรรจ์ เขาจะวานมาช่วยเขาหรืออีกนัยหนึ่งวานมาช่วยกันทำความสะอาดบ้านนี้ก่อนที่จะเขาอยู่ต่อไป

เมื่อสองพี่น้องมาถึงบ้าน ยิศาจก็พาน้องชายสำรวจบ้านโดยละเอียด บ้านนี้มีหลายห้อง แต่ละห้องสามารถเข้าไปสำรวจตรวจตราดูภายในได้โดยไม่ลำบากอะไรเลย ห้องทุกห้องไม่มีกุญแจแต่อย่างใด ทั้งสามเดินมากระทั่งถึงห้อง ๆ หนึ่งในห้องนั้นปิดสนิท แม้ทั้งสามจะพยายามดึงหรือผลักเท่าใด ๆ ก็ไม่ทำให้ประตูห้องเขยื้อนเลยแม้แต่น้อย ฝาห้องนั้นติดกับห้องที่พวกเขา กำลังยืนอยู่ ไม่มีหน้าต่างระหว่างห้องทั้งสองเลย ฮู เป็นคนใจร้อน เขาโผล่ออกมาว่า

“อยากรู้เหลือเกินว่าในห้องนั้นมีอะไร เจาะฝาดูหน่อยเป็นไง?”

หลังจากคิดอยู่ครู่หนึ่ง ยิศาจก็เอ่ยปากอนุญาตให้น้องชายเจาะฝาห้องนั้นเป็นรูเล็ก ๆ แค่นั้น คงไม่ทำให้เป็นคำหิอะไรมากนัก

ยิศาจมองผ่านรูเล็ก ๆ นั้น เข้าไปในห้อง ในนั้นแทบไม่มีเครื่องประดับอะไรทั้งสิ้นของในห้องนั้นก็มิใช่อะไรอย่าง เขาเห็นรองเท้าปลายอน วางอยู่คู่หนึ่ง มีกาน้ำวางอยู่บนเตาไฟ

หนึ่ง มีไม้เท้าเล็ก ๆ พิงอยู่ข้างฝา และมีเข็มเก่า ๆ อันหนึ่งวางอยู่ ยิศาจถอยห่างจากข้างฝา แล้วน้องชายทั้งสองของเขาก็ก้าวเข้าไปดูบ้าง ทุกคนก็เห็นสิ่งของในนั้นอย่างเดียวกันหมด ฮ้อแนะนำว่า

“ควรระวังฝาห้องนั้นออกเสียนะพี่ จะได้เข้าไปทำความสะอาดในห้องนั้นให้สะอาด เหมือนกับห้องอื่น ๆ”

“อย่าดีกว่า ยิศาจคัน และให้เหตุผลว่า “เรามีห้องอยู่อย่างเหลือเฟือ ถ้าห้องนี้เป็นห้องที่เจ้าของเดิมจะต้องการสงวนไว้เป็นพิเศษ เราก็ไม่ควรจะไปแตะต้องของ ๆ เขา”

ฮู และ ฮ้อ ก็เห็นตาม ทั้งสองลงมือทำความสะอาดบ้านอย่างขมกัซมั้น โดยมียิศาจเป็นผู้อำนวยความสะดวกทั่วไป เขาไม่ยืนยันที่จะลงมือทำความสะอาดบ้านนี้ด้วยตนเองหรอก ในที่สุดก่อนที่ตะวันจะตกฟ้า บ้านหลังใหญ่ก็สะอาดอยู่ราวกับบ้านของขุนนางผู้ใหญ่เลยทีเดียว ทั้งสามกินอาหารที่เตรียมมาจากในเมืองพร้อมหน้ากัน ไม่มีการพูดอะไรกันมากในขณะกิน เพราะทุกคนกำลังกินอาหารอย่างอึดหมีที่มันแล้ว ทั้งสามก็ชวนกันออกไปสูดอากาศสดชื่นนอกบ้าน และชวนกันกลับมาเมื่อตะวันโพล้เพล้แล้ว เมื่อเปิดประตูใหญ่เข้าไปในบริเวณบ้านและเดินมาถึงประตูบ้าน ทั้งสามต้องสะดุ้งพร้อมกัน ที่นั้นมีสุนัขใหญ่สองตัว นอนหมอบนั่งอยู่หน้าประตูข้างละตัว ตัวหนึ่งสีน้ำตาลเข้ม และอีกตัวหนึ่งดำสนิทราวกับกาน้ำ ฮูกับฮ้อค่อย ๆ ย่องกริบเข้าไปใกล้ ส่วนยิศาจนั้นยังยืนดูท่าที่อยู่อ่าง ๆ เมื่อฮูกับฮ้อเข้าไปใกล้จนถึงตัวสุนัขทั้งสอง ก็ยังไม่ทำท่าว่ามันจะสะดุ้งสะเทือนอะไรเลย แดมยังไม่กระตุกกระดิกราวกับหมดลมหายใจไปแล้วทีเดียว ทั้งสองจึงค่อย ๆ เอมืออวางบนตัวของมัน แต่ก็อีกนั้นแหละมันมีท่าทางคล้ายกับว่า อย่าว่าแต่จะเอมืออวางบนตัวข้าเลย ต่อให้เขี่ยข้าให้กระเด็นไป ข้าก็จะนอนนอนทำเป็นไม่รู้ไม่ช้อยอย่างนี้ละ

“เป็นไง ตัวยังอุ่นอยู่หรือเปล่า?” ยิศาจถามน้องชาย

“อุ่นราวกับสัตว์เป็น ๆ นี่แหละพี่ แต่ข้าเอาหัวเป็นประกันเลยทีเดียวว่า เจ้าสองตัวนี้ต้องตายแน่ ๆ” ฮ้อพูดอย่างมั่นใจ

“เอ ข้าสงสัยจริงว่ามันมาจากไหน และเข้ามาในนี้ได้อย่างไร ในเมื่อก่อนไป ข้าก็เป็นคนปิดประตูด้วยมือของข้าเองนี่นา แล้วเมื่อเรามาถึง ประตูก็ยังปิดสนิทอย่างเก่าใช้ไหมพี่?” ฮูหันมาพะยักพะเยดกับพี่ชาย

“ข้าก็ว่าอย่างเจ้านั้นแหละฮู แต่เอมันก็น่าสงสัยอยู่น่า” ยิศาจพึมพำ

“เจ้าหมาสองตัวนั้นะ มันไม่ใช่หมาธรรมดาหรอกพี่ เชื้อที่เดอะ ดุชิ นอนนิ่งเขี่ย
คนเข้ามาออกวุ่นวายไม่ยักกัด จะทำให้สมเชื่อบุชาตีสักหน่อยก็ไม่ได้” ฮัฟฟุดโผงผางออกตลก
ตามนิสัย ทำให้ยิศาจอดยิ้มอย่างเอ็นดูไม่ได้

“เอาเดอะ ๆ มันจะมาของมันอย่างไร จะมาเมื่อใด เรื่อยไปสนใจมันเลย ในเมื่อ
มันไม่ได้เป็นศัตรูของเราเลยก็เป็นที่ใช้ได้” พุดจบยิศาจก็ชวนน้องชายเดินเล่นยืดเส้นยืดสายหลังอาหาร
เสียเล็กน้อย คำว่านั้นอากาศแจ่มจรัส ทำให้ทุกคนโล่งใจและมีความสุขหลังจากที่ทำงานออกแรงเพื่อ
ทำความสะอาดบ้านมาตลอดวัน ทั้งสามคุยถึงเรื่องต่าง ๆ มากมาย ทั้งเรื่องที่มีสาระและไม่มีสาระ
เย้าหยอล้อเลียนกันตามประสาพี่ ๆ น้อง ๆ แต่เนื่องจากความเหนื่อยอ่อนจากการงานในตอนกลางวัน
ทำให้ทั้งสามรู้สึกง่วงจึงชวนกันเข้าบ้าน

สำหรับยิศาจ เราท่านก็ทราบอยู่แล้วว่า พี่แก็ทำงานน้อยกว่าน้อง ๆ ทั้งสองมาก เขา
จึงไม่ค่อยเพลียและง่วงเท่าใดนัก จึงนั่งเล่นอยู่ในบ้านในที่ที่สามารถแลเห็นสุนัขทั้งสองตัวนั้นได้
ความจริงมันก็ไม่มีพิษสงอะไรอย่างที่เขายกน้องชายของเขาไปเมื่อครู่ แต่อะไรบางอย่างทำให้เข
รู้สึกสังหรณ์ใจและไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลา ขณะนี้ทั้งฮัฟฟุดและฮัฟฟุดน้องชายของเขาผู้กินง่ายนอนง่าย
กรนพ่นแข้งกันออกสนั่นไปแล้ว แต่เขาก็งงไม่นอน เขาได้แต่นั่งจ้องดูสุนัขทั้งสอง อยากรู้ต่อไปว่า
จะมีอะไรเกิดขึ้นอีกบ้าง และเมื่อทุกอย่างตกอยู่ในความสงบเงียบติดต่อกันมาเป็นเวลานานไม่มีเสียง
อะไรเลยนอกจากเสียงกรนของฮัฟฟุดและฮัฟฟุด ยิศาจก็เริ่มง่วงบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่ยอมเข้านอน และใน
ขณะที่เขากำลังเคลิ้ม ๆ อยู่หนึ่งเอง เขาก็ต้องสะดุ้งตื่นขึ้น เพราะมีเสียงฝีเท้าเบาและสม่ำเสมอเดิน
บนพื้นบนลานบ้าน ยิ่งไปกว่านั้น เจ้าสุนัขสองตัวที่นอนเฝ้ากับกรับราวกับสุนัขตายนับวันก็เดินให้
ไปหมด แถมทำจุกพุดพิดสุดกลิ้งในอากาศด้วย คล้ายกับมันกำลังเสาะหาใครคนหนึ่งที่มีรูปร่าง

เสียงกลองบอกเวลาจากวัดแห่งหนึ่งใกล้ ๆ บ้านของเขาดังขึ้น และแม้จะสิ้นเสียงกล
ไปแล้ว ก็รู้สึกว่าเสียงสะท้อนของมันก้องอยู่ในหู ทำให้ใจคอยลอยระทึกไปด้วยอย่างไม่มีเหตุ
ขณะนี้ พระจันทร์กำลังทอแสงเงินนวลจากท้องฟ้าอันกระจ่างปราศจากเมฆฝน ทำให้สว่างพอ
จะเห็นความเป็นไปในลานบ้านได้ถนัด พอสิ้นเสียงกลองบอกเวลาเที่ยงคืน เจ้าสุนัขทั้งสองก็หัน
สู่พระจันทร์ราวกับนัด และส่งเสียงโหยหวน ยะเยือกสะท้อนเข้าไปในดวงใจของยิศาจ ฮัฟฟุด
ฮัฟฟุดก็ตื่นขึ้นมา แล้วจึงเฝ้าพรอดหนีไปจากที่นั้น ยิศาจจึงคว้ามือไว้ทันด้วยความรวดเร็วเป็นพิ

“ทำอะไรบ้าง” เขาพูดใส่หน้าน้องทั้งสองหลังจากคลายมือออกแล้ว “ซูลาดดาชาวเสียดจริงเชียว กลัวอะไรกัน กลัวหมาทอนในคินเคือนเพ็ดูเช่นนั้นหรือ?”

ทั้งสองหน้าแดงระเรื่อด้วยความอาย จึงเดินกลับเข้ามาในบ้าน

“ดูซี เจ้าหมาสองตัวนั้นมันไม่มีท่าทีจะสนใจกับเราเลย มาเราไปหลบแสงจันทร์คอยดูต่อไปดีกว่าว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป”

แล้วทั้งสองก็ออกไปหน้าบ้าน นั่งลงตรงที่ที่แสงจันทร์ส่องไปไม่ถึง และในเสี้ยววนาที่นั่นเอง เจ้าสุนัขสองตัวนั้นก็เปลี่ยนเสียงทอนเย็นยะเยือก เป็นเสียงเห่าอย่างร่าเริงใจ ออกวิ่งไปวิ่งมาคึกหน้าคึกหลัง และส่ายหางเป็นระยะ ๆ และถึยขึ้นราวกับกำลังต้อนรับนายของมันผู้จากกันไกลมาเป็นเวลานาน และตรงหน้าบ้านนั่นเอง ก็มีร่างผอมบางร่างหนึ่งปรากฏขึ้น ร่างนั้นแต่งกายดี เสื้อแขนยาวและกว้างทำด้วยไหมสีชาวย่างดี สวมเสื้อคอแข็งพิเศษอันเป็นแบบของขุนนางผู้ใหญ่ ในมือถือหมวกทรงแหลมทำด้วยขนม้าราคาแพง ร่างนั้นยืนคาบกล้องเป็นสง่าอยู่ท่ามกลางแสงจันทร์ อันนวลโยและแจ่มกระจ่าง ท่านผู้หนึ่งจะปรากฏกายมาจากทิศใดไม่มีใครบอกได้เลย ทั้ง ๆ ที่จ้องจับดูเหตุการณ์เขม็งอยู่อย่างนี้ จะว่าเผลอไปตอนเมฆบังแสงจันทร์ทำให้แลเห็นไม่กระจ่างชัดก็ไม่ใช้ เพราะท้องฟ้าในคืนนี้สว่างโปร่งปราศจากหมู่เมฆแม้แต่ก้อนน้อย และที่นำมาหักจรรยาไปกว่านั้นก็คือทั้งท่านสุภาพบุรุษผู้นำเกรงขามและสุนัขสองตัวนั้นไม่มีเงาเลย มันทำให้สามพี่น้องเียนวูบไปถึงสันหลังเลยทีเดียว

สุภาพบุรุษผู้สูงศักดิ์พร้อมด้วยสุนัขสีน้ำตาลเข้มและ สีดำนีสองตัวนั้นเดินสำรวจบ้านจนทั่วทุกห้อง ออกจากห้องโน้นเข้าห้องนี้ ทุกอย่างเป็นไปอย่างเงียบเชียบและพอจะประมาณได้ว่าเวลาที่ทั้งสามได้ “เดิน” หรือลอยไปถึงห้องใดบ้างแล้ว สามชายมองตามอย่างใจเต้นโครม ๆ ทันทีที่เงาจางของพี่ชายนั้นกับสุนัขทั้งสองเดินเข้าไปถึงห้องที่ปิดประตูอยู่ ก็ดูจะผ่านหายไปในห้องนั้นราวกับแสงที่ส่องลอดผ่านผ้าผืนบางไปฉะนั้น และจากนั้นก็มืดสลัว ๆ ขึ้นภายในห้องลับเฉพาะนั้น สามพี่น้องค่อย ๆ กระเียบมานั่งเบียดกันจนชิดและสั่นสะท้านด้วยความหนาวอันเกิดจากความจับหัวใจ

จากนั้นแสงสว่างในห้องก็ค่อย ๆ สว่างขึ้น ๆ และทันที่นั้นเอง เสียงซิมก็ดังกึกก้องขึ้นอย่างไพเราะและสม่ำเสมอราวกับมีผู้เล่นที่ชำนาญ เสียงร่อนเท้าดังกุกกัก ๆ เป็นจังหวะพร้อมไปกับเสียงซิมอันรื่นหูนั้น ระคนด้วยเสียงหัวเราะร่าและเสียงพูดที่ห้วนน่าฟัง เสียงเคาะไม้เท้า เสียงน้ำในแก้วเดือดพล่าน และคันฝ่าภาให้พะเยิบพะยิบเป็นจังหวะไปพร้อม ๆ กับเสียงซิมอันเร้าเรงใจนั้น

ยิศาจทั้งให้สองคนยืนงงนอยอยู่กับที่ ส่วนเขาเองนั้นค่อย ๆ ย่องกริบเข้าไปใกล้ฝาห้องนั้น หมายจะแอบมองความเป็นไปภายในห้องนั้น แต่ทันทีที่เขาจะแนบหน้าลงชิดฝาห้องตรงรูที่เจาะไป เมื่อตอนกลางวัน ยิศาจก็ต้องกระโดดถอยหลังตัวลอย เพราะปรากฏว่ามีปลายดาบแหลมเล็กคมกริบ แทงทะลุตรงฝาห้องนั้นออกมา

ทั้งสามวิ่งออกมาจากบ้านราวกับ เหาะโดยไม่สนใจว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นในห้องนั้นอีกเป็น ประตูปานใต้ก็วิ่งหวัชุกหวัชุนออกถนนใหญ่ไปในพริบตาเดียว

ฟ้าสาธ แสงแดดอ่อนในยามเช้าแผ่กระจายไปทั่วบริเวณนั้น ดูจะมีอำนาจอันแข็งแกร่ง ที่ค่อย ๆ ขจัดความกลัว ความตื่นเต็นอย่างชั่วขณะเมื่อคืนนี้ให้หายไปสิ้น ทุกคนถอนหายใจโล่งอก หันหน้าเข้าปรึกษากันว่าจะคิดอ่านอย่างไรต่อไปดี สำหรับฮูกับฮั่นนั้นเป็นอันว่ากลับบ้านไปทำมาหากินอย่างเก่าแก่ ๆ ไม่มีใครจะเก่งพอจะมาปลุกปลอบใจให้เขาหายกลัวอีกได้ สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อคืนนี้ ก็เพียงพอแล้วที่จะทำให้เด็กหนุ่มทั้งสองเลิกเกี่ยวข้องกับบ้านผีสิงนี้อีกต่อไป แต่สำหรับ ยิศาจเขากลับคิดไปในทางตรงข้าม ความกลัวที่จับหัวใจเขาเมื่อคืนนี้จะเหือดหายไปพร้อมกับความมืดที่ไม่เหลือนรอยไว้เลยในตอนเช้านี้ บ้านรักโอ่อ่าหน้าอยู่ ไม่มีอะไรน่ากลัวเลยแม้แต่น้อย มองในตอนนั้นบ้านหลังนี้ก็เหมือนหลังอื่น ๆ นั่นเอง ช่างธรรมดาเสียจนแทบจะไม่น่าเชื่อว่าเหตุการณ์เมื่อคืนนี้เป็นความจริงเลย เขาหันมาพูดกับน้องชายทั้งสองแล้วว่า

“เมื่อวานนี้ เราก็อยู่รวมกันที่นี่โดยปลอดภัย ก็ทำไมเราจะไม่ย้อนกลับไปในบ้านอีกเล่า ว่าไม่ได้ว่า เผื่อบุญพาวาสนาส่ง พวกปีศาจเหล่านั้นอาจจะหึงหาสมบัติอะไรไว้ให้เราบ้างก็ได้

ฮูหันมามองหน้าฮั่นอย่างขอความเห็น แล้วสองคนก็จำใจต้องตามใจพี่ชายคนโตตามเคย และเมื่อทั้งสามเข้าไปในบ้าน ก็ไม่มีร่องรอยอะไรผิดปกติไปจากที่จากไปก่อนไปรับประทานอาหารค่ำเลย ทุก ๆ อย่างสะอาด เรียบร้อย น่าน้อย สมกับที่พี่เขาช่วยกันทำความสะอาดเอาไว้ด้วยความตั้งใจไม่ผิดเพี้ยน ทั้งสามตรงไปยังห้องลี้ลับราวกับนัดไว้ ยิศาจเป็นคนมองเข้าไปข้างในก่อนในห้องไม่มีอะไรขยับเขยื้อนเลย ทั้งไม้เท้า รองเท้า คาน้ำ ชิม และอื่น ๆ ยังคงวางอยู่ที่เดิมของมัน และยังคงมีฝุ่นจับหนาตะเอะ ไม่มีรอยเหยียบย่ำหรือเคลื่อนไหวแต่อย่างใดเลย ฮูและฮั่นลองเข้าไปบ้าง ก็มีความเห็นอย่างเดียวกัน ทั้งสามพี่น้องมองตากันอย่างสงสัยและไม่เชื่อสายตาของตนเสียต่างคนต่างนั่งงงไม่รู้ที่จะคิดประการใดต่อไป

“เอ้อ ช้านึกออกแล้ว โบราณเขาว่า ถ้าจะขับไล่พวกปีศาจพวกนั้นไปละก็ ต้องเผา
ของรักของพวกมันไปเสีย แล้วมันก็จะไม่กลับมาอีก” ฮ้อพูดกระซิบกระซาบทำตากลอกไปกลอกมา
เพื่อช่วยแลขวาราวกับเกรงว่า เจ้าพวกปีศาจพวกนั้นจะมาแอบได้ยินเข้า

“ใช่ี๊ จริง ๆ ด้วย” ฮู่เห็นด้วยอย่างเต็มประตุ “มาเรามาช่วยกันพังประตุเข้าไปเถอะ
เจ้าพวกพวกนั้นนะ กวาดเอามาเผาเสียให้เกลี้ยงเลย เอาไปเผาที่ในสวนหลังบ้านก็แล้วกัน ที่นั้เรา
คงไม่มีโอกาสพบเจ้าพวกปีศาจนั้นอีกละ แหม พุดถึงแล้วชนล็ก”

ยิอาจล้งเลอยู่ครู่หนึ่ง แต่แล้วก็ตกลง ทั้งสามจึงช่วยกันพังประตุเข้าไป ประตุเก่าแก่
เดิมทีจึงใช้เวลาเพียงเล็กน้อยก็เข้าไปในห้องนั้นได้ ทุกคนทำงานด้วยความรวดเร็ว เพราะทั้งกลัว
และทั้งใคร่จะกำจัดให้ทุกอย่างหมดสิ้นไป ในเวลาไม่ช้าต่อมา ของทุกอย่างที่อยู่ในห้องนั้นก็มากอง
รวมอยู่ในสวนร้างหลังบ้าน รอยยู่จะจุดไฟเผาเสียในวินาทีใดเท่านั้นเอง และแล้วก็จุดไฟขึ้น

ยิอาจไม่สบายใจเลย ทั้งไม่สบายใจที่ของรักของผู้อื่นจะถูกเผาทำลายไป ทั้งเกรงใจผู้
เป็นเจ้าของที่พวกตนถือวิสาสะชนของ ๆ เขามาได้โดยไม่ได้รับอนุญาต ใบหน้าของยิ อาจซีดและเศร้าลง
จนกลายเป็นช็อคเผือด และในทันทีนั้นเอง ขณะที่ไฟจะลามเลียจากเชื้อไฟไปติดซิม เขาก็กระโดด
รำกระชากรักมันเหวี่ยงออกมาจากกองไฟและจากนั้น ของอื่น ๆ นับตั้งแต่รองเท้า ไม้เท้า กาน้ำ และ
อื่น ๆ ก็มากองรวมอยู่นอกกองไฟ เท่านั้นยังไม่พอ ยิอาจยังย่อลงไปในกองไฟเล็ก ๆ เพื่อต้องการดับ
มันให้หมดไปในพริบตา การตัดสินใจและการกระทำของยิ อาจ เร็วมากจนเด็กล้มหน้าผู้เป็นน้องทั้งสอง
ยืนตะลึงงัน แพบไม่รู้ว่าด้วยซ้ำไปว่า พี่ชายของตนเกิดความคิดประหลาดอะไรขึ้นมาจึงทำลงไปเช่นนั้น
ทั้ง ๆ ที่ก่อนทำก็ได้ตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

“พ่อจ้าวแม่จ้าวช่วยลูกช้างด้วยเถิด” ฮ้อครางอย่างติดตลก “นั่นพี่ทำอะไรอย่างนั้น
อะไร?”

ยิอาจไม่ตอบ ฮู่กระตุกแขนเสื้อพี่ชายพร้อมกับพูดว่า

“พี่ก็รู้ไม่ใช่รีว่า วิธีนี้เป็นวิธีเดียวที่จะขับไล่พวกปีศาจเหล่านั้นไปได้”

ยิอาจหยุดดับไฟเมื่อเห็นว่ายังคงมีแต่ควันจาง ๆ เหลืออยู่เท่านั้น เขาเสีบัดเต้าและผงที่
คิดว่าคิดตัวเขาจนสะอาดเรียบร้อยก่อนตอบว่า

“ใจเย็น ๆ โว้เจ้าน้องชาย” เขาพูด “ข้าจะลุดคิดได้ว่า บ้านนั้นมันไม่ใช่บ้านของเรา
บ้านของเขา ไม่ว่าเขาคนนั้นจะเป็นใครก็ตาม ตามที่เราดู ๆ เมื่อคืนนี้ พวกเขาก็ควรจะไม่มีพิษ

สงอะไร แดมยังมีอารมณ์ว่าเริงสนุกสนานเสียด้วย แล้วมันเรื่องอะไรของเราถึงจะใจจิตใจดำไปทำลายความสุขของพวกเราเสียเล่า”

“อ้อ นี่สักวันหนึ่งพี่ก็คงเข้าไปร่วมวงไพบูลย์ เล่นดนตรีกับพวกบีศาจเหล่านั้นด้วยสินะ”
ฮ้อกระแทกเสียงอย่างประชิดประชันและใจร้อน

“ดีซี มันจะได้จับห้อยหัวไว้กับกิ่งไม้ ม่ายก็เอาไปฝังไว้ใต้ดินกับพวกมันด้วย หรือขนาดเบาะ ๆ ก็ทุบตีเสียตายคามือไปเลย นั่นแหละถึงจะได้รู้ฤทธิ์พวกผี ๆ พวกนี้บ้าง พี่นะไม่เคยรู้ไม่เคยได้ยินเรื่องพวกนี้เลยหรือ? หรือแกล้งทำเป็นไม่รู้ไปนั่นเอง?” ฮู เข้าข้างฮ้อและช่วยกันขู่พี่ชายเป็นการใหญ่

ยิอาจไม่ว่าอะไร ใต้ตัยม ๆ ไม่เถียง ไม่แก้ตัว และไม่ออกความเห็นอะไรทั้งนั้น

“ดีแล้ว” ฮ้อพูดอย่างชัดใจ “เมื่ออยากอยู่ก็อยู่ไป พวกข้าจะทิ้งพี่ไว้กับผีในบ้านผีสิงนี่ละ มา ฮู เรากลับทำมาหากินที่บ้านเรามากกว่า คบกับยิอาจที่มีเรื่องปวดหัวให้มันทุกครั้งจนได้ละ แล้วสองพี่น้องก็เดินคุ่ม ๆ ตามกันไป ออกจากบ้านนั้นไปทันที

ฝ่ายยิอาจอยู่ทางนี้ก็เก็บขิมสายซาด ๆ ร้องไห้ซาด ๆ กาน้ำ ไม้เท้า และของอื่น ๆ ช่วยกันขนเอามาเมื่อสักครู่นี้ ขนกลับไปเก็บไว้ในห้องลึกลับนั้นอย่างเดิม จัดแจงซ่อมประเสียให้เรียบร้อย อูครุที่ฝาห้องที่พวกตนสามพี่น้องช่วยกันเจาะไว้เสียจนสนิท ตั้งใจจะไม่มายุ่งเกี่ยวกับห้องนี้อีกแล้ว จากนั้น ยิอาจก็กินอยู่หลับนอนในบ้านนั้นราวกับเป็นบ้านของเขาเอง

เวลาผ่านไป จากสัปดาห์ เป็นเดือน และเป็นปี ฮูกับฮ้อไม่ได้ข่าวจากพี่ชายเลย ก็รู้สึกเป็นห่วงเป็นอันมาก จึงชวนกันเดินทางมายังเมืองเซอูล เรือยไปจนถึงตำบลที่พี่ชายอยู่ แต่ทั้งสองตั้งใจจะปิดไม่ให้พี่ชายรู้ เพราะอยากสืบเสาะอะไรบางอย่างเกี่ยวกับพี่ชายจากปากของชาวบ้านแถวนั้นเสียก่อนโดยไม่แสดงตัวว่าเขาเป็นใคร

“ใช้ชีฟ่อหนุ่ม อ้อ ยิ าจนะ เรายังอยู่ในบ้านใหญ่นั่นละ” ชาวบ้านคนหนึ่งบอกกับฮ้อ

“ท่าทางร่าเริงและมีความสุขเสียด้วยซี” อีกคนหนึ่งเล่าบ้าง

“อ้อ เขาชอบทักทายเพื่อนบ้านดีเสมอ พบใครต่อใครก็ทักไม่วั้นละ เป็นคนใจกว้างขวางดีจริง ๆ” เพื่อนบ้านอีกคนหนึ่งบอกฮูกับฮ้อ “ใครเห็นใครก็ชอบเขา ทั้ง ๆ ที่เขาก็ไม่

การทำให้มาหากินก็จะไม่ค่อยขยันขันแข็งเท่าไรหรอก แต่ก็ไม่มีใคร
เลย”

อีกเช่นกัน บ้านนั้นก็ไม่ได้เป็นบ้านผีสิงอย่างแต่ก่อนแล้วละซี จริงไหม?” สุกอก
ถาม

“ก็ทั้งสามหันไปมองหน้ากันแล้วพยักเพยตอย่างเข้าใจกันเอง ในระหว่างพวกเขา
ก็ยังคงเป็นบ้านผีสิงแน่ พ่อหนุ่ม” คนหนึ่งในสามคนนั้นตอบยืนยัน และอีก
คนเห็นชมเชยจึงอยู่เมื่อครุ่นก็ได้บอกความเห็นแต่อย่างใดอีก

“ก็อย่างตกลงใจอะไรลงไปไม่ได้ จึงตั้งใจจะลองเดิน ๆ ไป ชักถามไปเรื่อย ๆ
ทั้งสองก็มาหยุดอยู่บนถนนหน้าบ้านของพี่ชาย พลังเงยหูฟังทุก ๆ สำเนียง
ผีในบ้านนั้นอย่างตั้งอกตั้งใจ

พอถึงวัดก็บอกเวลา พอสิ้นเสียงกลองเสียงสันทักทอนรับขึ้นอย่างโหยวน มันทอน
ก็กลายเป็นเท่าตัวรับเป็นอย่างดี ทั้งสองจึงค่อย ๆ ย่องเปิดประตูใหญ่เข้าไปในบ้าน
บ้านใหญ่ยังคงมืดสนิท และไม่มีสรรพสำเนียงใด ๆ สุกและฮ้อยยืนคอยดูเหตุการณ์
อย่างใจระทึก ต่อมาก็เห็นแสงสลัว ๆ ขึ้นในบ้าน จากนั้นก็มีเสียงซิมบรเลอย่าง
ไม่ชัด ๆ ของหัวเราะและเสียงโต้ตอบ แดมยังได้ยินเสียงผีทำคล้ายกับจะมีการจิบระบำว่า
ของงูม็อกนั่งเข้าไปในบ้าน ก็เผชิญหน้ากับยิศาจอยู่ตรงนั้นเอง

“พี่น้องชาย มาเยี่ยมพี่รี?” เขาทักทายน้องชายทั้งสองอย่างร่าเริง

“.....อ้าว.....ก็ไม่เชิงทีเดียวหรอกพี่” สุกตอบตะกุกตะกัก

“สูกก็เคยเดินผ่านมาทางนั้นนะ ก็เลยแวะมา” ฮ้อยช่วยตอบเมื่อเห็นสูกทำอึดอัด
“ถ้าเช่นนั้นก็จะรีบกลับกันละซี” ยิศาจพูดพลางหัวเราะร่วน “แหม,กำลังจะ
หาพวกเราทีเดียว”

“พี่รี” สุกถามย่า ทำตาเหลือกลาน “แล้ว.....แล้วในที่สุดพี่ก็เพื่อนกับเจ้าผีพวก

เขานะ” สุกก็เห็นเพื่อนกันจะกลั๊กกันทำไมละ?” ยิศาจตอบหน้าตาเฉย

“ก็พี่รีนั่นเป็นใครที่โหนผีหรือเปล่า?” ฮ้อยกระซิบกระซาบ

“พี่ไม่สนใจหรอกว่าพวกเขาจะเป็นใคร ตราบใดเราเป็นเพื่อนกันก็เพื่อนกันใช้ได้ เข้ามาข้างในก่อนสิ จะได้พาเข้าไปรู้จักกันไว้”

อยู่กับฮ้อยสำหน้า ปฏิเสธเด็ดขาด เพียงแต่จำเลื่องเข้าไปในบ้านและได้ยินเสียงดนตรีที่เล่นระวากับคนตีมาจากสรวงสวรรค์ แดมร้อยแค้นใจว่าคนที่ขิมนั้นไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา อย่างเราทาน ฮุยและฮ้อยก็กลัวจะแย่งอยู่ ทั้งสองโบกมือลาพี่ชาย แล้วรีบออกเดินทางไปที่นั่น และต้องสะดุ้งสุดตัวอีกครั้งเมื่อได้ยินเสียงสนับทึบสองเท่าต้อนรับในขณะที่พี่ชายของตนเดินเข้าไป และมีเสียงแผ่วแผ่วแหบเครือชวนเชิญพี่ชายของเขาให้ร่วมเล่นดนตรีกันในห้องลับนั้น

ทั้งสองเดินออกจากบ้านไปโดยไม่มีใครยอมเอ่ยปากว่าอย่างไรเลย ขณะนั้นทุก ๆ แห่งกำลังเงียบสงัด เพราะเป็นเวลาตีกลมากแล้ว เมื่อเดินมาถึงถนนแห่งหนึ่ง ฮุยจึงเอ่ยขึ้นว่า “ยี่ จางพี่ชายของเรานะ ช่างเป็นคนที่มีเพื่อนมากจริง ๆ นะ”

“จริง ๆ ด้วย” ฮ้อย รับคำพาลงพูดซ้ำ ๆ อย่างใช้ความคิดว่า “ความจริงการเป็นมิตรกับใคร ๆ นี่ก็เป็นของดีนะ ใคร ๆ ก็รู้ เป็นเพื่อนกับทุกคนไปที่เดียว”

“เป็นเพื่อนแม่แต่กับผีนะหรือ ?” ฮุยดังอย่างสงสัย แต่ก็ต้องแปลกใจเพิ่มขึ้น เมื่อได้ยินฮ้อยตอบว่า

“ใช่ เป็นเพื่อนแม่แต่กับผี”

ถ้าท่านอยากเป็นเพื่อนกับเขา เขาก็จะเป็นเพื่อนกับท่าน

ถ้าท่านอยากเป็นศัตรูกับเขา เขาก็จะเป็นศัตรูกับท่าน

ISHIKO-ZUME

By..... Mock Joya

The deer of Kasuga Shrine, Nara, have been always regarded sacred and anyone harming or Killing one is severely punished. At one time, anyone who killed a Kasuga deer was punished by death by Ishiko-zume.

This was a cruel method of punishment since the culprit was put alive into a hole dug in the ground, which was then filled up with stones.

It is not known how often this punishment was actually meted out but it is also said that officials were always very lenient in punishing one caught for killing a deer. A man charged with killing a deer would be asked if it was really a deer that he had killed, or whether he had not mistaken a deer for a pig, it is said.

การประหารชีวิตแบบ “อิชิโกะ-ซุเมะ”

โดย...ม๊อค โจย่า

กวางแห่งปูชนียสถานคาซูกะ, เมืองนารานี้ถือว่าเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ หากผู้ใดทำอันตรายหรือฆ่ากวางเหล่านั้นเข้า ก็จะได้รับโทษอย่างหนัก ในสมัยหนึ่ง ผู้ที่ฆ่ากวางที่อยู่ในปูชนียสถานคาซูกะ ถึงกับได้รับโทษประหารชีวิตด้วยวิธี “อิชิโกะ-ซุเมะ” หรือ การประหารโดยการโยนก้อนหินใส่จนตาย

วิธีการประหารแบบนี้ถือกันว่าเป็นวิธีการที่เหี้ยมโหดทารุณมาก โดยเขาจับเอาผู้ผิดลงไปในหลุมที่ขุดไว้ในลาน แล้วก็โยนก้อนหินถล่มไปจนเต็มหลุม

ไม่มีใครทราบว่าการลงโทษแบบนี้ได้กระทำกันจริง ๆ บ่อย ๆ เพียงใด แต่กล่าวกันว่าเจ้าหน้าที่ได้เคยผ่อนผัน การลงโทษแก่ผู้ที่ถูกจับฐานฆ่ากวางอยู่เสมอ ผู้ต้องหาฐานฆ่ากวางจะถูกถามว่า ที่เขาล่านั้นเป็นกวางจริง ๆ หรือไม่ หรือเขาเข้าใจผิดคิดว่ากวางนั้นเป็นสุนัข

Of course even in those days, no one purposely killed a deer. It was always accidental.

This story is told of Sansaku, a boy of Nara, who was sentenced to die by ishiko-zume.

One day Sansaku was practicing calligraphy at home, writing with his brush various characters on paper bound together. There was a window by his desk that looked out on the street. A deer approached the window and noticing the inviting paper on the boy's desk, put its head inside and grabbed the paper in its mouth. Surprised and angered, Sansaku took up a metal paperweight on his desk and threw it at the deer. It hit the deer's nose squarely and killed it.

According to prevailing custom, Sansaku was sentenced to die. He was placed in the hole in the ground with the carcass of the deer and officials threw stones into it.

แน่ทีเดียว, แม้ในสมัยก่อนนั้น ก็ไม่มีใครเจตนาจะฆ่าวางเลย เพียงแต่เป็นไปโดยไม่เจตนาเท่านั้น

นี่เป็นเรื่องของซันซากุ, เด็กชายคนหนึ่งแห่งเมืองนารา. ผู้ถูกตัดสินประหารโดยการโยนก้อนหินใส่จนตาย

วันหนึ่ง ซันซากุกำลังฝึกหัดคัดลายมืออยู่ที่บ้านโดยใช้พู่กันเขียนตัวอักษรต่าง ๆ ลงบนกระดาษที่เย็บติดกันไว้ โต๊ะหนังสือของเขาอยู่ติดกับหน้าต่างซึ่งมองทะลุออกไปยังถนนได้ มีกวางตัวหนึ่งเดินมาที่หน้าต่างนั้น และเอื้อมมันเห็นกระดาษวางอยู่บนโต๊ะเขียนหนังสือ ก็ยื่นหัวเข้ามาจับเอากระดาษของซันซากุไป อารามตกใจและโกรธจัดซันซากุ ว่า ได้ก้อนโลหะสำหรับใช้ที่กระดาษบนโต๊ะของเขาวิ่งไปยังเจ้ากวางนั้นที่ก้อนโลหะถูกเข้าอย่างจังถึงมุกของกวาง ทำให้มันถึงแก่ความตาย

ตามประเพณีในสมัยนั้น ซันซากุต้องได้รับโทษถึงประหาร เขาถูกจับใส่ไว้ในหลุมที่ขุดไว้ลานพร้อมด้วยซากศพของเจ้ากวาง แล้วเจ้าหน้าที่โยนก้อนหินลงไปในหลุมนั้นจนเต็ม

In the garden of the Kofukuji in Nara Park, the spot where Sansaku's ishiko-zume took place is still marked. Around the place now stand huge ginko and zelkova trees, which are said to have been planted by Sansaku's mother in prayer for his salvation

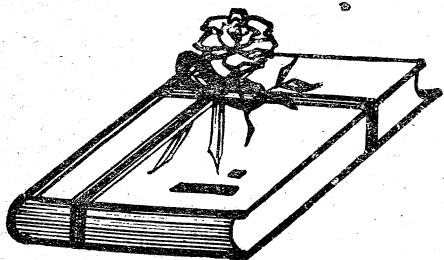
ในสวนโคฟุกุจิแห่งอุทยานนารา ณ ที่ที่
ชั้นซากุถูกลงโทษประหารยังคงมีร่องรอยเหลืออยู่
สถานที่แห่งนั้นมีต้นกิงโกะ และต้นเซโกวา ขนาด
ยักษ์เรียงรายอยู่โดยรอบ กล่าวกันว่า มารดาของ
ชั้นซากุได้ปลูกไว้เพื่อเป็นการล้างบาปให้แก่ลูกชาย
ของนาง

การนิเทศ

คำว่า นิเทศ (Supervise) ในวงการศึกษามีความหมายถึงการไปช่วยเหลือ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม และเกื้อกูล เพื่อให้งานทั้งฝ่ายวิชาการและธุรการในโรงเรียน หรือ ในแต่ละสายงานได้เกิดผลดี การนิเทศการศึกษานี้ไม่เกี่ยวกับการบังคับบัญชา แต่ประการใด แต่เป็นการแนะนำโดยแท้ และเป็นการแนะนำช่วยเหลืออย่างเปิดเผย ไม่ใช่แอบดูหรือด้อม ๆ มอง ๆ เพื่อจับผิด แล้วก็มารายงานหาผิด แต่เป็นการเข้าไปช่วยเหลือแบบประชาธิปไตย

จากแนวคิดในการบริหารการศึกษา

เรียบเรียงโดย ดร. ศาโรช บัวศรี

SOME NOTES ON BOOKDESIGN

by Joop van Couwelaar

Unesco expert in bookdesign

In this age of mass-production where all sorts of goods are produced in vast quantities to satisfy the ever growing demand of people all over the world, great interest is put into the question of designing these products.

Machines nowadays can shape for us nearly any form we ask them to do. For them there is no difference between ugliness or beauty, they only want to produce. Many ugly looking objects are still made and find their ways to a public, but more and more a demand for good design is created, specially through the fact of competition between producers.

Some time ago also publishers had to face the fact that printing alone could not make a book, a book at least that could face the competition with other books, all nicely presented in the book-sellers' windows.

The progress made in reproduction and printing techniques and the variety of printing paper coming from the mills, make it possible to produce books in all sorts of shapes, printed on all sorts of paper, with the help of many different printing and binding machines.

And where everybody understands his job, the printer handling his machine and type faces with love and care, the ink and paper makers offering every kind for every printing, there remains the question of design, of how to use all these possibilities together. What format, what typeface, what paper, what drawing?

First the writer has some ideas how to visualise his text, then the publisher himself sees the book taking form when he reads the manuscript, but the help of some one is needed who could shape the book completely, to make it ready for print and who will together with the production department survey that printing and binding is carried out as planned. That some one could be the bookdesigner.

In short we could say that his job is to order the building materials, text, type and image, so that a bridge is laid between author and reader whose thoughts and ideas can come across in the best way, and what makes at the same time the book attractive, salable and easy to handle.

A bookdesigner at work

In contact with the production department one of the first discussions will be about the format. If illustrations are going to be used for instance for a children's book on trees, flowers or houses, in short elements with more vertical movements, a taller shape will be asked for than for books on trains, horses, cars, the sea. They are more horizontal in character.

Possible format limitations of the printing machine available, sales arguments, methods of storage, binding and expedition also help to determine the format.

The number of pages, a multiple of 16 or 32, is put as a limit after estimation of the length of the manuscript.

A question will be what sort of printing process will be used. 2 colour letterpress or 4 colour offset for example. On this decision depends the choice of paper.

A certain price at which a copy will be sold is set as a goal and also an estimation is made on how many copies to be printed.

This will influence the choice of way of printing a great deal, as offset is only profitable when large quantities are printed, at least if one wants to sell cheap.

The editor, designer and illustrator come together and they discuss the possibilities of the manuscript in point of view of the layout, drawings and printing techniques.

Different types of books ask for different forms of picture-text relation, as well as different kinds of drawings. These forms have almost as much to do with the total effect of the book as the character of the drawings themselves.

The over all design of a book requires just as much careful thought and planning as the individual illustrations, and should precede the making of these illustrations.

The designer will make a dummy, a first draft of the book. Blank pages of the size selected on which the designer can sketch the placement for text and drawing. He has to find a good rhythm or continuity from page to page. He will count the text, that means the number of signs and decide on the type faces, type sizes and measures. And already will he not forget to make projects for the coverdesign and possible jacket, for still far too often these important elements of the book are made at the last moment and will be a rush job.

With his dummy ready, the editor, the designer and illustrator see each other again for new discussions. The artist has already made some sketches for possible drawings and that may have as a result that some of the layouts will be changed or improved. When the final concept is ready, the illustrator can start his job. He will now know how many drawings, how many in colour and how many in black and white. The layout tells him the sizes and shapes of the drawings, where the coloured ones have to be placed and where the others, and he will know the style of the art-work required.

Later on this dummy will also serve for the final paste-up, which will be the working model for the printer.

But while the drawings are made the copy is prepared and indications are given on type faces, type sizes, measures and letter spacing. This prepared copy is sent to the printer for composition.

When the illustrations are ready and approved, they are sent to the block-maker to have blocks made if the book will be printed by letter press or to have the films made if decided on offset printing.

From the blocks or films proofs are made and together with "clean" galley proofs of the text, the designer can make the paste-up following his first draft. This paste-up is then used by the printer to prepare his forms for letterpress or his plates when the book is to be printed by offset.

Sometimes books are illustrated by the use of photographs and other already existing documents. Either the author has prepared a collection of documents to illustrate his text or he gives his manuscript to the publisher to take care of the photoresearch. Also nowadays the publisher can telephone a free-lance documentalist for help. This man is in contact with many photoagencies, libraries and even private collections. He will study the manuscript, look for the documents, talk it over with the author and will give a complete approved set of photos, mostly 3 times as many as needed, to the book designer. At the same time a good documentalist will give a complete list with possible captions for each document.

Again the designer starts to make a dummy. He reads the text, counts the signs and lines, decides where and how the photographs will be put and in what size. Counting the text as good as possible is very important. This to avoid surprises later, when he prepares the past-up for the printer. If he starts to cut into the corrected galley proof and finds out that the length of the text differs from what he had counted he may not finish the book in the given number of pages.

Also important is to judge the photographs on their quality not only as illustration for the text, but also for their reproduction quality.

Many more reflections could be made on the job of a book designer to illustrate his importance in book production. Constantly is he trying to link the artistic imagination with the technical reality. His world is a world of limitations, but if he knows how to use these limitations to the fullest good design can be the result. Gaining more experience with every new job he does, talking with fellow designers, printers, publishers, authors, reading books on the subject, the designer keeps himself up to date to serve in the fascinating world of publishing and printing.

As far as travelling facilities are concerned we are living here in a sort of part of a very crazy world.

J.A. Degen.

(คำแปล)

ข้อสังเกตบางประการ เรื่องการออกแบบหนังสือ

สื่อนิต ประภาสวัต แปล

ในสมัยที่อะไร ๆ ก็ผลิตขึ้นคราวละมาก ๆ เช่นนี้ ผู้ผลิตต่างก็ผลิตทุกสิ่งทุกอย่างกันขึ้นมา
กันจำนวนมากมาย ให้พอเพียงกับความต้องการซึ่งทวีขึ้นเรื่อย ๆ ของคนทั่วโลก ดังนั้นเรื่องการ
ออกแบบสิ่งผลิตเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่ต้องพึงเล็งเอาใจใส่ให้มาก

เครื่องจักรทุกวันนี้ผลิตอะไรออกมาให้คงามได้เกือบเท่าที่เรานึก สำหรับเครื่องจักรอะไร
ก็เกลียดหรือสวยงามก็เหมือนกันหมด เครื่องจักรก็คอยแต่จะผลิตไปแต่อย่างเดียว และสิ่งที่ผลิตออกมา
จนปรากฏแก่ประชาชนแล้ว ดูน่าเกลียดก็ยังมีมาก แต่การออกแบบให้ดีขึ้นจำเป็นยิ่งขึ้นทุกที และ
จำเป็นมากเป็นพิเศษสำหรับผู้ผลิตที่ต้องแข่งขันกันขายสิ่งผลิตเหล่านั้น

ในเรื่องการทำหนังสือก็เหมือนกัน ไม่นานมานี้ผู้จัดพิมพ์ได้ประสบกับปัญหาว่า การจัดทำ
หนังสือนั้น จะอาศัยแต่การพิมพ์ลุน ๆ อย่างเดียวไม่ได้ เพราะอย่างน้อยที่สุด หนังสือเล่มหนึ่ง ๆ
ก็ต้องประชันขันแข่งกับหนังสือเล่มอื่น ๆ แต่ละเล่มจะวางอยู่อย่างงดงามในตู้กระจกหน้าร้านขาย
หนังสือ

การดำเนินงานเรื่องเทคนิคต่าง ๆ ในการถ่ายภาพ เทคนิคต่าง ๆ ในการจัดพิมพ์ และการ
ใช้กระดาษพิมพ์นานาชนิดจากโรงงานกระดาษ ทำให้เราสามารถผลิตหนังสือในรูปร่างต่าง ๆ กันได้
มากมาย ใช้กระดาษต่าง ๆ ได้ทุกชนิด ทั้งผลิตจากเครื่องพิมพ์และเครื่องเย็บมากมายหลายอย่าง
ต่าง ๆ กัน

และในเมื่อแต่ละคนเข้าใจหน้าที่ของตนดี ผู้พิมพ์จับเครื่องจักรและตัวพิมพ์ชนิดต่าง ๆ
หรือใช้ใคร่ถนัดถนัด คนทำน้ำหมึกและคนทำกระดาษ เสนอหมึกและกระดาษให้ใช้ แต่นอกจากนี้
ก็ยังมีปัญหาเรื่องการออกแบบ ปัญหาว่าจะใช้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้รวม ๆ กันอย่างไรดี จะทำรูปเล่ม
อย่างไร จะเลือกตัวพิมพ์ชนิดไหน จะใช้กระดาษอะไร และจะใช้ภาพอะไร อย่างไร

ข้อแรกทีเดียว ผู้เขียนเรื่องจะต้องนึกเห็นภาพออกมา หนังสือของตนควรมีภาพอยู่บ้าง และมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ถัดไปผู้จัดพิมพ์เอง อ่านต้นฉบับแล้วก็ควรจะคิดออกมาว่าหนังสือควรเป็นรูปเป็นร่างขึ้นได้อย่างไร แต่จะต้องมีใครสักคนหนึ่งช่วยทำให้หนังสือเป็นรูปเป็นร่างขึ้นโดยสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะพิมพ์ได้ และคนคนนั้นก็ควรจะร่วมกับแผนกจัดพิมพ์ สํารวจตรวจตราให้การพิมพ์และการเย็บเป็นไปตามแผนที่กะไว้ บุคคลผู้นี้จะได้แก่ช่างออกแบบหนังสือ (book designer)

สรุปได้ว่างานของช่างออกแบบหนังสือก็คือ การกำหนดสิ่งของต่าง ๆ ที่จะใช้ทำหนังสือนั้น จัดเนื้อเรื่องให้เข้าระเบียบ (ในที่นี้หมายถึง เช่นการปะเนื้อเรื่องเข้าในเล่ม การจัดความยาวในหน้าหนึ่ง ๆ การวางตัวอักษร ฯลฯ ไม่ได้หมายถึงการแก้ไขเนื้อเรื่อง — ผู้แปล) เลือกตัวพิมพ์ และถอดความคิดให้เป็นภาพเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา ดังนั้นช่างออกแบบหนังสือจึงเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงความคิดความเห็นระหว่างผู้เขียนเรื่องและผู้อ่านหนังสือ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความเห็นของผู้เขียนได้ดีที่สุด และในเวลาเดียวกันช่างออกแบบยังมีหน้าที่ช่วยให้หนังสือนั้นน่าสนใจ ขยายออก และหยิบฉวยได้เหมาะสม

ช่างออกแบบหนังสือลงมือทำงาน

ในการติดต่อกับแผนกจัดพิมพ์ เรื่องที่ควรพูดกันก่อน คือเรื่องรูปร่างและขนาดหนังสือ (format) ถ้าเป็นหนังสือเด็กที่มีภาพเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ หรือบ้าน หรือมีสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะตามแนวตั้ง หนังสือเล่มนั้นก็ควรมีรูปร่างสูง ไม่เหมือนหนังสือที่เกี่ยวกับรถไฟ ม้า รถยนต์ หรือพวกที่มีลักษณะไปตามแนวนอน

เครื่องพิมพ์เพียงเท่าที่โรงพิมพ์นั้น ๆ มีอยู่ อาจผลิตหนังสือออกมาในรูปและขนาดต่างกันได้ไม่ก็อย่าง นอกจากนั้นยังมีปัญหาการขาย วิธีเก็บหนังสือไว้ในโกดัง การเย็บ และความสะดวกรวดเร็วในการขนส่ง เหล่านี้เป็นเรื่องที่ควรคิดในการกะขนาดและรูปร่างหนังสือ

จำนวนหน้า คุณด้วย ๑๖ หรือ ๓๒ ก็ได้โดยการคำนวณดูความยาวของต้นฉบับ ปัญหาอย่างหนึ่งก็คือ จะใช้วิธีพิมพ์อย่างไร เช่น จะพิมพ์ธรรมดา ๒ สี หรือว่าออฟเซตสี ? การตัดสินใจเรื่องนี้จะเกี่ยวกับการเลือกกระดาษด้วย เพราะการเลือกกระดาษขึ้นกับวิธีการพิมพ์ชนิดนั้น ๆ ด้วย

ราคายานนั้นควรจะต้องราคาสูงไว้ให้แน่นอนว่าจะขายหนังสือชิ้นเล่มละเท่าไร และคิดดูด้วยว่าจะพิมพ์เป็นจำนวนเท่าไร

การตั้งราคายานและกำหนดจำนวนพิมพ์ ย่อมเกี่ยวข้องกับวิธีการพิมพ์ด้วย เช่น การพิมพ์ระบบออฟเซตจะได้กำไรก็ต่อเมื่อจำนวนพิมพ์มีปริมาณมาก อย่างน้อยที่สุดก็ต้องพิมพ์มาก ๆ จึงจะขายได้ถูก

บรรณาธิการ ช่างออกแบบ และช่างเขียนภาพ ควรจะพบปะปรึกษาหารือกัน จะได้คิดดูว่า จะจัดวางภาพในหน้าหนังสือทั้งเล่ม (lay out) อย่างไร และปรึกษาดทลงกันเรื่องเทคนิคต่าง ๆ ในการเขียนภาพและการพิมพ์

หนังสือต่างประเภทกัน จะมีแบบของภาพและเรื่องที่สัมพันธ์กันอยู่นั้นต่างกันไป ทั้งชนิดของภาพก็ต่างกันด้วย แบบที่เหมาะสมจะช่วยให้หนังสือทั้งเล่มมีค่าขึ้นได้มาก เกือบจะเท่า ๆ กับลักษณะของภาพแต่ละภาพได้ช่วยให้หนังสือมีค่าขึ้น

ส่วนการออกแบบหนังสือทั้งเล่มโดยตลอดนั้น ก็จำเป็นต้องใช้ความคิดและวางแผนโดยรอบคอบ ต้องคิดมากพอ ๆ กับการเขียนภาพแต่ละภาพทีเดียว และเรื่องนี้ควรทำก่อนเขียนภาพแต่ละภาพ

ช่างออกแบบจะทำดัมมีขึ้นฉบับหนึ่ง เป็นนัยร่างฉบับแรกของหนังสือเล่มนั้น มีหน้าว่าง ๆ ตามขนาดที่เลือกแล้ว และช่างออกแบบก็จะร่างดูว่าควรวางเนื้อเรื่องและภาพอย่างไร เขาจะต้องกะให้ได้จังหวะดี ให้หนังสือทั้งเล่มในแต่ละหน้าประสานสืบเนื่องติดต่อกันไปเป็นอย่างดีไม่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ เขาจะนับเนื้อเรื่องดู คือนับเครื่องหมายต่าง ๆ (signs) เครื่องหมายทุกอย่างบนหน้ากระดาษ หมายถึงตัวอักษรแต่ละตัว เครื่องหมายวรรคตอน และที่ว่างระหว่างคำ) และตัดสินใจว่าจะใช้ตัวพิมพ์แบบไหนขนาดไหน และกะขนาดหน้าหนังสือ (วัดเฉพาะที่บรรจตัวอักษรไว้) ว่าควรกว้างยาวแค่ไหน จะต้องไม่ลืมคิดเรื่องการออกแบบปก หรือการทำปกหุ้มด้วยหากมี เพราะเรื่องสำคัญ ๆ เหล่านี้บางทีก็ถูกหลงลืมไปเสียบ่อย ๆ เลยกลายเป็นเรื่องเร่งด่วน ต้องรีบทำในนาทีสุดท้าย ให้เสร็จทันเวลา

เมื่อทำดัมมีเสร็จแล้ว บรรณาธิการ ช่างออกแบบ และช่างเขียนภาพ จะพบปะปรึกษากันอีกครั้งหนึ่ง ช่างเขียนได้ร่างภาพต่าง ๆ ไว้แล้ว ในการปรึกษาหารือกันดังกล่าว ก็อาจเสนอแนะและปรับปรุงภาพและการวางภาพเหล่านั้นให้ดีขึ้นได้อีก เมื่อตกลงกันเป็นที่แน่นอนดีแล้ว ช่าง

เขียนภาพก็จะลงมือทำงานจริง ๆ และทราบแน่นอนแล้วว่า ภาพทั้งหมดจะมีภาพ เป็นภาพสีก็ภาพ และขาวดำก็ภาพ การวางภาพในคัมมี (lay out) จะทำให้ทราบขนาดและรูปร่างของภาพนั้น ๆ ทราบว่าภาพสีจะอยู่ตรงไหนบ้าง และภาพอื่น ๆ จะอยู่ตรงไหน ทั้งจะทำให้ทราบด้วยว่างานศิลปกรรมชิ้นนั้นควรจะมีลักษณะเฉพาะตัว (style) อย่างไร

ต่อมาคัมมีนั้นก็จะใช้เป็นคัมมีขั้นสุดท้าย คือ ปะเนื้อเรื่องตัวอักษรไว้ให้เสร็จสรรพ (paste-up) และใช้เป็นแบบงาน (working model) สำหรับผู้พิมพ์

แต่ในระหว่างที่ช่างเขียนเขียนภาพเรื่อยไป สำเนาต้นฉบับหนังสือเล่มนั้นก็ควรได้จัดทำขึ้น ระบุตัวอักษร (ตามที่ตกลงกันไว้) ว่าจะใช้แบบไหน ขนาดอักษรใหญ่เล็กแค่ไหน หนั กว้างยาวเท่าไร และตัวอักษรดีห่างแค่ไหน เมื่อพิมพ์สำเนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งไปให้โรงพิมพ์เรียงพิมพ์

เมื่อช่างภาพเขียนภาพเสร็จและได้รับการเห็นชอบ (จากช่างออกแบบและบรรณาธิการ) แล้ว ก็ส่งภาพเหล่านั้นไปให้ช่างทำบล็อก ให้ทำบล็อกภาพนั้น ๆ ไว้ถ้าพิมพ์ด้วยแท่นพิมพ์ หรือจะพิมพ์ระบบออฟเซตก็ส่งไปให้ช่างถ่ายภาพทำฟิล์มแผ่นภาพเหล่านั้นไว้

จากปรุฟภาพบล็อกหรือปรุฟภาพจากฟิล์มดังกล่าว รวมกับปรุฟตัวอักษรที่เรียงยาว ๆ ไป ยังไม่เข้าหน้า ตรวจตัวอักษรถูกต้องแล้วและสะอาดดี ช่างออกแบบก็จะปะเนื้อเรื่องภาพลงในคัมมีให้เหมือนตามที่กะไว้ (เรียกว่าทำ paste-up) แล้วผู้พิมพ์ก็จะใช้เพลสต์อ้อนนี้ไปทำเป็นแบบ จ โดยพิมพ์แท่น หรือทำเป็นเพลตพิมพ์แบบออฟเซตก็ตาม

บางครั้งภาพในหนังสือก็ทำจากภาพถ่ายหรือเอกสารที่มีอยู่แล้วได้ ผู้เขียนอาจรวบรวม เอกสารเหล่านั้นไว้ใช้เป็นภาพในหนังสือของตน หรือไม่ก็อาจนำต้นฉบับเรื่องที่เขียนไปให้ผู้จัดทำ ภาพถ่ายเอาเอง ในปัจจุบันนี้ผู้จัดทำอาจโทรศัพท์ที่เรียกนักเอกสารรับจ้างมาช่วยเหลือได้ นัก เอกสารรู้จักเจ้าของร้านถ่ายรูปหลายแห่ง รู้จักห้องสมุดต่าง ๆ ดี และทราบว่าจะหาภาพถ่าย หรือ เอกสารจากคนอื่น ๆ ได้ที่ไหนบ้าง เขาจะอ่านดูว่าต้นฉบับนั้นควรมีภาพถ่ายอะไรบ้าง ปะริศากั ผู้เขียนเรื่อง แล้วจัดหาภาพถ่าย ๑ ชุด ให้ช่างออกแบบหนังสือ และให้ภาพชุดนั้นมีภาพมากไป ๓ เท่าของจำนวนที่ต้องการ (เพื่อให้เลือก) นักเอกสารที่ดีจะจัดทำรายชื่อภาพเหล่านั้นและเขียน อธิบายภาพแต่ละภาพไว้ให้ด้วย

แล้วช่างออกแบบก็จะทำดัมมี่ทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว อ่านต้นฉบับ นับเครื่องหมาย นับบรรทัด ดูว่าจะวางภาพถ่ายเหล่านี้ไว้ตรงไหนดี และจะใช้ขนาดเท่าใด การนับเนื้อเรื่องให้ดีที่สุดเป็นสิ่งสำคัญ กะติ ๆ ก็จะไม่ผิดพลาดในเวลาทำเฟสต่อฟให้ช่างพิมพ์ ถ้าเขาเริ่มตัดรูปที่เรียงยาว ๆ และตรวจรูปไว้ถูกต้องแล้ว ตัดไปปะไปปรากฏว่าความยาวของเนื้อเรื่องผิดไปจากที่นับไว้ ก็จะทำให้หนังสือไม่ลงหน้าตามที่กะไว้

ข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การพิจารณาคุณภาพของรูปถ่ายนั้น ๆ นอกจากจะดูให้เหมาะกับเนื้อเรื่องแล้ว ต้องดูด้วยว่าภาพนั้นจะถ่ายทำเป็นภาพในหนังสือได้ชัดเจนดีหรือไม่

ข้อคิดเกี่ยวกับงานของช่างออกแบบยังมีอีกมากมาย และจะเห็นได้ว่าช่างออกแบบมีส่วนสำคัญยิ่งในการจัดพิมพ์หนังสือ เขาจะต้องพยายามเป็นสื่อกลางระหว่างศิลปินจินตนาการ กับความเป็นจริงในเทคนิคการพิมพ์ โลกของเขาจึงเป็นโลกอันจำกัด แต่ถ้าเขาทราบวิธีที่จะใช้สิ่งอันจำกัดเหล่านี้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุดแล้ว ผลที่ได้ออกมา ก็จะเป็นแบบศิลปะ (design) ที่ดีงาม การหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ในงานที่ทำขึ้นใหม่ทุกชิ้น พูดคุยกับเพื่อน ๆ นักออกแบบด้วยกัน พูดคุยกับผู้พิมพ์ นักประพันธ์ อ่านหนังสือต่าง ๆ เรื่องการออกแบบหนังสือ ดังนั้นช่างออกแบบก็จะทันสมัยอยู่เสมอ และจะรับใช้โลกแห่งการผลิตและจัดพิมพ์ซึ่งน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งได้เป็นอย่างดี.

หมายเหตุของผู้แปล ท่านผู้อ่านย่อมทราบกันดีอยู่แล้วว่า การจัดพิมพ์หนังสือนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง บรรณาธิการ ผู้เขียนเรื่อง ช่างออกแบบ และผู้จัดพิมพ์เป็นสำคัญ แต่ละคนมีบทบาทสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันนัก เฉพาะเรื่องนี้ ชี้แจงให้เห็นหน้าที่และงานของช่างออกแบบหนังสือ ซึ่งถ้ามีช่างออกแบบที่รู้หน้าที่และชำนาญงานดีแล้ว ก็ย่อมจะแบ่งเบาภาระของบรรณาธิการและผู้พิมพ์ไปได้เป็นอย่างมาก เรื่องนี้ Mr. J. van Couwelaar เขียนขึ้นให้ผู้อ่านทั่วไปอ่าน พอเป็นแนวทางกว้าง ๆ มิได้มุ่งให้เป็นเรื่องเทคนิคเฉพาะสำหรับช่างเขียน (artist) แต่อย่างใด เพราะวิชาออกแบบหนังสือนั้นหากจะเรียนกันตามหลักสูตรแล้วย่อมต้องใช้เวลานานราว ๔ ปี และบรรณาธิการที่ต้นตำรับจะฝึกฝนให้เรียนรู้จริง ๆ แล้วก็ต้องใช้เวลานานปาน ๆ กัน อย่างไรก็ตาม บรรณารักษ์ นับเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดคนหนึ่ง เพราะบรรณารักษ์ย่อมจะเป็นผู้ที่รู้จักเลือก และใช้ผลงานของคนเหล่านี้ ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กให้ได้มากที่สุด

Book Review

By A Correspondent

Buddhist Holy Days and State Ceremonies of Thailand.

By C. Prabha. Bangkok, Prae Pittaya Publishing Co.

1964. 10 baths.

There is on the market now an interesting and inexpensive book, whose author is Director of Thai National Documentation Centre, Member of Thailand's National Commission for Unesco and Cultural Committee of Thailand's Nat. Com., an Adviser to the Buddhist Association of Thailand, as well as 2nd Vice President of the Lions Club of Bangkok. The author is also regular contributor to the Bangkok post on Buddhism.

The book is purposely written with a strong desire by support the Unesco's so-called East-West Major Project in which the study and appreciation of the cultures of the East and the West may be shared and exchanged; and also the mutual understanding between the twain may be brought to the fore; for in and tranquility, and eventually lead to World peace which is most desirable in the Age of ours.

The chapters in the book are nicely arranged in a logical fashion, beginning with principles of Buddhism, and subsequently followed by the Buddhist Monastery Institution of Thailand, the famous Buddhist Holy Days, the popular State Ceremonies and supplemented at the very end with an information of the new developing Buddhist City of Thailand.

One striking passage of the author is this: "In Asia, the peoples do believe in justice; and precisely justice in terms of social economic rights. However, while we believe in material prosperity, we do also believe in the spiritual nature of man and of human personality."

This book is rightly recommended to those Thai nationals who are going abroad and also those foreigners who make a visit to Thailand.

แนะนำ “น้ำตาดาว”

ส.ป.ส.

เพื่อนผู้มีอาวุโสเป็นที่นับถือของข้าพเจ้าท่านหนึ่ง ส่งหนังสือ “น้ำตาดาว” ของ “นราวดี” ให้ข้าพเจ้าและบอกว่า “ผมชอบมาก แนะนำให้คนอื่น ๆ อ่านดูบ้างสิครับ” และกล่าวว่า หนังสือเล่มนี้ฝรั่งกับจะมาขอลิขสิทธิ์ เพื่อแปลเป็นภาษาต่างประเทศ “ผมทราบเข้าจึงได้ไปซื้อมาอ่าน อ่านแล้วจิตใจว่างไม่ลงต้องอ่านไปจนจบ เขาเขียนแปลกครับ กล้า คม ความคิดเห็นหัวหาญ แนวแปลกทีเดียวละครับ”

ข้าพเจ้าจึงรีบอ่านหนังสือเล่มนี้รวดเดียวจบในคืนวันนั้นและเห็นด้วยว่า “น้ำตาดาว” เป็นหนังสือที่ อ่านสนุก เวิร์ก และอ่านได้ต่อกันไปจนจบโดยไม่ต้องวางมือ

เนื้อเรื่อง เป็นเรื่องที่สร้างขึ้นในหัวข้อ “ความพยายบาท อาสาตามาตร้ายจองเวร” เริ่มจากตัวละครเอกหรือนางเอกของเรื่อง ชื่อ พรายดาว ลูกรักของพ่อ พังคำจากปากของพ่อก่อนตาย สาบานกับพ่อว่าจะแก้แค้นแทนพ่อ แก่แค้นวงศ์สกุลชั่วรักของแม่ หรือนัยหนึ่งเป็นเรื่องของลูกสาวที่โกรธเกลียด แค้นใจแม่ของตนเองที่ทิ้งลูกตาดำ ๆ ๓ คน หนีตามคูรักไป แม่หอบหัวลูกคนเล็กที่สุดไปด้วยอยู่กับคูรักเดิมของแม่ จนออกลูกด้วยกันอีกคนหนึ่ง

ผู้แต่งได้บรรยายความขมขื่นของลูกสาวคนโตผู้รักพ่อมาก และโกรธเกลียดแม่บังเกิดเกล้าของตนเอง ซึ่งขังและขมขื่นจนกลายออกมาในรูปของความพยายบาทอาสาตามาตร้าย กร้าวแข็งแปรเปลี่ยนนิสัยจากหญิงงามที่เคยอ่อนโยนเมตตากรุณา กลายมาเป็นคนรูปร่างหน้าตางดงามแต่ใจทมิฬหินชาติ สมดังที่นายสะตะคูรักของตนเองประนาม หล่อนดัดรัก หมดรักของตน เพราะเธอเป็นลูกติดของนายคนพาลใหม่ของเธอ ทั้งห้ามน้องชายให้ตัดรักกับคูรัก หญิงนั้นเป็นลูกติดของ

นายพสามีใหม่ของแม่ ศัตรูของพ่อ หล่อนพยายามตามรั้งความแค้นที่ติด แค้นเข้าบ้าน แค้นพยายามหลีกหนีขึ้น คละเคล้ากับแรงรักแรงอาลัย อารวณ เพราะตนเองนั้นที่แท้จริงยังรักนายสะทอว์รักของตนเองอยู่มิวาย แต่ความหน้ามืด พยาบาทอาฆาต ความมีเงินมีอำนาจเก่งกล้า มีแต่คนกลัวและเอาใจ ทำให้หญิงสาวผู้นี้กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว หลงอำนาจ มัวเมา ปนกับฤทธิ์สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนรักเป็นชายหนุ่มรูปงามสง่าเป็นที่รักของหญิงอื่น ยิ่งทำให้หล่อนพึงพอใจที่จะแก้แค้นทำร้ายจิตใจคนที่ตนรัก และในเวลาเดียวกันก็ทำลายจิตใจตนเองโดยไม่รู้สึกรู้ส ทำลายจิตใจน้องชายผู้อ่อนแอและน้องสาวผู้อ่อนแอ ทำลายจิตใจครอบครัวของศัตรูคือฝ่ายนายสะทอว์ ซึ่งได้แก่นายสะทอว์พระโอรสสายรุ้งน้องสาวของสะทอว์ และขึ้นนภาน้องสาวของสายรุ้ง คนเดียวที่หล่อนไม่อาจทำร้ายอะไรได้ในเรื่องนี้ ได้แก่ ชลนา หรือ สุธารี น้องสาวของหล่อนเอง คนเล็กสุดท้องที่มารดาชอบหัวคือนายนพไป น้องสาวคนนี้มีเลือดเก่งกล้าสามารถเหมือนพี่ไม่ผิดเพี้ยน ปากกล้า ความเป็นคนคนเดียวในเรื่องนี้ที่ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของพราวดาวเลยแม้แต่คนเดียว เป็นคนคนเดียวในเรื่องนี้กล้าคำตอบ และกล้าโกรธตอบ และแม้แต่ตอบหน้าตอบพราวดาว เด็กวัยรุ่นปากกล้าหัวไวใจผู้หนึ่ง เป็นคนเดียวในเรื่องที่กล้าสั่งสอนพราวดาวตรง ๆ และรุนแรงอย่างไม่เกรงใจและไม่เกรงกลัว ในขณะที่ความพยาบาทเป็นผลให้ชีวิตของพราวดาวต้องกลับขมขึ้น ระทมทุกข์ ยิ่งเหยิง และเหินเหินน้อยใจจะขาด อ่อนอกอ่อนใจไปเองโดยฤทธิ์กลีสเผาลาญนั้น เด็กสาววัยรุ่นร่วมบิดามารดาเดียวกัน คือสุธารีผู้หนึ่ง ก็ได้ช่วยเปิดตาของพราวดาวให้รู้สึกตัวโง่งมในความคิดของตน โดยการกระทำของเด็กวัยรุ่นคนนี้จะเหมือนการช้ฆาตรัฟัยและช่วยให้พราวดาวตาสว่างขึ้นมาก

ตัวละครในเรื่องที่มีความจริงใจที่สุด ย่อมได้รับความเห็นใจจากผู้อ่านมาก ตัวละครจึงน่าจะ ได้แก่ เด็กวัยรุ่นผู้ชอบเรียกตนเองว่า ไอ้สุ และมีความคิดอ่านบ๊อง ๆ ผู้หนึ่ง ผู้แต่งวาดภาพสุธารี เป็นตัวประกอบ ที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายพราวดาว นิสัยคล้ายคลึงกัน แต่น่ารักน้อยกว่า อ่อนน้อมกว่า ตรงไปตรงมากกว่า แดมยังอยู่ในวัยรุ่นหัวเลี้ยวหัวต่อขาดความยังคิด มีหน้าซำพอกเอาความคิดอ่านแบบแปลกพิกล ๆ อย่างเด็กวัยรุ่นเข้าไว้ด้วย อันที่จริงคนตรงไปตรงมาอย่างนี้ น่าจะรักใคร่พี่ชายสะทอว์โดยแท้จริงมากกว่าที่จะเหลว ๆ หลงรักอย่างฉาบฉวยหนุ่มกับหญิงสาว การที่ผู้แต่งบ๊องให้รูปวาดรูปนี้หมองคล้ำลง โดยวาดให้หล่อนนี้รักพี่ชาย จึงทำให้หล่อนกลายเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีความคิดพิกลกว่าธรรมดาไปบ้างอย่างน่าเสียดาย ถ้าหากผู้แต่งประวิงเวลาไว้ จนหล่อนรู้ความเสียก่อน ว่าพี่ชายมิใช่พี่ตัวแท้ จึงค่อยเปลี่ยนความรักฉาบฉวยนี้ทิ้งไป ให้กลายเป็นความรักอย่าง

สาว เรื่องก็จะสมเหตุผลเหมือนคนธรรมดามากขึ้น อย่างไรก็ดี การกระทำทุกอย่างของตัวละครตัวนี้ แสดงต่อพรายดาว พี่น้องและเพื่อน ๆ กันว่าสมกับนิสัยใจคอของตัวละครตัวนี้มากเท่าที่ผู้แต่งต้องการให้เป็น และกล่าวได้ว่า สร้างตัวละครได้น่าสนใจยิ่งตัวหนึ่ง

ตัวละครที่เหมือนคนดี ๆ ในชีวิตจริงและน่าคบที่สุดตัวหนึ่งก็คือ วสันต์ เขาเป็นหนุ่มนักเรียนนอกผู้ใจดีมีเงินมาก ไม่ชอบคิดมาก และเป็นเพื่อนที่ดีของคนทั่วไป เขาสนิทกับพรายดาวรอบเธออย่างเพื่อนในชั้นแรก แต่เมื่อเห็นเธอมีลักษณะประหลาด อ่อนโยน แต่บางครั้งก็กร้าวแข็ง “อึมโดยที่นัยตาไม่ย้ม” หมดความชื่นชมในชีวิต เขาก็ประหลาดใจ สนใจ เมตตากรุณา และรักเธอในที่สุด เธอยอมรับรักและรับหมั้นเขา แต่ในที่สุดเขาก็ทราบว่า เธอรักสะตะอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในฉากที่พรายดาวพบกับสุรารีที่บ้านวสันต์ สองพี่น้องประการมกันจนผลสุดท้ายพี่สาวตบหน้าน้องสาว น้องสาวก็ตบหน้าพี่สาว จึงสมเหตุสมผลดียิ่งที่วสันต์ยื่นเจยเสียเหมือนคนนอก โดยความแค้นใจและน้อยใจ

ส่วนตัวละครที่ดำมืดไม่ค่อยเหมือนคนจริง ๆ และขาดความเห็นใจจากผู้แต่งมากที่สุดเห็นจะได้แก่หม่อท้าว ผู้ไม่มีอะไรดีติดตัวเลย แม้แต่พ่อของเขาเองก็ไม่รักและไม่ไว้ใจลูกชาย

ส่วนนางเอกละเป็นตัวละครที่เด่นที่สุดในเรื่อง สวย ร่ารวย อารมณ์ร้อนแรง ทั้งอ่อนโยนและเป็นผู้มีสัญลักษณ์ของความพยายามหมั้นเมา หลงใหลในตนเองและชายที่ตนรัก พระเอกเป็นสัญลักษณ์ของพระเอกในสมัยปัจจุบัน รูปร่างสูง สง่างาม เคราเขียว หน้าตาคมสัน พุดจาคมคาย มีรักลึกซึ้ง และเป็นพี่ไฝ่ฝันของหญิงสาวสมัยนี้ เขามีแต่ความจงรักภักดีในนางเอก และให้อภัย แต่มีมานะพอที่จะไม่ยอมอ่อนปรีบความเข้าใจอย่างจริงจังนัก จึงเป็นเหตุให้หล่อนตะบึงต้งหน้าแก่คันพยายามที่ยิ่งขึ้น เพราะไม่สมหวังในความรักความต้องการ ที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใต้สำนึก ยามหลับก็เฝ้าไฝ่ฝันถึงเขา และยามตื่นก็ตัดเขาไม่ได้จริง

เรื่องนี้จบดี อย่างที่ทายได้ว่าควรจะต้องลงเอยกันที่สุดในที่สุด คือผลสุดท้าย ความรัก ย่อมชนะความพยายามที่ร้าย ความเมตตากรุณาและไม่จองเวรตบยอมชนะในที่สุด พรายดาวยอมเลิกความละอายในที่สุด เมื่อรู้ตระหนักถึงความรัก ความให้อภัยของพระเอกอยู่ตลอดเวลา หนุ่มสาวจึงเข้าใจกันได้ หลังจากที่พรายดาวได้อ่านบันทึกของมารดา และทราบความจริงว่า ที่แค้นนั้นบิดาของเธอจำเป็นต้องหนีไปอยู่ลำพังคนเดียวเพราะความเข้าใจ บิดาของเธอเอาแต่เจ้าชู้เลย หลงใหลเมียน้อยตลอดมา

สรุปกล่าวได้ว่า “น้ำดาว” เป็นเรื่องที่อ่าน อ่านสนุกและเข้าใจ ในบรรดาเรื่องนวนิยายสมัยใหม่ที่ขายดีเป็นเทน้ำเทท่าอยู่ในเวลานี้ “น้ำดาว” น่าจะเป็นหนังสือที่ขายดีมากเล่มหนึ่ง เพราะหากจะเป็นเรื่องรักจุ่มจิ้ม หึงสืหวงป็นอยู่บ้างเหมือนนวนิยายขายดีเล่มอื่น แต่ก็มีวามขมขื่นของลูกที่ซิงซังแม่ของตนเอง เป็นสาเหตุใหญ่กว่าเรื่องหึงสืหวงธรรมดา ทำให้รสของเรื่องเข้มข้นขึ้น แฝงข้อคิดไว้ให้สังคมพึงสังวรว่า แม้ที่รักลูกทั้งหลาย ถึงแม้จะมีสาเหตุเข้าใจสักเพียงใด ก็ควรจะพึงคิด ไม่ควรละทิ้งลูกตาต้า ๆ ไปเหมือนแม่ในเรื่องนี้ เพราะการกระทำเช่นนั้นอาจผูกพันหาไว้ให้เด็กน้อยผู้บริสุทธิ์เหล่านั้นในภายหลัง และอาจเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้รับบาปเหล่านั้นให้มีคัมภีร์ ขมขื่น เต็มไปด้วยโศกเศร้ากล้ำ หรือกลับอ่อนแอป่วยเปื่อย ท้อแท้หมดหวังไปได้ เช่น ลูก ๆ ในเรื่องนี้

เก็บตก

- กล้วย “ตาประเสริฐที่เล่นเป็นกัปตันฟุตบอลทีมชาตินั้น เป็นพี่น้องกับแกมิใช่หรือ ? แห้ว”
- แห้ว “เป็นพี่น้องห่างกัน”
- กล้วย “ห่างกันมากไหม?”
- แห้ว “ก็ออกจะห่างมากอยู่ คือแม้กันมีลูกสิบสองคน พี่ประเสริฐเขาเป็นลูกคนหัวปี กันเป็นคนสุดท้ายท้องโหล่”

นายแดง “คำ แดนนี้มีคนบ้าอยู่กี่คน นอกจากตัวแก?”

คำ “อู๊ยะ ตามยังงี้กันนี้ ! เคี้ยวตอบด้วยกำหมัด”

แดง “อย่า ๆ ังกันจะถามใหม่ว่า แดนนี้มีคนบ้า ๆ อยู่กี่คน รวมทั้งตัวแกด้วย”

จำไม่ได้ว่าใครแต่ง

บรรณารักษ์ ไทยไปมาเลเซีย

๑๖ พฤษภาคม-๒ มิถุนายน

๒๕๐๓

“ปฏิคม”

วันหนึ่งเมื่อต้นเดือนมีนาคม กรรมการสมาคมของเราได้ประชุมปรึกษาหารือกิจการต่าง ๆ กันเสร็จแล้ว ก็นั่งสนทนากันต่อไป มีผู้เสนอความคิดเห็นว่า เราควรจะมีการท่องเที่ยวเพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสพบปะคุ้นเคยสนิทสนมกัน ความคิดข้อนี้ได้รับการสนับสนุนจากคนอื่น ๆ ในที่ประชุม นั้น และตกลงว่า ควรจะจัดนำเที่ยวและดูงานที่สิงคโปร์และมาเลเซีย หลังจากติดต่อและเตรียมการต่าง ๆ กันเรียบร้อยแล้ว ก็มีประกาศจากสมาคมเชิญสมาชิกไปร่วมดูงานและท่องเที่ยว มาเลเซีย-สิงคโปร์-บีนัง ระหว่างวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึง ๒ มิถุนายน รวม ๑๔ วัน ค่าบริการ ๑๐๐๐ บาท ไม่รวมค่ารถไฟไปและกลับ ปรากฏว่ามีสมาชิกจากห้องสมุดต่าง ๆ รวมทั้งญาติมิตรของสมาชิกรวมทั้งสิ้น ๓๒ คน เป็นหญิง ๓๐ ชาย ๒

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม เวลา ๙.๐๐ น สมาชิกที่เป็นข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ รวม ๑๕ คน เข้าพบอำนวยการนำพลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายอภัย จันทวิมล) เมื่อนายกสมาคม คืออาจารย์แมนมาส ขวลิต ได้รายงานถึงความมุ่งหมายในการเดินทาง และแนะนำข้าราชการทั้ง ๑๕ คนแล้ว ท่านปลัดกระทรวงศึกษาได้ให้โอวาทแสดงความยินดี ที่สมาชิกของสมาคมสนใจในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่วิชาชีพ และขอให้ผู้ที่จะเดินทางไปมาเลเซียครั้งนี้ ทำงานให้เป็นผู้แทนที่ดีจากประเทศไทย ไปส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีแก่ชาวมาเลเซียด้วย นอกเหนือจากไปศึกษาหาความรู้

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม เวลา ๑๖.๑๕ น คณะบรรณารักษ์ไทยออกเดินทางจากสถานีกรุงเทพ ฯ (หัวลำโพง) โดยรถด่วนสายใต้ (Thai International Express) ถึงสถานีนครปฐม เวลาประมาณ ๕.๕๐ ตอนเย็น ข้าพเจ้าเนื่องจากทุกคนยังไม่ค่อยรู้จักกัน ฉะนั้นต่างก็อยู่ในกลุ่มของตัวเอง และไม่กล้าเสี่ยงสนทนาปราศรัยกันดังนัก ในรถไฟ ยิ่งตึกเข้า ทุกคนยิ่งง่วง ผู้ที่คุ้นเคยกับการ

นั่งรถไฟ ก็จัดเอาหมอนยางออกมาเป่าลม เตรียมหาความสงบสุขกับการนอน แต่สภาพรถนั่งชั้นสองนั้น ทุกคนก็งอกราบติดกันอยู่แล้ว ไม่อำนวยความสะดวกในการนอนได้พอเพียง ฉะนั้นใครที่ไม่หลับก็มีโอกาสเห็นทุกคนที่ต้งหน้านอนนั้น พลิกและเปลี่ยนท่าต่าง ๆ นานาอยู่ตลอดเวลา ประมาณตีหนึ่งครึ่ง รถจอดเปลี่ยนราง ความง่วงทำให้ข้าพเจ้าเองคิดถึงที่นอนอันแสนบรมสุขที่บ้าน ได้ยินเสียงกลุ่มคนสรร สุธิต พิวิเชียร ไชยคุปต์ และคุณพัชรินทร์ นิลรังษี หัวเราะกันครั่นครั่นพร้อมกับคำรามฟันว่า “เจ้าประคุณเอ๋ย” อย่าไปเล่าให้ใครฟังทีเดียว เขาคงสมน้ำหน้า มีบ้านนอนสบาย ๆ ไม่ชอบ ชอบมาทรมานทรมาน ง่วงแสนง่วง นอนใจ ๆ ก็ไม่หลับ ตื่นขึ้นมากินให้หายง่วงกันดีกว่า ฯลฯ

ที่ทรมานทรมานเช่นนั้น ก็เพราะพวกเราส่วนมากอยากจะประหยัดเงินเอาไว้ไปซื้อของที่ปิ่นสึงโคปรั จึงพากันมารถชั้นสองกันเกือบหมด เว้น ๔-๕ คน ที่ไม่ยอมทรมานโดยเลือกไปชั้นหนึ่ง

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม กินข้าวเช้าในรถไฟกันเมื่อรถมาถึงทุ่งสง หลายคนที่ยังสมัครนอนต่อ ก็หลับตาพิงพนักรถมาตลอดทาง กินข้าวกลางวันเมื่อรถเลยเขาชุมทองมาเกือบถึงพัทลุง รถเสียเวลาไปถึงหาดใหญ่ช้ากว่าปกติครึ่งชั่วโมง หลังจากสับเปลี่ยนและปลดรถคันที่ไม่ต้องการออกเสียบ้างแล้ว ก็แล่นต่อไปยังปาดังเบซาร์ อันเป็นชายเขตแดนระหว่างไทยและมาเลเซีย รถหยุดให้ผู้โดยสารลงไปตรวจ Passport และ Health Certification การตรวจเข้มมากเพราะหระเบียบไม่ไ้เลย ผู้คนเข้าไปอดักกันอยู่ในช่องแคบ ๆ เจ้าหน้าที่มาเลยเรียกชื่อออกมาแต่ละคน เกือบไม่รู้ว่ใคร ต้องเข้าไปข่มกันอนอยู่หลาย ๆ คนช่วยกันฟัง ถ้าใช่พวกเราในจำนวน 32 คน ก็ร้อง yes กันขึ้น จะได้รับ Passport คืนมา เกี่ยวกับเรื่อง Passport นี้ก็น่าสนใจหลายอย่าง อย่างหนึ่งก็ Passport ของคุณพรณศรี วิชากรกุล นั้น วันที่ออกให้วันที่หลังวันหมดอายุ ๑ วัน คือออกให้ ๖ Mai ๑๙๖๔ และหมดอายุ ๕ Mai ๑๙๖๔ ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะไปทำพร้อม ๆ กับหลาย ๆ ใบ เจ้าหน้าที่ผู้เขียนก็เลยเผลอไป นี่ดีว่าไปกันเป็นหมู่คณะ และไปช่วยเฝ้ากัน ไม่เช่นนั้น คุณพรณศรีเห็นจะแย่เหมือนกัน เรื่อง Passport ยังน่าสนใจอีก จะเล่าต่อไปข้างหน้า

รถไฟถึงสถานี Prai ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางโดยรถไฟเมื่อประมาณ หกกว่า ๆ มิสเตอร์ K.S. Tan ซึ่งได้รับมอบหมายจาก มิสเตอร์ Happy Low ผู้ซึ่งเราติดต่อได้ ภาระจัดหาที่พักและติดต่อธุรกิจให้พวกเรา ได้มารับที่สถานี Prai พุดจาสุภาพเรียบร้อยมาก และเป็นธุระใส่ใจกับพวกเรา แม้กระทั่งการขนกระเป๋า น่าสังเกตว่า พวกเราบางคน ขนกระเป๋าเข้า

ใหญ่ ๆ แล้วหัวไม่ค่อยจะไหว ทำให้ภาระหนักไปตกอยู่กับสุภาพบุรุษเคราะห์ร้ายที่ร่วมทางมาด้วย และไม่อาจจะดูดยได้ แต่อย่างไรก็ดี น่าคิดอยู่มากในการที่ทุกคนเสียเงินค่าบริการในการมาครั้งนี้เท่ากัน แต่สุภาพบุรุษคนหนึ่งจะต้องช่วยแบกกระเป๋าขึ้นรถลงรถ ขึ้นโรงแรมลงโรงแรม อยู่ตลอดเวลา เเคราะห์ดีที่คุณตันเรียกรถเข็นมาบรรทุกกระเป๋าของเรา สุ่ม ๆ กัน เพื่อมาลง Ferry ข้ามไปยังเกาะปีนัง กว่าจะจัดการเกี่ยวกับการข้ามท่าได้ก็ท้องก็เริ่มอืดจนถึงอาหารมื้อเย็น เพราะฉะนั้นเมื่อคุณตันบอกว่า จะให้เราไปยังโรงแรม อาบน้ำอาบท่าเสียก่อนค่อยกินข้าว จึงไม่เป็นที่ตกลง เพราะทุกคนต้องการกินข้าวเย็นก่อนแล้วจึงจะไปโรงแรม

ข้าพเจ้าได้มา Penang ครึ่งนี้เป็นครั้งที่สามแล้ว จึงไม่มีใครรู้สึกตื่นเต้นเท่าไรนัก คุณตันพาพวกเราไปพักที่ Modern Hotel เพราะเหตุที่ข้าพเจ้าได้เพื่อนคุยถูกคอคือ คุณพรรณศรี ซึ่งเคยรู้จักกันมาก่อนในฐานะชาว Arts จุฬาฯ ด้วยกัน จึงได้ไปพักห้องเดียวกันในห้องเลขที่ ๑ อยู่กัน ๖ คน คือ พิวเขียว ไชยคุปต์ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ คุณसर สุโต และคุณพัชรินทร์ นิลรังษี บรรณารักษ์จาก USIS คุณสมจิตต์ อินทปัตต์ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ คุณพรรณศรี วิชากรกุล ศึกษาานเทศก์ฝ่ายห้องสมุด กรมวิสามัญศึกษา และข้าพเจ้า อาบน้ำอาบท่าแล้วก็นอน แต่ข้าพเจ้าไม่หลับเลยเพราะเตียงเล็ก และเจ็ทหน้าห้องส่งเสียงคุยกันเอ็ดตะโรตลอดคืน

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม เข้ากินกาแฟกับชนมบังทาเนยที่โรงแรม ชนมบังทาเนยบ้านเมืองนี้เขาไม่ปิ้งกัน เขาใช้นึ่งแทน และอันใหญ่โตมากไม่เหมือนบ้านเรา หนังสือพิมพ์ Strait Echo and time of Malaya ลงข่าวเกี่ยวกับพวกเรา ว่ามีบรรณารักษ์ไทยหญิง ๒๙ ชาย ๒ กำลังเดินทางมาถึงปีนัง Penang และจะออกเดินทางจาก Penang เข้าวันนั้น ไปยัง Ipoh เลย ต่อไปหัวมาเลเซีย สิงคโปร์ และจะกลับมา Penang อีก

เวลา ๑๑.๓๐ น. ออกจาก Hotel เดินทางด้วย Green Bus มาข้ามท่าที่ Pengalan Raja Tun Uda กว่าจะได้ข้ามก็เสียเวลาคอยคิวยาวเหยียด จนเที่ยงจึงได้ข้าม ระหว่างคอยคิวบรรดาพวกเราถลึงไปซื้อลอตเตอรี่มลายูกันด้วยความหวังว่า จะถูกได้เป็นเศรษฐีกลับบ้านเพราะลอตเตอรี่ที่นั่นราคาเพียงใบละ ๑ เหรียญ (๗ บาท) ถ้าถูกที่หนึ่งก็ได้เงินถึงล้านหรือสองล้าน (ถ้าจำผิด ใครสนใจลองติดตามถามคุณพรรณศรีดู เพราะเห็นชื่อหลายใบ) อาจารย์มนัส สังกศุนย์ไปซื้อข้าวโพดต้มมาพวงหนึ่ง แจกจ่ายรองท้อง ปรากฏว่าข้าวโพดแพง คิดแล้วผู่ละเกือบ ๑

บาทไทย (๑๐-๑๕ เซนต์) พวกเราเริ่มศึกษาภาษามลายูด้วยการอ่านตามป้ายต่าง ๆ ข้างถนนบ้าง ที่ท่าเรือบ้าง ได้เห็นคำแปลก ๆ เช่น Baisikal ซึ่งก็คือ byicals, Kars=Cars, Lori=Lorries Talipon=Telephone ฯลฯ ระหว่างคอยคิวลง Ferry พบเพื่อนคนไทย กลับจากสิงคโปร์ และจะกลับไปสงขลา จึงฝากจดหมายที่เขียนส่งข่าวถึงทางบ้าน ให้เพื่อนเอาไปทิ้งที่สงขลาให้ที่ คิดว่าจะได้ถึงเร็ว ๆ เพราะเราเองก็คงไม่มีเวลาหาซื้อแสตมป์ติด ที่ไหนได้ จดหมายฉบับนั้นมาถึงกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ซึ่งอีก ๒-๓ วัน เราก็จะกลับถึงบ้านอยู่แล้ว และจดหมายอื่น ๆ ที่ทิ้งที่กัวลาลัมเปอร์และสิงคโปร์ นั้นมาถึงก่อนเสียเป็นไหน ๆ

Ferry พารุดและคณะของเราข้ามจาก Penang เมื่อประมาณเที่ยงครึ่ง มาถึงฝั่งมลายู ประมาณบ่าย หองอุทรด์อีกตามเคย โปรแกรมที่จะไปกินข้าวกลางวันที่ Ipoh นั้น ต้องเปลี่ยนเป็นกินที่ทำเรื่อนั่นเอง คุณตันพาเข้าไปในร้านอาหารมุสลิม ข้าวราดแกงกับกุ้งเผ็ดและมีกลิ่นเครื่องเทศแรงจนพวกเราทำหน้าแปลก ๆ ไปตาม ๆ กัน หลายคนรวมทั้งข้าพเจ้าต้องกินข้าวกับน้ำซาวและกุ้งตัวเล็ก ๆ หนึ่งตัวเป็นอาหารกลางวันมือนั้นตามด้วยน้ำแข็งแก้วเบ้อเริ่ม

รถแล่นผ่านถนนหนทางต่าง ๆ เป็นระยะที่ประจักษ์สองข้างถนนกำลังบานสะพรั่งดอกไม้เหลืองทองร่วงโปรยอยู่ที่ดินสวยมาก ผ่านนาในบางตอน ชาวนาเริ่มไถนากันบ้างแล้ว ต่อออกมาเริ่มเป็นภูเขา ปลูกมะพร้าว และทำสวนยาง ที่น่าสังเกตคือ บ้านทั้งหลาย ไม่ว่าเล็กกะจ้อยร้อยหรือใหญ่โตเท่าไทย ไม่ว่ามุงจากหรือมุงกระเบื้อง ต่างรักษาบริเวณบ้านสะอาดเรียบร้อย ใต้ถุนเตียน มีไม้กระดางประดับงดงาม และมีม่านหน้าต่างสีสดประดับอย่างสวยงามแทบทุกบ้าน

ประมาณ ๕ โมงเย็น คณะของเราไปถึง Ipoh ได้แวะเยี่ยมห้องสมุดประชาชนที่ Ipoh ที่มีผู้คนมาต้อนรับพวกเรามากมาย และตามกำหนดเราจะต้องมาถึง Ipoh ก่อนหน้านั้น เขาได้นำชาไว้เลี้ยงพวกเราเต็มที่ Mr. Leong Boon Swee ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการห้องสมุด (Chairman of the Library Committee) ได้กล่าวต้อนรับและแสดงความคิดเห็น ในการที่พวกเราได้เดินทางมายังมาเลเซีย และได้มาเยี่ยมเยียนห้องสมุด Ipoh Public Library อาจารย์มนัมา ผู้นำคณะกล่าวตอบขอบคุณ ต่อจากนั้น มีสเตอร์ Karl J. Reeh อาจารย์อเมริกัน ซึ่งมาเป็นผู้บรรยาย นำชมห้องสมุดได้กล่าวถึงประวัติของห้องสมุดและการดำเนินงาน เริ่มด้วยการก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ประมาณ ๒๕ ปีมาแล้ว ณ ห้อง ๆ หนึ่งในตึกศาลาเทศบาลี่ไป เป็นห้องสมุดสำหรับประชาชน และสมาชิกจะต้องเสียค่าบำรุง และด้วยความมานะพยายาม การต่อสู้และการเสียสละของประชาชน

ในอดีตและปัจจุบัน ห้องสมุดเล็ก ๆ เหล่านั้นได้รับการพัฒนามาอย่างไม่หยุดยั้ง จนรัฐของ
 ออสเตรเลียได้จัดตั้งห้องสมุดโดยเฉพาะ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๐ เป็นตึกชั้นเดียว ต่อมาในปี ๑๙๕๔
 ห้องสมุดได้รับเงินบริจาคและเงินกู้โดยไม่เสียดอกเบี้ย ต่อเติมตึกเป็นสองชั้น ในปี ๑๙๖๑ ได้มีการ
 เปิดห้องสมุดแห่งนี้เป็นการใหม่ และตั้งชื่อใหม่ว่า Ipoh Library และในเดือนกรกฎาคม
 ค.ศ. ๑๙๖๒ ห้องสมุดแห่งนี้เริ่มให้บริการฟรีแก่ประชาชนทุกคนที่เข้ามาใช้ห้องสมุด และผู้ที่ขอยืม
 หนังสือไปบ้านจะต้องเสียค่าประกันแก่ห้องสมุดเป็นเงินเล็กน้อย

คณะของเราได้ซักถามปัญหาต่าง ๆ ทางด้านวิชาการพอสมควร ซึ่งมีสเตอร์ Karl J.
 Bech ก็ได้ตอบให้ทราบจนแจ่มแจ้งทุกประการ จนเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น. คณะของเราได้ออก
 จาก Ipoh Library ไปชมห้องสมุดของ Anglo Chinese Secondary School ซึ่งมีสเตอร์ และ
 มิสซิส ธีราช ราม (Mr. Mrs Teerath Ram) แล มิสซิส ลิวยิวชิน (Liew Yew Chin) เป็นผู้นำ
 ชม ห้องสมุดโรงเรียนแห่งนี้ว่าทันสมัยมาก มีหนังสือแบ่งเป็น ๒ แผนก แยกจากกันโดยเด็ดขาด
 คือ ประเภทตำรับต่าง ๆ Non Fiction และพวก Fiction ที่ว่าแยกกันเด็ดขาดคือ แยกกันอยู่คนละ
 ห้อง ห้องสมุดแห่งนี้เป็นห้อง Air Conditioned และลักษณะการจัดระเบียบเรียบร้อยน่าชม บรรณารักษ์
 จากห้องสมุดโรงเรียนของเราต่างก็ให้ความสนใจในด้านวิธีให้บริการและวิธีบริหารงาน มากกว่าที่จะ
 ปรุงประเภทหนังสือ และการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นด้วยการหาหนังสือเข้าห้องสมุด
 ของไทยเรากับของเขา เป็นวิธีที่ไม่เหมือนกัน เพราะหนังสือของโรงเรียน ACS แห่งนี้ ส่วนใหญ่
 ก็คือหนังสือภาษาอังกฤษ ซึ่งมีขายกันทั่วโลก แต่หนังสือที่จะหาเข้าห้องสมุดโรงเรียนไทยนั้น ส่วน
 มากก็เป็นหนังสือไทย และการซื้อหนังสืออังกฤษเข้าห้องสมุดโรงเรียนของไทยจะต้องเลือกสรรเป็น
 พิเศษให้เหมาะกับความรู้ และเหมาะกับงบประมาณด้วย

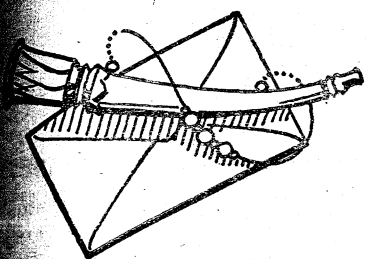
ต่อจากนั้น นายธีราชราม ได้พาพวกเราไปชมบริเวณโรงเรียน อธิบายประวัติของ
 โรงเรียน และวิวัฒนาการต่าง ๆ ซึ่งเริ่มด้วยห้องเรียนเป็นเรือนไม้หลังเดียว จนกระทั่งเป็นตึกหลาย
 ชั้นหลายตึก และเริ่มด้วยมีแต่นักเรียนชายจนกระทั่งมีนักเรียนทั้งหญิงและชาย แล้วได้พาเราไปดู
 สระอาบน้ำอันทันสมัย ซึ่งในเมืองไทยเรานั้นอย่าว่าแต่โรงเรียนมัธยมเลย แม้แต่ในมหาวิทยาลัย
 อย่างเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของ
 ประเทศไทย ก็ยังไม่มีสระอาบน้ำ อย่างที่โรงเรียน ACS ของ Ipoh มี!!

คืนนั้น พวกเราพักที่โรงแรม Thye Loy Hotel อยู่ที่ ๒๐ ถนน Hale St. ซึ่งพวกเราพากันจดจำโรงแรมนี้ได้เป็นอย่างดี จนเป็นคำพูดติดปากสำหรับล้อเรียนกันมาตลอดทางว่า “ไทยลอส ข้าพเจ้าเองและเพื่อนหลายคนมีความเห็นว่า โรงแรมนี้ควรจะเปลี่ยนชื่อเป็น “ไทยจม” และถนน Hale ก็ดูใกล้เคียงกับคำว่า “Hell เสียจริงพวกเราไม่มีใครอยากจะกลับมาพักที่โรงแรมแห่งนี้อีกเลย เพราะว่าสกปรกและบริการเลวมาก จนพวกเราจำชื่อโรงแรมนี้ได้แน่นกว่า ชื่อ Library บางแห่งที่เราไปกันมาเสียอีก

มีความเป็นอยู่ง่าย ๆ ทำงานและพักผ่อนพอดี ๆ ไม่ทุกข์ร้อนหวาดหวั่นต่อปัญหาและเหตุการณ์ทั้งปวง จะทำให้สุขภาพดีทั้งกายและใจ

จากข้อปฏิบัติของ าพณฯ เจียงไคเช็ค

ใคร ? อะไร ? ที่ไหน ?

ข่าวจากสมาคม

คณะกรรมการบริหารของสมาคม ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๗ และได้ลงมติเลือกคณะกรรมการดำเนินงานของสมาคม โดยให้นางแม่นมาส ขวลิต เป็นประธาน นายสุขพงษ์ สติย นางสาวกัทลี สมบัติศิริ นายแพทย์ดำรง เพชรพลาย และนางสาวรสา วงศ์ยังอยู่เป็นกรรมการ

การอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับ ป.ม. ได้กำหนดอบรมตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม-๒ พฤษภาคม ๒๕๐๗ สถานที่อบรม โรงเรียนพณิชยการ พระนคร

นางแม่นมาส ขวลิต นายกสมาคม ได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้แทนรัฐบาลไทย ไปประชุมของบรรณกรรมสำหรับเด็กและผู้เยาว์ ณ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน ซึ่งองค์การยูเนสโกจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๑-๒๕ เมษายน ๒๕๐๗ นางแม่นมาส ขวลิต และคณะได้ออกเดินทางโดยเครื่องบินจากสนามบินดอนเมืองเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๐๗

๑๕ มีนาคม ๒๕๐๗ ครูสภาร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้เปิดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับ ป.ม. อธิปติกรรมการฝึกหัดครู เป็นประธานในพิธี มีผู้เข้ารับการอบรม ๑๐ คน ได้มีแขกผู้มีเกียรติไปร่วมพิธีหลายท่าน การอบรมจะเสร็จสิ้นในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๗

หนังสือใหม่

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ขอเรียนให้บรรดาสมาชิกได้ทราบว่า สมาคมได้จัดหนังสือใหม่ อีก ๒ เล่ม คือ

๑. บรรณารักษศาสตร์ ชุดประโยคक्रमัธยม ราคาเล่มละ ๒๕ บาท

๒. การใช้ห้องสมุด เรียบเรียงโดยสมุด รัตนากร ราคาเล่มละ ๑๕ บาท
โปรดรับสั่งซื้อ เพราะพิมพ์จำนวนจำกัด

ข่าวจากห้องสมุด

ห้องสมุดศาลาวันเด็ก จัดอบรมนักเรียนทำงานในห้องสมุด นักเรียนที่มาสมัครรอบได้แก่นักเรียนที่สนใจในกิจการห้องสมุดจากโรงเรียนต่าง ๆ ๔๘ คน การอบรมมุ่งจะให้เด็กเข้าใจวิธีการใช้ห้องสมุด และพร้อมที่จะช่วยบรรณารักษ์โรงเรียนได้ถูกต้องตามหลักวิชา นับเป็นการก้าวหน้าอย่างยิ่งในวงการห้องสมุด การอบรมครั้งนี้ นักเรียนที่สำเร็จไปแล้วจะช่วยแบ่งเบาภาระของครูบรรณารักษ์ได้เป็นอย่างดี การอบรมจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐-๓๑ มีนาคม ณ ห้องสมุดศาลาวันเด็ก

กรุงศรีอยุธยา กำลังขยายอาคารห้องสมุดใหม่อีกแห่งหนึ่ง โดยจะรวบรวมพิพิธภัณฑสถาน ภาพถ่าย ภาพเขียน และวัตถุโบราณของกรุงศรีอยุธยา ห้องสมุดแห่งนี้คงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักค้นคว้า ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ฯลฯ

เป็นที่น่ายินดีมาก ที่ได้ข่าวว่า คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล กำลังเร่งก่อสร้างอาคารห้องสมุดใหม่ที่ทันสมัยที่สุด ให้เสร็จภายในเดือนธันวาคม ศกนี้ อาคารห้องสมุดแห่งนี้จะเป็นอาคารห้องสมุดที่สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามแบบแผนของห้องสมุดทุกประการ นอกจากอาคารทันสมัยแล้ว การบริการก็จะจัดเพิ่มให้ทั่วถึงไปให้แก่บรรดาผู้ป่วยในโรงพยาบาลอีกด้วย อาจารย์ยุทธิยะโพธิ์ คงจะต้องทำงานหนักอีกหลายเท่าตัว แต่ความสำเร็จอย่างงดงามข้างหน้า คงจะให้กำลังใจแก่อาจารย์เป็นอย่างดี

การบริการห้องสมุดของห้องสมุดประชาชนวัดสุทัศน์ ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือนำหนังสือไปบริการแก่คนชรา ณ นิคมคนชราบางแค นอกจากการนำหนังสือไปแล้ว ยังมีการวรรณคดีที่ไพเราะให้คนชราฟังอีก บริการนี้จะจัดเดือนละ ๑ ครั้ง

อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรี เปิดห้องสมุดสำหรับประชาชนขึ้นอีก ๑ แห่ง วัดทองนพคุณ ห้องสมุดแห่งนี้ให้ชื่อว่า "หอสมุดภัทรานุสรณ์" วิชาบรรณารักษศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นมหาบัณฑิต ผู้สมัครมีคุณวุฒิได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยม สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ หรือผู้ที่

ปริญญาตรี และได้รับอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดรับสมัคร
ตั้งแต่ ๒๐ เมษายน — ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๗ ผู้สนใจอาจขอระเบียบการได้ที่หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นปริญญาตรี เริ่มแรกใน
ปีการศึกษา ๒๕๐๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องจบชั้นปีที่ ๑ หรือ ๒ ของคณะศิลปศาสตร์ กำหนด
เวลาเรียน ๓ ปี และ ๒ ปี

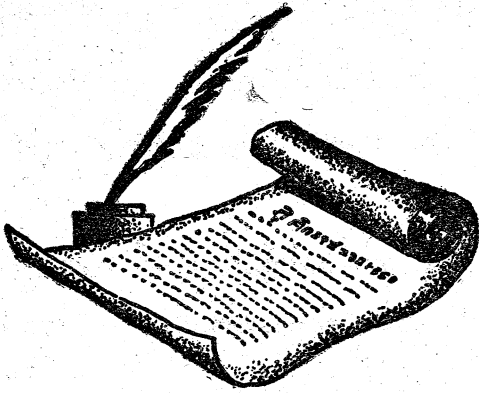
กรมการฝึกหัดครูกำลังเตรียมวางโครงการดำเนินการเปิดสอน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตร
ครูบรรณารักษศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในการจัดและการให้
บริการห้องสมุดแก่เด็ก โครงการนี้จะเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๗ โดยจะรับนักเรียนที่มี
ความรู้สอบได้ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือประโยคเตรียมอุดมศึกษา หรือชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๕ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพเข้าเรียนประเภทละ ๓๐ คน เรียน ๑ ปี โดยใช้
สถานฝึกหัดครูเป็นสถานที่เรียน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะจัดให้มีการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ แก่ครู
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เช่นที่เคยจัดทุกปี คือ ระหว่างปิดเรียนภาคแรก โปรดคอยฟังประกาศ
ของสมาคมภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๗

ขอแสดงความเสียใจ

สมาคมฯ ขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้ง ในมรณกรรมของคุณบุญหลง พรหมภักดี
ประสบอุบัติเหตุ เนื่องจากถูกรถชน ณ บริเวณหน้าท่าवासกรี พระนคร เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน
๒๕๐๗

บรรณาธิการแถลง

๑. ที่เคยขาดการย่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทย แล้วแต่กรณีไปเสียหลายเล่มนั้น เพราะเกิดมีความจำเป็นจึงทำให้ขาดไป แต่เล่มนี้ชั้ก็จะเข้าสู่สภาพเดิมแล้ว ทั้งนี้ เพราะความกรุณาอนุเคราะห์ของอาจารย์ สุนีต ประภาสะวัต

๒. มีเรื่องของผู้เชี่ยวชาญยูเนสโก ในเรื่องออกแบบหนังสือ เขียนให้ในเล่มนี้เรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องที่น่าสนใจโปรดอ่านดูให้ตลอด

๓. วารสารเล่มนี้ เป็นเล่มที่สองแล้ว ถ้านับว่าสองเดือนต่อเล่ม ก็อยู่ในเกณฑ์ออกไ้ทันเวลา แต่เราก็กังถือว่าช้า เพราะในจำนวนสามเล่มนั้น เป็นเล่มพิเศษเสียเล่มหนึ่ง เราพยายามเร่งรีบต่อไป โปรดกรุณาส่งเรื่อง ส่งภาพบรรณาธิกรัษ์ ส่งภาพกิจกรรมของห้องสมุดของท่าไปให้โดยด่วนเถิด ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

๔. เรื่องของท่านที่ส่งไปแล้ว แต่ยังมีได้ลงเล่มนี้ ก็จะได้รับนำลงในเล่มต่อไป โปรดกรุณาอภัยด้วย

บรรณาธิการ

จะไปขอความช่วยเหลือใคร หรือหวังอะไรไว้ให้คิดไว้เสียก่อนว่า คงจะได้ไม่ได้ คงจะไม่
สมประสงค์จะทำให้จิตใจสบาย ทั้งในกรณีที่มีสมหวัง และไม่สมหวัง

ก.ม.

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

(มีฉบับพิเศษฤดูร้อน และฤดูหนาวอีก ๒ ฉบับ)

อัตราค่าบอกรับและแจ้งความ

ค่าบอกรับ = ๓ ปี ๘ ฉบับ ๒๐ บาท (ค่าส่งเสร็จ) จำหน่ายปลีกฉบับละ ๓ บาท

ค่าแจ้งความ = มีอัตราแตกต่างกันดังนี้

= ปกนอกด้านหลัง รายเล่มละ ๔๐๐ บาท ปีละ ๒,๖๐๐ บาท

= ใบแทรกกระดาษสีพิเศษในเล่มก่อนขึ้นเรื่องรายเล่มละ ๔๐๐ บาท
ปีละ ๒,๖๐๐ บาท

= ปกหลังด้านใน รายเล่มละ ๒๕๐ บาท ปีละ ๑,๖๐๐ บาท

= ใบแทรกกระดาษสีในเล่มรายเล่มละ ๒๕๐ ปีละ ๑,๖๐๐ บาท

= ในเล่มเต็มหน้า รายเล่มละ ๒๐๐ บาท ปีละ ๑,๒๐๐ บาท

= ในเล่มครึ่งหน้า รายเล่มละ ๑๒๕ บาท ปีละ ๖๕๐ บาท

บอกรับและส่งเงินโดยทางธนาคารหรือเช็คไปรษณีย์ และติดต่อดีที่

น.ส. นิตวรรณ อินทะเคหะ

เลขานุการบริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถยเทพกัญญา เลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ พระนคร

ห้องสมุดของท่านมีหนังสือเหล่านี้แล้วหรือยัง ?

๑. หนังสือแผนการจัดหมู่แบบทศนิยมและดรรชนีสัมพันธ์

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่วาดด้วยการจัดแบ่งหมู่หนังสือตามแบบทศนิยม แปลโดยคณะกรรมการสมาคมห้องสมุดฯ จากหนังสือของเมลวิน ดิวอี้ เหมาะสำหรับการจัดหนังสือให้หาง่าย หยิบได้ถูกต้องรวดเร็ว ไม่เสียเวลาค้นหามานาน ใช้เป็นหนังสือคู่มือสำหรับจัดหมู่หนังสือได้ดี

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๘๐ บาท

ปกแข็งเล่มละ ๑๐๐ บาท

๒. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งซึ่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกแห่งควรมีไว้ เพื่อประโยชน์ในการทำบัตรรายการภาษาไทย แต่งโดย สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ อ.บ. M.S. in Library Science อาจารย์แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๖ บาท

๓. คู่มือการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

ถ้าท่านมีความยุ่งยากใจในการทำบัตรรายการ หนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือสำหรับท่านที่มีหน้าที่ทำบัตรเป็นอย่างดี แต่งโดย สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ อ.บ. M.S. in Library Science อาจารย์แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๑๕ บาท

๔. บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย

หนังสือเล่มนี้สมาคมได้พยายามรวบรวมสิ่งพิมพ์ของกระทรวงและกรมกองต่าง ๆ (ยกเว้นกรมศิลปาและกระทรวงวัฒนธรรม) รวมทั้งสิ่งพิมพ์ขององค์การถึงราชการบางแห่ง พร้อมทั้งทำบรรณนิทัศน์สังเคราะห์สะดวกแก่บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำหรับจะค้นคว้าได้เป็นอย่างดี

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๓๐ บาท

๕. แนะนำการใช้ห้องสมุด

แนะนำการใช้ห้องสมุด เหมาะสำหรับคู่มือให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด ซึ่งแจ้งถึงวิธีหาหนังสือในห้องสมุดได้โดยรวดเร็วและถูกต้อง แต่งโดย วิบูลย์ ชัยปาณี และ ม.ร.ว. จีรวัดน์ จักรพันธุ์

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๔ บาท

๖. การระวังกษาและการซ่อมหนังสือ

หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้เข้าใจวิธีที่จะซ่อมหนังสือที่ขาดชำรุด ตลอดจนการเย็บและเข้าเล่มหนังสือทำปกอนุสารและนิตยสาร แต่งโดย แม้นมาส ชวลิต อ.บ. M.S. in Library Science

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๕ บาท

วิชาบรรณารักษศาสตร์ชุดประโยคक्रमัธยม

เป็นตำราเล่มสำคัญที่กล่าวถึงงานแขนงต่าง ๆ ของบรรณารักษ์ ได้แก่ การดำเนินงานห้องสมุด การจัดหมวดหมู่หนังสือ การทำบัตรรายการหนังสือ การเลือกซื้อหนังสือและวัสดุต่าง ๆ การจัดบริการตอบคำถาม การแนะนำวิธีใช้หนังสือและห้องสมุด เรียบเรียงโดย กรรมการหลายท่านของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๒๕ บาท

การใช้ห้องสมุด โดย ลมุล รัตตากร

วัตถุประสงค์ของผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ เพื่อเป็นคู่มือในการศึกษาวิชา Know your Library ของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๓ แห่ง มีเนื้อหากล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุด ชนิดของวัสดุที่มีอยู่ในห้องสมุด การจัดห้องสมุด การให้บริการ เป็นต้น หนังสือจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในเรื่องห้องสมุดโดยทั่วไปด้วย

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๑๕ บาท

สี่สมัยแห่งวรรณคดี

เป็นหนังสือที่รวบรวมวรรณคดีทั้งสี่สมัย คือ สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ พร้อมทั้งทำบทประพันธ์ขึ้นใหม่ เหมาะสำหรับที่จะค้นคว้าในด้านวรรณคดี รวบรวมโดย สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ อ.บ. M.S. in Library Science

ราคาปกอ่อนเล่มละ ๓ บาท

๑. บรรณพิภพ

ถ้าท่านต้องการทราบว่า หนังสือออกใหม่ในรอบปีมีอะไรบ้าง ใครเป็นผู้แต่ง พิมพ์ที่ไหน เนื้อเรื่องเป็นอย่างไร ราคาเท่าไร หนังสือเล่มนี้จะช่วยท่านได้พิจารณาได้เป็นอย่างดีว่า ควรจะจัดหาไว้ในห้องสมุดของท่านหรือไม่ นอกจากนี้ยังแบ่งหมวดหมู่หนังสือ พร้อมทั้งให้หัวเรื่องไว้พร้อม สะดวกต่อผู้ที่ทำหน้าที่ทำบัตรรายการเป็นอย่างยิ่ง

หนังสือเล่มนี้ออกเป็นรายปี ๆ ละ ๔ ฉบับ บอกรับได้ปีละ ๑๐ บาท

๑. วารสารห้องสมุด

เพื่อจะได้ทราบเรื่องราวที่นำรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ทั้งในและนอกประเทศ ข่าวความเคลื่อนไหวในวงการห้องสมุด และวิชาบรรณารักษศาสตร์ ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดทุกแห่งควรมีไว้

ออกเป็นรายปี ๆ ละ ๔ ฉบับ

ค่าบอกรับปีละ ๒๐ บาท

จำหน่ายปลีกเล่มละ ๑ บาท

ถ้าท่านมีหนังสือเหล่านี้แล้ว ปัญหาในการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงานจะไม่ทำให้ท่านต้องหนักใจต่อไป

โปรดติดต่อสั่งซื้อไปยังสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ๒๔๑ ตึกอรรถยัยเทพกัญญา

ถนนพระสุเมรุ พระนคร โทร. ๔๔๙๐๖ ในนาม นางสาวนิลวรรณ อินทเกษะ เลขา
การบริหาร ส่งจ่าย ป.ณ. บางลำภู

แพรวพิทยา

716-718 วัชรบุรพา พระนคร

ต. ป. ณ. 914

รับจัดหาหนังสือสำหรับห้อง
สมุดโดยเฉพาะ ทั้งพระ
ราชอาณาจักร ทั้งภาษาไทย
และต่างประเทศ สำหรับภาษา
ไทย บรรณารักษ์ ห้องสมุด
สั่งโดยตรง ลดให้ 25%
ไม่คิดค่าส่ง สำหรับภาษา
ต่างประเทศ ลดให้ในราคา
พิเศษ และยุติธรรมที่สุด
พร้อมทั้งยินดี สั่งรายชื่อ
หนังสือ ต่างประเทศ เพื่อให้
บรรณารักษ์ เลือกลงก่อนสั่ง
ส่งจดหมายถึง.....

แพรวพิทยา

วัชรบุรพา พระนคร

โทร. 24283

